

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Diccionario de americanismos: La letra R (AM, MM,
JD)

Spanish-Czech dictionary of americanisms: letter R
(AM, MM, JD)

Magisterská diplomová práce

Autor: Bc. David Friml

Vedoucí: prof. PhDr. Jiří Černý, Csc.

Olomouc 2019

Prohlašuji, že tuto diplomovou práci jsem vypracoval zcela sám, pouze pod dohledem mého vedoucího práce, profesora Jiřího Černého. Veškerou použitou literaturu a ostatní zdroje jsem uvedl v sekci bibliografie.

Dne 25. 4. 2019 v Olomouci

Podpis.....

Quiero agradecer al profesor Jiří Černý quien me ofreció este tema interesante para mi tesina y también le quiero dar muchas gracias por sus consejos útiles, rápidas respuestas y su actitud muy agradable por todo el tiempo.

Índice

1. Introducción.....	5
2. Lista de abreviaciones	6-7
3. Diccionario – la letra R	8-46
4. Comentario de la traducción.....	47-54
4.1. Estructura de entrada.....	47-49
4.2. Excepciones.....	49-50
4.3. Curiosidades del ambiente latinoamericano.....	50-53
4.4. Fuentes usadas y la metodología.....	53-54
5. Conclusión.....	54-55
6. Bibliografía.....	55-56
7. Anexos.....	57-58
Anotación.....	59
Annotation.....	60

1. Introducción

Para mi trabajo final de máster elegí un tema de traducción, lo que exigía traducir la letra R de tres distintos diccionarios de americanismos, al checo. Los principales diccionarios con los cuales trabajé fueron *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret, *Diccionario del español de América* de Marcos Augusto Morínigo y el tercer diccionario, de origen checo, *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský. Del este último diccionario de Dubský traduje solamente la primera mitad de la letra R, dado que la segunda mitad ya está elaborada en otra tesina. Es importante mencionar que mi tesis forma una parte del proyecto monumental, un gran diccionario de americanismos, un diccionario bilingüe español-checo trabajado por varios años y finalmente compuesto por profesor Jiří Černý. El objetivo de esta tesina es muy claro, desde el principio intenté traducir las palabras del origen latinoamericano a sus equivalentes checos más apropiados. Algunas veces la traducción fue más fácil porque que los equivalentes en checo fueron muy similares, casi iguales, por otro lado, hay palabras o expresiones que resultaron ser muy difíciles o complicadas en cuanto a la traducción ya que simplemente en nuestro contexto cultural no tenemos las denominaciones para tales cosas, sean términos referidos a la comida, flora, fauna u otros términos del ambiente cultural latinoamericano y al traducirlos, hubo que describirlos de una manera más detallada, lo que, sin embargo, fue más interesante para mí.

El cuerpo de la tesina tiene tres partes. En la primera presento la lista de abreviaciones que sirve como un guía para leer el diccionario. En la segunda parte, digamos la práctica y al mismo tiempo la más extensa, aparece ya la mencionada traducción en su propio tamaño. En la última parte de la tesina pongo un comentario a la traducción, donde explicaré la estructura de una entrada con todas sus partes y pongo varios ejemplos. Mencionaré que pasos seguía para complementar la traducción de las palabras latinoamericanas y explicaré varias curiosidades del ambiente latinoamericano dado a los diferentes contextos culturales.

Al final añadiré otros recursos con los cuales trabajé durante la traducción aparte de los tres principales diccionarios mencionados, se trata sobre todo de los recursos electrónicos. En los anexos pondré unas imágenes de algunas palabras que representan cosas típicas del ambiente latinoamericano para que el lector tenga mejor imaginación.

2. Lista de abreviaciones

Países:

Arg – Argentina

Bol – Bolívie

Dom – Dominikánská Republika

Ekv – Ekvádor

Guat – Guatemala

Hond – Honduras

Chil – Chile

Kol – Kolumbie

Kost – Kostarika

Kub – Kuba

Mex – Mexiko

Nik – Nikaragua

Pan – Panama

Par – Paraguay

Per – Peru

Por – Portoriko

Salv – Salvador

Urug – Urugay

Ven – Venezuela

Áreas:

Am – Amerika (kontinent kde se mluví španělsky)

And – Andská oblast

LaPla – město La Plata, v provincii Buenos Aires v Argentině

Jíž - jižní

Sev – severní

StřAm – Střední Amerika

Vých – východní

Lenguas:

fr. – francouzština

ang. – angličtina

it. – italština

kič. – indiánský jazyk kičua

map. – indiánský jazyk mapuche

Otras abreviaciones:

adj. – přídavné jméno

adv. – příslovce

f. – femininum, ženský rod

hanl. – hanlivé

hovor. – hovorové

intr. – intransitivní sloveso

iron. - ironicky

lid. - lidové

m. – masculinum, mužský rod

m/f. – mužský a ženský rod

pl. – množné číslo

př. – příklad

tr. – tranzitivní sloveso

tr/intr. – tranzitivní a intransitivní sloveso

vulg. – vulgární

zvat. – zvrtné sloveso

► - encyklopedické vysvětlení

■ Var.: - varianty

■ Syn: - synonyma

← - z jazyka, odvozeno od

3. Diccionario – letra R

rabada, f. (1) (Mex): šlehnutí ocasem; (JD).

rabadilla, f. (1) (Ekv): hýždě; (JD).

rábano, m. (1) **coger el ~ por las hojas** (Chil): vzít to za správný konec; (JD).

rabazo, m. (1) (Mex): šlehnutí ocasem; (2) (Mex): nevlídné až hrubé vyjádření, doprovázené hrubými či sprostými gesty (MM, JD).

rabear, tr. (1) **cuando no ~an por cola, tienen chuecos los tirantes** (Mex): rčení které odkazuje na papírového draka, který pokud je špatně postavený, nebo mu chybí ocas, naklání se z jedné strany na druhou; čemuž se rozumí ve stylu, že vždy něco dopadne tak či onak; (AM).

rabera, f. (1) (Kub): podocasník; ► pruh kůže nebo silné látky, s přezkami, který drží svázaný koňský ocas; (AM, MM, JD).

rabia, f. (1) **con ~** (Am): pořádně, strašně (šeredný); (2) **volarse de ~** (Mex): naštvat se, rozzlobit se na koho; (3) **hacer la ~ a** (Guat): kašlat na koho; (4) **tener una cosa ~** (Am): vyjadřuje něco excelentního; (MM, JD).

robiada, f. (1) (Hond): vztek, amok; (2) (Mex): rychlé otočení se zády, ke komu; (AM, JD, MM).

robiadero, m. (1) (Kol): nepřetržitě vztekání se, zuření, důvod k vzteku; (AM, JD, MM).

rabiamarillo, m. (1) (Am): určitý druh ptáka; ■ Syn: *gulungo, mochilero, toche*; (MM).

rabiasca, f. (1) (Kub, Portor): amok, vztek; (AM, JD, MM).

rabiascoso, -sa, adj. (1) (Portor): cholerický, vznětlivý; (AM).

rabiche, f. (1) (Kub): druh palmy (*Columba carolinensis*); (MM).

rabihorqueta, f. (1) (Kub): značka ve tvaru vidlice která se dělá na uších kravského dobytka; (MM).

rabilargo, m. (1) (Kub): kolibřík; (JD).

rabilla, f. (1) (Kub): sponka; (JD).

rabimocho, -cha, adj. (1) (Kol, Per, Portor): vzteklý, rozzuřený, podrážděný; (2) (Am): krátkoocasý, s useknutým ocasem; (AM, JD, MM).

rabincho, -cha, adj. (1) (Am): krátkoocasý, s useknutým ocasem; (2) (Am): označují se tak věci, které jsou opotřebované či zmenšené, se zkrácenou rukojetí, apod.; př.: *lápiz rabincho, cuchillo rabincho*; (MM, AM, JD).

rabión, adj. (1) (Am): zuřivý, vzteklý; (2) m. (Am): vztekloun, pruďas; (JD).

rabioso, adj. (1) (Am): zuřivý, umíněný, zatvrzelý politickém přesvědčení; (JD, MM).

rabirrubia, f. (1) (Mex): ryba (*Mesoprium chrysurus, Serranus creolus*); ► jedlá ryba z antilského moře, s červeným ocasem; (MM).

rabbit, m. (1) (← angl. *rabbit*) (Am): viz: *rabbit punch*; (MM).

rabbit punch, m. (1) (Am): v boxu: úder do zátylku který je zakazán; (MM).

rabiza, f. (1) (Antil): tkanice řemene, popruhu, který visí z jednoho z konců biče; (2) vnitřní a nejužší část nějakého celku; př.: řady lidí, ocasu komety, apod.; (AM, MM).

rabo, m. (1) **~ de gallo** (Kol, Kost): velký červený šátek který nosí vesničané kolem krku; (2) **~ de mestiza** (Mex): vařený pokrm z rajčatové salsy, s plátky zeleného chili, sýra a vejce na měkko; (3) **~ de ratón** (Portor): pilka která je zakončená špičkou; (4) **~ verde** (StřAm, Mex): starší muž který se zajímá o mladé dívky, nebo také ten, co se rychle zamiluje, v Mexiku se takto označují i ženy; (5) **~ de iguana**¹ (Kost, Ven): ohebná liána která se používá ke svazování zavazadel; (6) **~ de iguana**² (Mex): luštěnina (*Acacia iguana*); ► luštěnina skobovitého tvaru; (7) (Mex): starší dáma co ráda flirtuje; (AM, JD, MM).

rabón, -na, adj. (1) (Chil): označení pro člověka který chodí jenom v košili nebo úplně nahý; (2) (Arg, Ven): označení pro nůž, který ztratil střížku, nebo nemá rukojet; (3) m. (Ekv): krátká nebo zkrácená mačeta, často se užívá zdrobnělina *raboncito*; (4) **irsele a alguno la ~** (Chil): zcela minout; (5) (Am): krátký, kratičký; (6) (Am): obroušený nůž; (7) (Mex): mizerný; (8) **hacerse la ~** (Am): ulejšvat se ze školy; (8) (Mex): lakomý, podlý; (9) (Mex, Arg): označuje se tak jakákoliv věc, která dostatečně nepokrývá povrch, který má pokrývat, př.: *manta rabona, camisa rabona*; (AM, JD, MM).

rabona, f. (1) (Bol, Chil, Per): vojanda; ► žena co bojuje a doprovází vojáky; (AM, JD).

rabonar, tr. (1) (Chil): uříznout, useknout ocas; (JD).

rabonear, intr. (1) (Arg, Urug): bojovat a doprovázet vojáky; (2) (Am): nejtít do školy; (3) (Am): chytit za ocas, povalit trhnutím za ocas zvířete; (4) (Arg): uříznout ocas zvířeti; (AM, JD, MM).

rabonero, -ra, adj. (1) (Arg, Par, Urug): pravidelně chybějící v hodinách; (AM, MM).

rabopelado, m. (1) (Kol, Ven): viz: *zarigüeya*; (MM).

rabotada, f. (1) (Arg): šlehnutí ocasem; (2) **contestar con una ~, dar ~as**: být sprostý, sprostě se chovat, sprostě odpovědět; (JD).

rabotar, intr. (1) (Ven): vrtět ocasem; (AM, JD, MM).

rabotazo, m. (1) (Portor): slovní urážka doprovázená hrubým chováním; (2) (Portor, Ven): šlehnutí rána ocasem; ■ Syn: *rabazo*; (AM, JD, MM).

rabudita, f. (1) (Kub): pták (*Polyoptila caerulea*); ► malého vzrůstu, s šedým peřím, hnědými křídly a černým ocasem; (MM).

rabudo, m. (1) (Ven): rohatý čert; (JD).

rabujo, m. (1) (Kub): harant, fakan; (JD).

rabuja, f. (1) (Kub): zbytky batátů nebo batáty které jsou ve špatném stavu a jsou určeny pro prasata; (AM, MM).

racacha, f. (1) (← kič.) (Bol, Chil, Per): viz: *arracacha*; (MM).

racamacana, f. (1) **de ~**, adv. (Kol): něco velikého, vážného; (AM, MM).

race horse, m. (1) (← angl.) (Am): závodní kůň; (MM).

racionar, tr. (1) (← angl. *ration*): rozdělovat potraviny, palivo nebo jiné produkty, s určitým omezením množství během války, apod.; (MM).

ración, f. (1) (Chil): hrst ovoce; (JD).

rocket, m. (1) (Am): tenisová i kosmická raketa; (JD).

raco, m. (1) (← kič. *rahu*, „sníh“) (Chil): velmi prudký a svěží vítr, který sestupuje z pohoří And v určitou denní hodinu; (MM, JD).

racontares, m., pl. (1) (Chil): povídání; (2) **por los ~** (Chil): z vyprávění znát; (JD).

racuana, f. (1) (Per): primitivní zemědělský nástroj; ► skládá se z vidlice, která má na jednom ze svých zubů připevněný pilník, na způsob radlice; (MM).

racuna, f. (1) (Hond): mýval; (JD).

ráculo, -la, adj. (1) vulg. (Arg): označení pro drůbež, co nemá peří na chvostu; (AM, MM).

radal, m. (1) (← map. *raral*) (Chil): keř (*Lomatia obliqua*); ► věčně zelený, jeho listy se používaly v domácí medicíně; ■ Var: *raral*; (MM).

radar, m. (1) (← angl. *radio detecting and ranging*): přístroj který prostřednictvím vypouštění elektromagnetických vln a přijímání odražených vln umožňuje umístit, popsat a změřit rychlost nějakého objektu, krytého vzdáleností, tmou nebo mlhou; (MM).

radial, adj. (1) (Arg, Urug): označuje se tak vše týkající se rádiového vysílání a přijímání; (MM).

radicheta, f. (1) (Arg): čekankový salát; (JD).

radiar, tr. (1) (← fr. *radier*) (Arg, Kol, Chil, Par, Portor, Urug): odstranit nějaké jméno ze seznamu, vyškrtnout člena; (2) vyloučit někoho ze společnosti; (AM, MM, JD).

radicalismo, m. (1) (Arg): souhrn idejí a názorů které zastává Partido Radical; ■ Syn: *Partido Radical*; (MM).

radicheta, m/f. (1) (← *radical* + it. *radicetta*) (Arg): příznivec či stoupenec strany Partido Radical; (2) (← it. *radicetta*, „zárodek kořene“) f. (Arg, Urug): hořká čekanka která se dává do salátů, jak syrová tak i vařená; (MM).

radio, m/f. (1) (← angl.) (Am): rádiový přenos, rozhlasové vysílání; (2) (Am): přístroj rádiového přijímače; (3) m. (Am): zpráva vysílaná bezdrátovou telegrafií; (4) ~ **de bulbos** (Mex): lampovka; (5) ~ **combinado** (Am): gramorádio; (6) ~ **de corriente** (Am): rádio na síť; (7) ~ **de pilas** (Am): bateriové rádio; (6) **poner el ~** (Am): pustit rádio; (MM, JD).

radioactivo, -va, adj. (1) (← angl. *radioactive*): označují se tak minerály, látky nebo prvky, které vyzařují energii ve formě paprsků pocházejících z jader jejich atomů; př.: uran, radium a další; (MM).

radioaudiencia, f. (1) (Kol): rozhlasoví posluchači; (JD).

radio-auto, m. (1) (Arg): autorádio; (JD).

radioconsola, f. (1) (Mex): radioskřín; (JD).

radiofundir, tr. (1) (Kub): přenášet, vysílat rozhlasem; ■ Var: *radiodifusar*; (JD).

radiodifusora, f. (1) (Am): kancelář nebo stanice s nainstalovanými přístroji pro rádiový přenos; ■ Var: *radioemisora*; (MM).

radio-fono, m. (1) (Arg): gramorádio; (JD).

radioemisora, f. (1) (Arg; LaPla): viz: *radiodifusora*; (MM).

radioescucha, m/f. (1) (Arg): osoba která obvykle poslouchá rádiové pořady, relace; (MM).

radiografiar, tr. (1) vytvářet obrazy kostí nebo nějakých předmětů prostřednictvím rentgenového záření (paprsků X); (MM).

radiola, f. (1) (Am): radiopřijímač; (2) (Chil): gramorádio; (JD).

radiomaleta, m. (1) (Kub): kufříkové rádio; (JD).

radioman, m. (1) (Kol): rozhlasový pracovník; (JD).

radiooperador, -dora, m/f. (1) (← angl. *radio operator*) (Am): radiooperatér/ka; ► technik který manipuluje s s přístroji pro rádiový přenos a příjem; (MM, JD).

radioteatralizar, tr. (1) (Ekv): uvést jako rozhlasovou hru; (JD).

radiotelefonía, f. (1) rádiový přenos, rozhlasové vysílání; (MM).

radiotocadiscos, m. (1) (Kub): gramorádio; (JD).

ráfaga, f. (1) (Guat): termín, lhůta, část určitého množství; (2) **estar de, o en** ~ (Ekv, Per): být v nepříznivé situaci, v bryndě; (3) (Per): mezi hráči; ► neustále se opakující štěstí, náhoda; (AM, MM, JD).

rafañoso, -sa, adj. (1) (Arg): špinavý, hrubý; (2) (Am): mizerný; (3) (Arg): obyčejný, běžný; (AM, MM, JD).

rafle, m. (1) (Kub): poberta, nenechavec; (JD).

raga, f. (1) (Bol): žert, legrace, výsměch; (AM, JD).

raglan, m. (1) (← angl.) (Am): tlustý, silný, se širokými rukávy; (2) adj. (Am): označuje se tak určitý styl širokých rukávů, ve kterém ten samý kus látky z rukávu dosahuje až ke krku; (MM).

rasgro, adj. (1) (Kol): podřobaný od neštovic; (JD).

ragú, m. (1) (← fr. *ragout*, „dušený pokrm“) (Arg): v lunfardu označení pro hlad jako vlk; (2) (Chil): galicismus znamenající vařený nebo dušený pokrm ze skopového masa; (AM, MM, JD).

raguana, f. (1) (Per): v některých regionech, zemědělský nástroj; ► tyč ve vidlici ke které je provazem z kůže připevněná radlice nebo pilník; (AM).

raguay, m. (1) (Chil): jedlý kořen rostliny *pangue* (*Gunera chilensis*); ■ Var: *rahuay*; (2) (Chil): lýtko; (3) **andar con los ~yes en pampa**: ukazovat lýtko, nosit krátké sukně; (AM, JD).

raicear, intr. (1) (StřAm, Ven): zakořenit, zapustit kořeny, ujmout se; (AM, MM, JD).

raicero, m. (1) (StřAm, Kol, Portor, Ven): kořeny, shluk kořenů; (AM, MM, JD).

raicilla, f. (1) (Am): kořen ipecacuanha; (JD).

raid, m. (1) (← angl.) (Am): jízda autem, závod; (2) (Mex): autostop; (3) (Am): zkouška odolnosti; (4) ~ **aéreo** (Am): letecký závod; (MM, JD).

raidismo, m. (1) (Am): vytrvalostní závodění; (MM, JD).

raído, m. (1) (Par): venkovský trhan, typický vesničan; (2) adj. (Par): otrhaný, venkovsky se oblékající, rustikální; (AM, MM, JD).

rail, m. (1) (← angl.): kolejnice; (MM).

raimar, tr. (1) (Ekv): ořezávat listí ze stébel, třtiny; (AM).

raíz, f. (1) (Am): výraz který se přidává do složených jmen různých rostlin, jejichž kořeny jsou používány v medicíně; př.: *raíz de China, raíz de Jalapa, raíz de zacatón*, atd.; (MM).

raízal, adj. (1) (← *raíz*) (Kol): usedlý; (2) (Mex, Nik): kořeny; (MM, JD).

raízalismo, m. (1) (Kol): náklonnost, sympatie k rodné zemi; (AM, MM, JD).

raizar, intr. (1) (Kol): zapustit kořeny; (AM, JD).

raja, f. (1) **estar en la** ~ (Kol): chudý, bez peněz, nemít ani vindru; (2) **tener** ~ (Portor): označení pro osobu, která není čisté bílé rasy; (3) **ser uno muy ~s** (Mex): být bojácný, mít plné kalhoty; (4) (Chil): zadnice; (5) **a la** ~ (Ekv): napůl; (6) **de rompe y ~** (Arg): naplno; (7) **a toda** ~ (Mex): horempádem; (8) (Mex): ženský rozkrok; (AM, MM, JD).

rajaboca, m. (1) (Arg, Chil, Portor): smyčka z provazu, laso, které se uvazuje za spodní čelist koně, který má velmi silná ústa; (AM, MM).

rajacinha, f. (1) **a** ~, adv. (Arg, Par, Urug): plnou parou/ rychlostí, jet; (2) **comer a** ~ (Am): plnou pusou, cpát se; (MM, JD).

rajada, f. (1) (Mex): zbabělost, nedržení slova; (2) (Arg): úprk, útěk; (AM, MM, JD).

rajado, -da, adj. (1) vulg. (Portor): opilý; (2) (Dom): prima, fajn, nespoutaný, rozrušený, v nejlepším; (3) (Arg): vyhozený z práce; (4) (Chil): klikařský, ruplý (žák); (5) (Mex): ukecvaný, nedržící slovo; (5) **estar** ~ (Arg): mít špatnou náladu; (AM, MM, JD).

rajador, -ra, adj. (1) (Arg): uhánějící, upalující; (2) m. (Am): sekáč dřeva; (JD).

rajamacana, m. (1) (Ven): těžká práce, dřina, fuška; (2) (Ven): věc těžká na provedení; (3) osoba chladné nebo nepoddajné či silné povahy; (4) člověk se smyslem pro velkou soutěživost v určitých znalostních odvětvích; (5) **A** ~ (Ven): bezpodmínečně, za každou cenu, stůj co stůj; (AM, MM).

rajante, adj. (1) (Arg): rychlý, okamžitý, důrazný, naléhavý; (2) (Arg): nepřipouštějící námitky; (AM, MM, JD).

rajar, tr. (1) (Kol, Per, Portor): zvítězit, rozdrtit, zničit; (2) (Kol, Per, Portor): zvítězit, rozdrtit, zruinovat; (3) (Kol): splést se; (4) (Guat, Mex): leknout se, dostat strach; ► v Mexiku více užívané než sloveso *cuartearse*, avšak se stejným významem; (5) (StřAm, Chil, Per, Portor): utrácet hodně peněz, obzvláště na večírcích, slavnostech, za dary apod; (6) vulg. (Portor): opít se, namazat se; (7) (Arg, Bol, Kub, Dom): spěchat, utíkat; (8) **a la raja** (Ekv): částečně, napůl; (9) **a toda raja** (Mex): co nejrychleji, stůj co stůj, bezpodmínečně; (10) **de a** ~ (Portor): výborně, skvěle, fajnový; (11) **ni raja ni presta el hacha** (Kol): když někdo sám něco neudělá, ale ani to nenechá udělat ostatní; (12) (Am): vypadnout, vypálit, vzít nohy na ramena, upláchnout, vzít roha; (13) (Am): pomluvit, pomlouvat, nenechat ani nit dobrou, na kom; (14) (Kol, Chil): vyhodit, nechat rupnout při zkoušce; (15) (Am): zničit do nitě (štetky), úplně otrávit; (16) (Arg, Bol, Kub, Dom): zdrhnout, utéct; (17) **andar ~ando** (Arg): upalovat, lítat sem tam, kvapit; (18) **estar de ~ con la uña** (Mex): být tlustý jako prase; (18) ~ **duro** (Per): nadávat jako špaček; (19) ~ **el marimbo** (Portor): rozbít palici, komu; (20) (Am): dřít se, s čím; (21) (Kub): splasknout jako balón, o osobě; (21) (Mex): mít nahnáno; (22) ~ **de medio a medio** (Am): být úplně vedle; (23) (Arg): propustit, vyhodit; (24) (Am): odvolat, nesplnit něco; (25) **salir ~ando** (Am): vyjít co nejrychleji; (26) ~ **caña** (Ven): opít se; (27) (Am): otravovat, štvát; (AM, MM, JD).

rajatablas, m., pl. (1) (Kol, Ven): napomenutí, výtka; (AM, MM).

rajazón, m. (1) (Chil): rupnutí při zkoušce; (JD).

raje, m. (1) (Arg): útěk, let, úprk; (2) **tomar el** ~: nalézt rychlé východisko z nějaké situace, vzít nohy na ramena, začít utíkat; (3) **tomarse el ~ hacia otros climas** (Arg): odletět do jiných krajů; (4) **al** ~, adv. (Arg): v jednom letu, z ničeho nic; (5) **dar el ~ a alguien** (Am): vyrazit, propustit někoho; (AM, MM, JD).

rajetear, tr. (1) (Arg): udělat trhliny, způsobit popraskání, rozpraskat; (AM, JD).

rajo, m. (1) (StřAm): roztržení, díra, prasklina; (2) (Chil): průrva nebo otevřený nepřerušovaný průřez udělaný na nalezištích dusičnanu sodného (*calicheras*) pro jeho těžbu; (3) konkávnost, výduť, která se vytvoří v dole jako následek těžby; (AM, MM, JD).

rajón, -na, adj. (1) (StřAm): chvástavý, domýšlivý, velkohubý, prolhaný; (2) honosný, okázalý, úchvatný; (3) (Kub, Mex): zbabělec; (4) m. (Kub): v zednictví; ► suť, odpad; (5) m. (Kol, Kub, Guat, Portor, Urug): prasklina, trhlina, díra; (6) m. (Am): prolhanec, chlubil; (7) (Mex): člověk který nespíná to, co slíbil; (AM, MM, JD).

rajonada, f. (1) (StřAm): chvástání se, chlubení se, napařování se; ■ Var: *rajoneada*; (AM, MM, JD).

rajoso, adj. (1) (Am): popraskaný, rozpukaný; (JD).

rajudo, adj. (1) (Chil): klikařský; (JD).

rajuñadora, f. (1) (Chil): brány na vláčení; ► nástroj v zemědělství; (AM, MM, JD).

rajuñadura, f. (1) (Arg): škrábnutí, drápnutí; (2) (Arg): trhlina, díra; (MM, JD).

rajuñados, m., pl. (1) (Kol): sladkosti, cukrovinky, které je zvykem připravovat na Velikonoce; (AM, MM).

rajuñar, tr. (1) (Arg): poškrábat; (MM).

rajuño, m. (1) (Arg): škrábnutí, drápnutí; (MM, JD).

rajuñón, m. (1) (Arg): škrábanec, drápanec; (MM, JD).

rala, f. (1) (Kol): ptačí trus; (AM, MM, JD).

ralada, f. (1) (Chil): hodně špinavá hmota, povlak špíny; (2) (Kub, Chill): ptačí trus; (3) (Chil): náplň dřevěné mísy s názvem *rale*; (AM, MM).

rale, m. (1) (← map. *rali*, „dřevěná miska“) (Chil): dřevěný podnos či mísa; (2) (Chil): dřevěná miska; (MM).

ralear, intr. (1) (Arg): oddělit jednotlivce od určité skupiny lidí nebo věcí, rozestoupit se; (2) (Am): zředit; (AM, MM).

ralí, m. (1) (Chil): dřevěná miska; (JD).

ralo, -la, adj. (1) (Arg): plytký; (MM, JD).

rallar, tr. (1) (Kol): pobodnout, popohnat; (JD).

rallón, -na, adj. (1) (← *rallar, molestar*) (Ekv): otravný, únavný; (2) m. (Kol): pobídnutí; (AM, JD).

rama, f. (1) (Mex): skupina zpěváků; (2) (Am): výraz který se přidává do složených jmen různých rostlin; př.: *rama de chivato, rama de oro, rama de caballo, rama de sapo*, apod; (MM, JD).

ramada, f. (1) (Am): kůlna, přístřešek; (2) (Kol): sklad kde se nachází lis; (3) (Am): viz: *enramada*; (MM, JD).

ramadón, m. (1) (Arg): velký sklad kde se nachází lis; (MM).

ramaje ar, tr. (1) (Kol, Kub): prořezat, zastříhávat větve u stromu; (2) intr. (Kol): smlouvat, dohadovat, kličkovat, handrkovat; (AM, MM, JD).

ramaje o, m. (1) (Dom): pohyb větví, kývání větví ve větru; (2) (Kub): ořezání stromů; (AM, MM, JD).

ramajo, m. (1) (Kub): větev, větve, větvoví; (JD).

ramal, m. (1) pl. (Arg): bolas lovců; (JD).

ramalazo, m. (1) (Arg, Mex, Par): sankce, trest či nepřízeň, které dostihnou jednoho kvůli činům někoho druhého; (MM).

ramaleado, -da, adj. (1) (Chil): zdobený obrázky, květinovým vzorem; (MM).

ramale ar, tr. (1) (Par): rozplést (provaz) na jednotlivé vlákna; (MM, JD).

ramasé (1) hacer un ~ (Dom): když se jeden zmocní všeho, na co postupně narazí; (AM).

ramazón, m. (1) (Arg, StřAm, Mex): hodně rozvětvené paroží, které mají někteří čtvernožci; př.: jeleni, gazely, losi; (MM, JD).

rambule ra, f. (1) (Pan): hašteřivá ženská, štekna; (AM, JD).

rambule ría, f. (1) (Pan): handrkování, štekání, hašteření; (JD).

rambule ro, m. (1) (Pan): hádavec, hašteřivec; (JD).

rambuyé, adj. (1) (← fr. *rambouillet*) (Arg, Urug): říká se tak ovci s jemnou vlnou a zvrásněním na těle a šjí; (MM).

rameador, m. (1) (Chil): nádeník který pracuje v oboru pokládání a údržby železničních tratí; (MM).

rame ar, tr. (1) (Mex): šlehat větví zvířata; (2) (Chi): pracovat v oboru; (3) intr. (Mex): když zvířata okusují větve; (MM, JD).

rameríos, m., pl. (1) (Kub): větve; (JD).

ramero, m. (1) (Mex): koledník; (JD).

ramié, m. (1) (Mex): ramie; ► tropická rostlina; (JD).

ramillón, m. (1) (Kol, Ven): nádoba udělaná z tykve či kokosu, s dlouhým držadlem, která se používá jako naběračka; (2) (Kol, Ven): dřevěná naběračka; (AM, MM, JD).

ramiza, f. (1) (Ekv): přístřešek z větví; (MM).

ramón, m. (1) (Mex): strom (*Trophis racemosa*); ► pícnový, z tropických oblastí, hojně se vyskytující na březích řek; (MM).

ramoneada, f. (1) (Mex): prořezávání stromů; (JD).

ramone ar, tr. (1) (Arg): dojídat, jíst odpadky; (JD).

rampa, f. (1) (Bol, And): nosítka; (AM, JD).

rámpano, m. (1) (Dom): fagedenický vřed; (AM).

rampla, f. (1) (Am): kopeček; (JD).

ramplazo, m. (1) (Kub): plácek; (JD).

ramplonazo, m. (1) (Ven): hrozná rána, poplach; (JD).

rana, f. (1) (Kub): zajíc (bázlivec); (2) m. (Arg): mazaný člověk, vykuk; (3) **conmigo y la ~, es gana** (Ven): vyjadřuje, že určitý jedinec je připraven nenechat si ublížit, uškodit; (AM, MM, JD).

ranaco, -ca, adj. (1) (Kub): oplácáný, baculatý jako žába; (AM).

ranada, f. (1) (Arg): lest, podlost, prohnání, mazanost; (AM, MM, JD).

rancla, f. (1) (Ekv): útěk, únik, zdrhnutí; (2) (Am): výmluva, vyhnutí; (AM, MM, JD).

ranclarse (1) (Ekv): utéct, uprchnout, zdrhnout z práce; (2) (Am): omluvit se, vyhnout se; (AM, MM, JD).

ranclón, -na, adj. (Ekv): člověk co se vymlouvá či vyhýbá něčemu; (AM, MM).

rancontán, m., adv. (1) (← fr. *argen comptant*) (Kol, Pan, Portor, Ven): v hotovosti, z ručky do ručky; (AM, MM, JD).

ranchada, f. (1) (StřAm): koryto na vodu se střechem z listů; (2) (Arg, Par): improvizovaný přístřešek se střechem z větví nebo slámy; (3) (Mex): obchodování na venkově, podomní obchod; (AM, MM, JD).

ranchante, adj. (1) (Mex): křupanský; (JD).

ranchar, intr. (1) (Am): vydrancovat; (2) (Kol, Ven, Mex): zůstat na jednom místě, přenocovat; (3) (Arg): chodit od domu k domu; (4) (Mex): jezdit po venkově se zbožím, chodit mezi venkovskými usedlostmi, za účelem obchodu; (5) zvrat. (Kol, Ven): usadit se (kde); (6) zvrat. (Kol): plašit se (o koni); (7) (Arg): flámovat, flirtovat; (AM, MM, JD).

rancheador, m. (1) (Kub): honec uprchlých otroků; (JD).

ranchear, tr. (1) (Am): drancovat; (5) (Am): hledat, shánět se po kom; (6) (Arg, Par): jíst menáž; (7) (Ant): přijít do domorodé vesnice za účelem hledání uprchlých otroků; (8) (Arg): viz: *ranchar*; (MM, JD).

ranchero, m. (1) (Am): drancování (osad, domorodých usedlostí), loupení, loupež; (MM, JD).

ranchera, f. (1) hanl. (Portor): chata, chýše; viz: *rancho*; (2) (Arg, Mex, Per, Ven): typická lidová píseň; (AM, MM, JD).

ranchería, f. (1) (Kub, Portor): vydrancování, vyplnění; (2) (Per): čeledník; ► dům pro dělníky na statcích; (3) (Ven): hospoda, velmi chudý venkovský penzion; (4) (Arg, Par, Urug): viz: *rancherio*; (AM, MM, JD).

rancherío, m. (1) (Arg, Kol, Chil, Guat, Portor, Urug): malá venkovská osada, uskupení chalup, chatrčí; viz: *rancho*; (AM, MM, JD).

ranchero, -ra, adj. (1) (Mex): zběhlý v pracích na venkově, dobytkařských pracích; (2) m/f. (Ant, Mex): vesničan, rolník, dobytkař, obzvláště ten, který bydlí na venkovské chudinské usedlosti, která se označuje jako *rancho*; (3) (Am): bezduchý, zabeďněný, zatvrzelý, nesmělý; (4) (Am): směšný, absurdní, divoký, nevkusný; (5) (Am): venkovský, vesnický; (6) (Arg): návštěvník žen, které bydlí na venkovských chudinských usedlostech označovaných pojmem *rancho*; (7) (Am): vše co se vztahuje k pojmu *rancho*; (AM, MM, JD).

ranchita, f. (1) (Mex): malá místnost či přístřešek v zadní části statku; (AM, MM).

rancho, m. (1) (Am): domek chudých lidí; ► slovo *rancho* je mezinárodním pojmem janovsko-benátského původu a aniž by původně bylo americké, má svou američnost. Zatímco na jihu kontinentu označuje výraz pro chatrč, je již zdi jsou dělané převážně z nepálených cihel nebo bahna promíšeného se slámou, střechy jsou ze slámy nebo rákosu, podepřené vertikálními trámy a podlaha je tvořena udusanou zeminou, na severu (USA) má pak význam opačný: dobytkařský statek, neboli ranč; (2) (Per): lázeňský příbytek, může být i luxusní; (3) (Kol, Portor): přístřešek, kůlna, se stěnami nebo bez, pro uchování a ochranu ovoce, nebo jiných věcí venku, za nepříznivého počasí; (4) (Arg, Par, Urug): slaměný klobouk válcovitého tvaru, na vrchu rovný a s rovnou a silnou krepkou; ■ Var: *canotíe*; (5) (Kub): v obchodním slangu; ► faktura nízké hodnoty; (6) ~ **vara en tierra** (Bol, Kol, Ven): chata jejíž nakloněné konstrukční trámy jsou upevněny jedním koncem v zemi a druhým ve hřebeni střechy, která je tvořena jedním křídlem, zbytek konstrukce je odkrytý; (7) **armar, hacer, o preparar a uno un** ~ (Portor): nalíčit na někoho past, podvést někoho, oklamat někoho promyšleným způsobem; (8) **comer el** ~ (Ven): vysmívat se, dělat si legraci; (9) **lloverse el** ~ (Arg): přinést do domácnosti neštěstí; (10) **hacer ~ aparte**¹ (Am): postavit se na vlastní nohy; (11) **hacer ~ aparte**² (Arg): jít svou vlastní cestou; (12) **hacer ~ aparte**³ (Arg): počínat si politicky či sociálně rozdílně od přátel nebo starých kolegů; (13) (Mex): venkovský statek, převážně malý a chudý; (14) (Am): dobytkařská usedlost, farma; (15) (Am): zbytky zboží prodávaného na náměstí, v ulicích; (16) (Per): přepychový venkovský dům pro letní pobyt; (17) (Portor): přístřešek, venkovský domek, který může být použit jako provizorní bydlení; (AM, MM, JD).

ranchón, m. (1) (Portor): dům v sousedství, převážně dřevěný; (2) (Arg): veliké a zchátralé venkovské obydlí; (AM, MM).

randevú, m. (1) (← fr. *rendez vous*) (Am): rande, schůzka, setkání; (2) (Am): dohodnuté místo pro setkání dvou osob; (3) pl. (Am): laskavosti, vstřícnosti, zdvořilosti, pozornosti; (MM, JD).

ranear, intr. (1) (Mex): nahlas a neukázněně skandovat; (2) (Am): pomluvit, hanobit, urážet; (3) (Am): když někdo mluví o tom, čemu nerozumí; (4) (Dom): zaskočit, zmást, splést, koktat při čtení; (5) (Mex): číst špatně nahlas; (AM, JD).

ranfaña, m. (1) (Chil, Per): špinavá a otrhaná osoba, špindíra; (MM, JD).

ranfañonte, m. (1) (Per): sladkost dělaná z kokosu, ořechů, pečiva a někdy také sýra; (AM).

ranfañoso, m. (1) (Arg): podfukář; (2) (Arg): viz: *pijotero*; (3) (Am): člověk s nečestnými, neupřímnými metodami v obchodním jednání; (3) adj. (Am): ušmudlaný, ucouraný; (4) (Am): špindíra (MM, JD).

ranfuñar, tr. (1) (Per): pikareskní mluva, krást; (AM).

ranfla, f. (1) (Kol, Mex): svah, spád; (2) (Mex): hromada, plno věcí; (3) (Kol): rampa, nakloněná plošina; (4) **hacer ~ moñúa**¹ (Kol): vyhrát sázku; (5) **hacer ~ moñúa**² (Kol): šlohnout; (MM, JD).

ranga-ranga, f. (1) (Bol): pokrm tvořený zbytky z krávy usmrčené během zabijačky, které jsou dále dochucené paprikou a jinými ingrediencemi; (AM, JD).

rangalido, -da, adj. (1) (Ekv, Per): mastný, umaštěný, ušmudlaný; (2) (Ekv): označuje se tak ne dobře vypadající, slabý kůň; (AM, MM, JD).

rango, -ga, m/f. (1) adj. (Kol, Ekv): herka, slabý kůň s množstvím odřenin a ran způsobených postrojem; (AM, MM).

rango, m. (1) (← fr. *rang*) (StřAm, Antil, Chil, Ekv, Per): velkolepost, přepych, luxus, okázalost; (2) (Am): vznešená, ušlechtilá situace, vyšší třída; (3) ~ **y mida** (Arg): jistá dětská hra; ► v Extremaduře, Portoriku a jiných místech se nazývá *burro*: jeden z účastníků se sklóní a ostatní přes něho skáčou a nebo jeden musí přeskočit řadu několika skloněných hráčů; (4) (Kol): herka, slabý kůň; (5) (← angl. *rank*, fr. *rang*): společenská či hierarchická třída, kategorie; (AM, MM, JD).

rangosidad, f. (1) (Chil): štědrost, hojnost, okázalost, nádhera; (AM, MM, JD).

rangoso, -sa, adj. (1) (StřAm, Kub, Chil): velkorosý, štědrý, zámožný; (2) (Am): okázalý, přepychový, nádherný, honosný; (AM, MM, JD).

ranillas, f., pl. (1) (Arg): bradka, krátké vousy; (MM).

ranking, m. (1) (← angl.): seznam ve kterém řadí sportovci podle jejich výkonu či důležitosti, také se používá v registru hudebníků, herců, apod.; (MM, JD).

ranquel, m. (1) (← map., „rákosí“) (Arg): araukánský domorodec který žil na severozápadních hranicích Pampy, tento výraz se používá od poloviny 18. století; (MM).

rantifuso, -sa, adj. (1) (Arg): špinavý, zamaštěný, hrubý; (2) podezřelý; (3) (Arg): hulvátský, sprostácký; (AM, MM, JD).

ranún, adj. (1) (Arg, Urug): šibalský, vychytralý, mazaný, čiperný; ► jde o složeninu slov *rana* (žába) a italské koncovky *un*; př.: *belinún, testún*, apod.; jedná se o slova janovského původu, začleněná do lunfarda, což je argentinský dialekt; (AM, MM).

rapa, f. (1) (Kub): seškrábané zbytky v hrnci; (JD).

rapadura, f. (1) (Arg, StřAm, Kol, Ekv, Mex, Par, Urug): typ oblíbené lidové zavařeniny, vyráběná v menším množství, převážně domácí výroby; viz: *raspadura*; ■ Syn: *chancaca, panela*; (2) (Urug): viz: *ticholo*; ► chutný pamsek z nerafinovaného cukru; (3) (Am): rafináda; (AM, JD).

rapariga, f. (1) (← port.) (Per): prostitutka; ■ Var: *rapaída*; (AM, MM).

raparse, zvrat. (1) ~ **sela** (Mex): trpělivě snášet veškeré obtíže či nepříjemnosti těžké práce; (MM).

rapé, m. (1) (Kub): lulkový tabák; (JD).

rapel, m. (1) (Chil): slanování horolezců; (JD).

rapelear, tr. (1) (Chil): slanovat; (JD).

rápido, -da, adj. (1) (Ven): zcela jasný, bezmračný, svěží, vybraný; ► používá se zejména u stavu ovzduší, prostředí; (2) m/f. (Kol, Chil, Ven): označuje se tak poklidné a monotónní území, beze stínu a budov; (3) (Am): široká pláň; (4) (Am): holý, nezarostlý; (AM, MM).

rápidos, m., pl. (1) (← lat. *rapidus*): peřej; (MM).

rapingacho, m. (1) (Per): malá a kulatá tortilla z brambor, sýra a sádla či másla; ■ Syn: *llapingacho*; (AM, MM, JD).

rapíñar, tr. (1) (Am): ukořistit, ukrást; (2) (Kub): handrkovat se; (JD).

rapíñero, adj. (1) (Am): zlodějský, loupeživý, loupežný; (JD).

raposa, f. (1) (Kub): nádoba na cibuli, brambory a jiné suroviny; (2) všeobecný název pro couru, lasici či vačici; (3) (Am): holka; (AM, MM, JD).

raposo, -sa, adj. (1) hanl. (Ekv, Portor): zlodějský, hrabivý, usmrkaný; (2) (Am): kluk; (AM, MM, JD).

raptar, tr. (1) (Am): krást, loupit; (JD).

raque, adj. (1) (Ven): neduživý, churavý, hubený, slabý; ► vztahuje se k ženě nebo koni; (2) (Kol): sešlý, hubený (kůň); (3) m. (Kub): velmi výhodná koupě pro kupujícího; (AM, MM).

raquear, tr. (1) (Kub): odcizit, ukrást; (AM, MM).

raqueta, f. (1) (← angl. *racket*): tenisová pálka; (MM).

raquetazo, m. (1) (Am): úder pálkou v tenise a podobných sportech; (MM).

raqui, m. (1) (← map.) (Chil): pták (*Ibis melanopis*); ► vodní, brodivý; ■ Syn: *Bandurria*; (MM).

rara, f. (1) (Chil): pták; ► z čeledi pěnkavovitých, považuje se za škodlivého, protože se živí sladkou zeleninou; (MM).

raral, m. (1) (← map.) (Chil): ■ Var: *radal*; (MM).

rarífico, -ca, adj. (1) (Chil): zvláštní, extravagantní; (MM).

ras (1) ~ **con apenas** (Kol): nedostatečně; (2) ~ **con bola**, o ~ **con cantidad** (Kol): na úrovni; (AM).

rasca, adj. (1) (Arg): označuje se tak osoba, která se chová nezřízeně, nedbale, neopatrně; (2) označuje se tak vše, co je zanedbané, sešlé, chudé; (3) (StřAm, Kol, Chil, Pan, Portor, Ven): opice, opilost; (4) **un palo de ~** (Am): opice jako řemen; (5) **pegarse una ~** (Am): zřít se pod obraz; (6) **tener ~** (Am): být namazaný, opilý; (AM, MM, JD).

rasca-barriga, f. (1) (Kub): jakákoliv ohebná větec vhodná jako bič; (AM).

rascabuchador, m. (1) (Am): čumil, šmírák; (JD).

rascabuchar, tr. (1) (Kub, Mex): slídit, šmírovat, očumovat; ■ Var.: *rascabuchar*; (2) chovat se nečestně a nemorálně; (3) osahávat ženu; (AM, MM, JD).

rascabuchar, intr. (1) (Kub, Mex): viz: *rascabuchar*; (MM, JD).

rascabucho, m. (1) (Pan): lichotník, pochlebovač; (2) (Kub): viz: *rascabuchero*; (3) (Arg): šnaps; ► alkoholický nápoj nízké kvality a s vysokým obsahem alkoholu; (AM, MM, JD).

rascabucho, m. (1) (Kub): nemravné a necudné osahávání ženských nader, nyní označuje i celý akt rozjímání nad ženskou nahotou; (2) šmírování, špehování žen za účelem vidět je ve spodním prádle nebo nahé; (AM, MM, JD).

rascabuchero, m. (1) (Kub): čumil, šmírák; (2) ten který se dopouští nemravných a nečestných činů; (AM, MM).

rascacielos, m. (1) (← angl. *skyscraper*): vysoká budova; (MM).

rascada, f. (1) (Am): škrábání, oškrabování; (2) (Am): loupání, olupování kůže; (JD).

rascadillar, tr. (1) (Ekv): plečkovat; (JD).

rascado, -da, adj. (1) (StřAm): opovážlivý, drzý, troufalý; (2) vzteklivý, popudlivý; (3) (StřAm, Ant, Kol, Chil, Ven): opilý; (AM, MM, JD).

rasca-dulce, f. (1) (Per): dermatóza; ► kožní nemoc; (AM).

rascar, tr. (1) (Kub): v kohoutích zápasech; ► zvítězit; (2) (StřAm, Bol, Kol, Chil, Portor, Kub, Ven): opít se; (3) ~ **uno para adentro** (Arg, Urug, Portor): dělat něco egoisticky; (4) ~ **se con alguno** (Kol): dobře se snášet; (5) ~ **se juntos** (Arg, Guat): když se několik jedinců spojí za určitým účelem, ale nakonec neuspějí, spřáhnout se; (6) **ráscate no más** (Arg): „Jen si zvykej.“; (7) **ser una cosa más vieja que el ~** (Portor): když je něco velmi staré, staré jak Metuzalém; (8) (Mex): sklídit brambory; (9) ~ **se la barriga o la panza** (Arg, Mex, Par, Uru): zahálet, lenošit; (10) **nadie se rasca para afuera** (Arg, Par, Urug): nikdo nedělá to, co se mu nehodí; (11) **no ~ se con alguno** (Kol): nerozumět si s někým, nesympatizovat s; (12) ~ **con sus uñas/propias uñas** (Mex): hledět si svého; (13) ~ **el ala a una persona** (Guat): namlouvat si někoho; (14) **está que rasca** (Nik): strašně zuří; (AM, MM, JD).

rascarrabias, m. (1) (StřAm, Kol, Kub, Chil, Ekv, Mex): vztekloun; (MM).

rascaso, m. (1) (Kub): ryba z antilského moře (*Scorpaena raspacio*); (MM).

rascazón, f. (1) (Ven): orgie; (AM, MM, JD).

rascón, m., adj. (1) (Mex): hádavý, haštěřivý, rvavý; (2) m. (Mex): rváč; (MM, JD).

rascoso, -sa, adj. (1) (← *rasca*: borrachera) (Ven): zarytý opilec, piják; (AM, MM).

rascuache, adj. (1) (Mex): směšný, přehnaný, výstřední; ■ Var.: *rascuacho*; (2) (Mex, Guat): oškubaný, bez peněz; (3) (Mex): ubohý, ničemný, podlý, chudý; (4) hrubý, sprostý, opovrženíhodný, průměrný, obyčejný; (5) m. (Mex): šupák, švorcák, hastroš; (AM, MM).

rascucho, -cha, adj. (1) (Chil): namazaný, opilý; (AM, MM, JD).

rasgado, adj. (1) (Kol): štědrý; (2) (Mex): jasný jako facka; (JD).

rasgar, tr. (1) (Ekv): když jezdec vystartuje s koněm velmi rychle, vystřelí; (2) intr. (Kol): zemřít; (AM, MM, JD).

rasgo (1) **a todo** ~ (Bol): vši silou, násilně; (2) m. (Chil): zavlažovací kanál, strouha; (3) parcela, část, kus, díl; (AM, MM, JD).

rasgón, m. (1) (Kol): silné pobídnutí ostruhami do slabin koně; (AM, MM, JD).

rasguido, m. (1) (Arg): drnkání na kytaru, škrábání; (MM, JD).

rasguñadura, f. (1) škrábanec, drápnutí; ■ Syn: *rajuñadura*; (MM, JD).

rasguñón, m. (1) (Am): škrábnutí, drápnutí; (JD).

rasmillado, -da, m/f. (1) (Ekv): škrábanec, drápanec; (AM).

rasmilladura, f. (1) (Chil): škrábanec, drápnutí, odření; (MM, JD).

rasmillar, tr. (1) (Chil, Per): poškrábat, podrápat, odřít; (2) poškrábat hladký povrch; (AM, MM).

rasmillón, m. (1) (Ekv, Chil): škrábanec, odření; (AM, MM).

raso, -sa, adj. (1) (Mex): po okraj; (MM).

raspa, m. (1) (Arg, Urug): zloděj, kapsář; (2) f. (Ant, Kub, Mex, Portor): rafináda, nečistěný cukr; viz: *raspadura*; (3) (Arg, Kol, Chil, Ekv, Pan, Per, Portor, Urug): napomentuí, výtka; (4) (Mex): žert, posměch; (5) (Ven): slovo používané jako signál výzvy, povzbuzení, podněcování; (6) (Kub): přilepené, připálené zbytky jídla v hrnci; (7) adj. (Mex): vulgární, sprostý; (8) **baile de** ~ (Hond): týkající se lůzy, spodiny; (9) **echar** ~ (Mex): žertovat, rozrušit; (10) **estar a ~coco** (Portor): mít na krátko střížené vlasy, hlavu jako koleno, oholenou; (11) **ni** ~ (Per, Portor): ani známky; (12) **ni de** ~ (Per): z žádného důvodu; (13) **no hay ~ que se sujeten** (Portor): fráze užívaná k vyzdvižení nebo vyjádření něčeho excelentního ohledně určité věci, události; (14) **salir de** ~ (Kol, Ven): vyjít kvapně, rychle; (15) (Arg, Pan): lidový tanec; (16) (Arg, Par): rašple; (17) (Mex): lůza, chátra, spodina; (18) žertující, provokující člověk; (19) **ser** ~ (Mex): být sprostý; (20) **no quedó de él ni la ~pita** (Am): nezůstala z něj ani třístička; (21) (Am): hloupé vtipy, povykování; (22) (Am): chmaták; (AM, MM, JD).

raspabuche, m. (1) (Chil, Mex): chléb z hrubé mouky, otrubový; (MM, JD).

raspacanilla, m. (1) (Kol): ples pro lidi ze spodní vrstvy, na který se neoprávněně až nepřístojně dostávají i příslušníci z vrstvy vyšší, kteří jsou zároveň vlastníky půdy a pozemků; (AM).

raspaclavos, m. (1) (Chil): kapsář; (MM, JD).

raspada, f. (1) (Mex, Portor): viz: *raspa*: napomenutí, výtka; (2) (Mex): utrpená škoda, ztráta; (3) (Ven): prasknutí, rupnutí u zkoušky; (3) **dar/echar una ~ a una persona** ¹ (Am): vynadat komu; (4) **dar/echar una ~ a una persona 2** (Ven): nechat rupnout někoho; (AM, MM, JD).

raspadera, f. (1) (Ven): rupnutí při zkoušce; (JD).

raspadilla, f. (1) (Per): nastrouhaný led se sirupem; (2) **ni de** ~ (Per): používá se v situaci, kdy je obtížné něčeho konkrétního dosáhnout; (3) (Chil, Per): kousek z byliny použitý k přípravě čaje; (AM, MM).

raspado, -da, adj. (1) (Kost, Ven): drzý jak opice, nestydatý; (2) **salir** ~ (Mex): uhánět, jít kvapně, zmateně, jeden přes druhého, překotně; (3) (Mex): švorc, zkrachovaný; (4) **halbar** ~ (Ven): mluvit upřímně; (5) (Ven): drcený led se šťávou; (AM, MM, JD).

raspadura, f. (1) (StřAm, Bol, Kol, Kub, Ekv, Pan, Portor): rafináda, hnědý cukr který zůstává přilepen na stěnách a dně kotle v lisovně na cukrovou třtinu; (2) (Kol, Mex): slepenec, homole nerafinovaného cukru, rýže, apod.; (3) (Bol): medový dort husté konzistence, dělaný ze třtinového cukru; (4) (Mex): pamlsek ve formě třtinového cukru odlévaného do formy seřízlého kuželu; ■ Syn: *chancaca, panela, piloncillo*; (5) (Ven): výškrabky; (6) **con** ~ (Ven): hodně těžce; (AM, MM).

raspaduritas, f., pl. (1) (Guat): cukrovinka zabalená většinou do listů kukuřice; (AM, JD).

raspaje, m. (1) (Arg): řez který provede chirurg na infikovaném povrchu, za účelem vytáhnutí hnisu, nebo na děloze pro vyjmutí plodu; (2) (Chil): potrat; (MM, JD).

raspapolvo, m. (1) (Kub, Portor): pokárání, vynadání; ■ Var.: *raspa*; (AM, JD).

raspar, tr. (1) (Mex, Portor): vynadat, pokárat; (2) (Kub, Portor): vyhodit podřízeného v práci; (3) intr. (Ven): odejít, odtáhnout, vpadnout; (4) umřít; (5) (Mex): ponižovat, narážet na něco; (6) **pasar ~ando** ¹ (Arg): holit se; (7) **pasar raspando** ² (Arg): obtížně, bolestě vyjít z těžké situace; (8) **~la** (Mex): zneužít přátelství; (9) (Ven): ostříhat; (10) **andar ~ando** (Am): jít těsně kolem; (11) **¡~pa de aquí!** (Ven): Vypadni!; (12) **~ la bola** (Chil): upláchnout, vzít roha; (13) **~ el cacho a una persona** (Chil): vynadat komu; (14) **nos escapamos ~ando** (Chil): jen taktak jsme unikli; (15) **¡~pa para fuera!** (Ven): Vypadni!; (16) **~ la hebra** (Arg): upláchnot, vzít roha; (17) **~ a toda mecha** (Ven): ujíždět jako blesk; (AM, MM, JD).

raspaza, f. (1) (Ven): rupnutí, prasknutí; (JD).

raspazo, m. (1) (Am): vynadání; (JD).

raspe, m. (1) (Kub): odseknutí, vynadání, sek; (JD).

raspear, tr. (1) (Argent, Chil, Ekv): pokárat. domlouvat; (AM, MM, JD).

raspetá, f. (1) (Chil): síť na lov sardinek; (MM).

raspetón (1) de ~ (Bol): povrchně; (AM, JD).

raspón, m. (1) (Kol, Chil, Hond, Mex): napomenutí, výtka; ■ Var.: *raspa*; (2) (StřAm, Arg, Kol, Kub, Mex, Portor, Ven): odřenina; (3) (Kol): slaměný klobouk rolníka; (4) (Mex): ironická či urážlivá zmínka, připomínka; (5) **dar un ~** (Ven): napálit koho; (AM, MM, JD).

rasponazo, m. (1) (Am): vypucování, vyhubování; (JD).

rasponear, tr. (1) (Kol): pokárat, napomenout; (AM, MM, JD).

rasposo, -sa, adj. (1) (Mex): vvtipkující; (2) (Arg): lakomý, bídácký, ubohý; (3) nepřijemný, nelibý; (AM, MM, JD).

rasquera, f. (1) (Kub): viz: *rasquiña*; (AM).

rasqueta, f. (1) (Am): hřeblo, hřebelec; (2) jakýkoliv nástroj který slouží k oškrábání, broušení; (AM, MM).

rasquetear, tr. (1) hřebelcovat; ► ne v Kolumbii; (2) (Arg): oškrábat, odřít; (AM, MM).

rasquido, m. (1) (Am): škrábnutí, poškrábání; (JD).

rasquilla, f. (1) (Arg): vztekloun, zuřivec; (JD).

rasquiña, f. (1) škrábání, svědění, svrbení; ► ne v Peru; (2) (Ekv, Portor): svrab; (3) (Ven): škrábanec; (AM, MM, JD).

rasquiñoso, -sa, adj. (1) (Portor, Dom): trpící svrabem, prašivý; (2) viz: *piquiñoso*; (3) (Dom): když má něco malou nebo žádnou hodnotu; (4) rachitický, neduživý člověk; (5) hrubý, otrhaný, rozpadlý; (AM, MM, JD).

rastacuerismo, m. (1) povaha člověka, který umí využívat okolností, aby se měl dobře; (2) honosný či okázalý přepych, přehnaný a špatného vkusu; (3) okázalá marnotratnost, hýřivost; (4) (Am): hochštaplerství; (MM, JD).

rastacuerdo, m. (1) (← fr. *rastaquoere*): nevychovaný, nevzdělaný a zbohatlý člověk, který žije až sprostě přepychově, aby ho ostatní měli za důležitou osobu; ► původ tohoto výrazu byl definitivně objasněn Rosenblatem; ■ Syn: *rastracuerdo*; (2) (Am): hochštapler; (MM, JD).

rastra, f. (1) (Arg, Chil): nástroj ze silných prken a s velkými zuby který slouží k zarovnání a vyčištění půdy před dobou osevu; (2) (Arg, Urug): silný a široký kožený pás, se zlatými mincemi vsazenými jako ozdoba, který tvoří část luxusního oděvu gaučů a gaučovských dobytčářů; (3) (Mex): chudá prostitutka; (4) **hacerse uno ~** (Chil): odmítat něco udělat, vzdorovat; (AM, MM, JD).

rastracuerdo, m. (1) (Kol, Ven): viz: *rastacuerdo*; (MM).

rastreador, m. (1) (Arg, Chil, Urug): člověk který dokáže stopovat lidi nebo zvěř v polích, lesích nebo pouštích; (2) (Arg): minolovka válečného námořnictva; (MM, JD).

rastreísmo, m. (1) (Am): nedůstojnost, ničemnost, hanebnost, podlost; (2) (Am): podlézání, patolízalství; (MM, JD).

rastrillada, f. (1) (Arg, Bol, Urug): šlápotá na poli; (2) (Arg): vyježděná či vychozená cesta; (AM, MM, JD).

rastrillar, tr. (1) (Arg, Kol, Chil, Guat, Dom, Ven, Mex, Par, Urug): připravit k výstřelu; (2) intr. (Arg, Kol, Kub, Par): udělat chybu s pistolí, puškou, když zbraň nevystřelí; (3) (Kol): v kohoutích zápasech; ► když kohout neklovne zpět svého soupeře; (4) ~ **los pies** (Kost, Mex): vléct se, dělat hluk drhnutím podrážek o podlahu; (5) ~ **un fósforo** (Kol, Mex): rozsvítit, zapálit, zažehnout, rozškrtnout; (6) (Chil): ukrást zboží v obchodě; (AM, MM, JD).

rastrillazo, m. (1) (Guat, Hond): lehký spánek, šlofik; (2) velmi lehké jídlo, svačinka; (3) **echar un ~** (Hond): tancovat na jednu nebo dvě skladby; (4) (Mex): vypálení ze střelné zbraně; (AM, MM, JD).

rastrillar, tr. (1) (Am): hrabat, shrabovat; (JD).

rastrillero, -ra, m/f. (1) (Chil): zloděj v krámech; (MM, JD).

rastrillo, m. (1) (← *rastro*) (Kol): výměna, střídání; (2) obchod, obchodování; (MM).

rastro, m. (1) (Kub): lógr; (2) (Mex): jatky; (3) (Kub): prodejna stavebnin či autosoučástek; (JD).

rastrojea, intr. (1) (Kol, Chil, Guat, Mex): sesbírat ze strniště zbytky po sklizních; (2) nechat zvířata pást se na strništích; (MM, JD).

rastrojero, m. (1) (Arg): malý nákladňák se silným motorem, který může lehce jezdit po strništích; (2) (Chil, Mex): strniště která se po žních využívají jako pastviště; (3) (Mex): kukuřice používaná jako píce; (4) krahujec který loví krysy (*Circus hudsonius*); (MM).

rastroj, m. (1) (Arg, Kol, Chil, Dom, Guat, Mex, Nik): zbytky, přebytky; (MM, JD).

rasuradera, f. (1) (Mex): časté holení; (JD).

rasuradora, f. (1) (Am): holící strojek; (JD).

rata, f. (1) (Mex): výraz který najdeme v nespočtu složených jmen malých hlodavců nebo jiných zvířat, které svým tvarem nebo zvyky připomínají hlodavce; př.: *rata conejo*, *rata maguey*, *rata jabalí*, *rata canguro*, *rata silvestre*, apod.; (2) **hacerse la** ~ (Arg): chybět na hodinách, ulívat se ze školy; (3) **salir como ~ por tirante** (Arg, Par, Urug): z něčeho nic odejít, vypadnout; (4) **sacar a alguien como ~ por tirante**: hrubě někoho vyhodit, vyrazit s ním dveře; (5) **matar la** ~ (Ven): zapíjet kocovinu; (6) (Am): procento; (7) **andar de ~ aturdida** (Mex): být jako kůl v plotě; (AM, MM, JD).

ratania, f. (1) (← kič. *mata rastrera*): keř z Peru jehož kůra se používá v medicíně jako stavící lék; (MM).

ratearse, zvrat. (1) (Arg): ulívat se ze školy; (MM, JD).

ratera, f. (1) (Mex): past na myši; (MM, JD).

rateril, adj. (1) (Arg, Mex): vše co se vztahuje ke kapsáři; (MM).

raterismo, m. (1) (Arg, Chil, Ekv, Mex): vlastnost, dovednost, zběhlost či umění kapsáře; (MM).

raticida, adj. (1) zabíjející krysy; (2) m.: jed na krysy; (MM).

ratico, m. (1) (Am): chvílička, momentík; (JD).

ratimagueo, m. (1) (Pan): flirtování; (2) (Ven): kocovina; (AM, JD).

rato, m. (1) **hasta cada** ~ (Arg, Kol, Chil, Guat, Per, Portor, Ven): na brzku shledanou; (2) (Am): hned; (3) **en un chico** ~ (Mex): najednou, zničehonic; (4) **más** ~ (Chil): potom, později; (5) **al ~ no más** (Am): hned teď; (6) **¡qué ~!** (Chil): Už moc dávno!; (AM, JD).

ratón, m. (1) (Kost): pažní sval, hlava pažního svalu, biceps; (2) (Ven): satira, narážka v konverzaci; (3) (Ven): kocovina; (4) **estar ~ o ~a¹** (Portor): být jak kostelní myš; (5) **estar ~ o ~a²** (Portor): být špatně oblečený, nosit hodně onošené oblečení; (6) **haber comido** ~ (Arg, Chil): říká se tak o někom, kdo spáchal nějakou nešikovnost; (7) **saber más que ~ del campo** (Portor): být chytřejší než Cardona; (8) **sacarse el** ~ (Ven): viz: *matar la rata*, dostat se z opilosti, kocoviny; (9) (Ven): rachejtle; (10) (Kub): zbabělec; (11) (Chil): kanálník; (12) **al** ~ (Mex): za chvíličku; (13) **comer** ~ (Am): dát si pár facek; (14) **estar con el** ~ (Ven): mít kocovinu; (15) **eres un** ~ (Kub): “Ty jsi krysa”; (AM, MM, JD).

ratona, f., adj. (1) (Arg): označuje se tak nábytek, který je nižší než obvykle; př.: *silla ratona*, *mesa ratona*; (2) f. (Arg): pták (*Trogodytes rufus*); ► běžně rozšířený, menšího vzrůstu, čiperný, hnědé barvy, létající v menších výškách, často okolo domů; (MM).

ratoncito, m. (1) (Bol): hra na slepou bábu; (2) ~ **Peréz** (Portor, Ven): dětská hra; ► také známá pod názvem “*cucarachita Martina*”; (AM, JD).

ratonera, f. (1) (Portor, Ven): posměšný název pro *ventorillo*; ► putyka, hospoda v oblasti za městem; (2) (Portor): obchod na statku, kde dělníci utrácejí svou denní mzdu; (3) (Arg, Chil, Per): příbytek nejnižší třídy, kamrlík, díra, pelech; (4) (Ekv): basa, lapák, kriminál; (AM, MM, JD).

ratonero, m. (1) (Mex): množství myší; (JD).

raulí, m. (1) (← map.) (Arg, Chil): strom (*Nothofagus procera*); ► z oblasti jižních And, z čeledi bukovitých, jeho dřevo se používá ve stavitelství a nábytkářství; (MM).

rauma, f. (1) (Per): činnost kdy se u určitých zemědělských rostlin vybírají špatně vyvinuté listy; (2) (← kič.): sklizeň koky; (AM, MM, JD).

raumar, tr. (1) (Per): provádět činnost *rauma*; (AM).

ráund, m. (1) (← angl. *round*): viz: *round*; (MM, JD).

raviolada, f. (1) (Arg): pokrm ve kterém převažují ravioli; (MM, JD).

raya, f. (1) (Mex): plat, denní mzda; (2) (Chil): typ útesu v mořích; (3) (StřAm, Kub, Per, Portor): dětská hra; ► spočívá v házení mincí nebo podobných předmětů co nejbliže k čáře načrtnuté na zemi; (4) **a la** ~ (Mex): přesné místo, kde probíhají kohoutí zápasy; (5) **mandar** ~ (Dom): využívat autority nebo velení; (6) **morir en la** ~ (Mex): když někdo zemře při plnění svého úkolu, povinností, nebo aniž by se zachoval zbaběle, vydržet do konce; (7) (Arg, Par, Urug): dobře

viditelná hranice která zakončuje danou vzdálenost v závodu, cílová čára; (8) (Kol): měřicí tyč; (9) (Chil): linie vlnolamů; (AM, MM).

rayada, f. (1) (Arg, Mex): akce nenadálého, nečekaného zadržetí koně; (AM, MM).

rayado, -da, m/f. (1) (Arg): osoba která má pozmeněné mentální schopnosti; (MM).

rayador, m. (1) (Mex): člověk který vyplácí mzdu; (2) majitel hráčského doupěte, lichvář; (3) (Arg, Urug, Par): struhadlo; (4) (Chil): osoba která je rozhodčím v nějaké hře; (5) pták (*Rhynchos melanura*); ► vodní, s dlouhým a rovným zobákem, létá těsně nad vodou; (AM, MM, JD).

rayar, tr. (1) (StřAm, Kol): pobídnout ostruhami; (2) (Arg, Mex): nenadále, nečekaně zadržet koně, donutit ho otočit se na zadních nohách, kterými tak vyryje v zemi silnou rýhu, strhnout ho; (3) (Mex): vyplácet a brát mzdu; (4) intr. (Chil): žádat na úvěr; ► za každou surovinu, produkt takto žádaný se naučtuje jedna denní mzda z práce na poli; (5) (Kol): splnit si přání, zbohatnout; (6) ~sela (Mex): urazit někoho, něčí matku, kašlat na koho; (6) (Arg, Par, Urug): nastrouhat; (7) (Kub, Mex, Ven): pobídnout ostruhami koně a donutit ho rychle vyrazit; (8) ~ el disco (Arg, Mex): silně trvat na jednom tématu, vést pořád svou; (9) con el que ~ye (Arg): s kýmkoliv; (10) zvrat. (Am): přijít si na své; (11) zvrat. (Mex): poškrábat se; (AM, MM, JD).

rayeo, m. (1) (Ven): činnost nastrouhání juky za účelem udělat maniokové pečivo; (AM).

rayero, m. (1) (Arg, Urug): v koňských dostizích; ► osoba pověřená rozhodnutím o pořadí příjezdu jednotlivých závodníků do cíle, pomezdni soudce; (AM, MM, JD).

raymi (1) (← kič.): každoroční slavnost slunce, kdy se volí členové incké elitní vrstvy, zavedená vládce jménem Inca Yupanqui; (MM).

rayo, m. (1) (Kost): perverzní člověk, lotr, darebák; (2) adj. (Kost): podlý, zlý, uličnický; (3) (Kol): epizootie, neboli hromadná nákaza zvířat, kvůli které rychle umírají; (4) (Kub): tahák ve škole; (5) (Ven): spěšná práce; (6) echarle con el ~ (Kub): dát mu co proto; (7) es un ~ (Kub): je to čertovský chlap; (AM, MM, JD).

rayón, m. (1) (← angl. *rayon*): vlákno získané na bázi xanátu celulózy, ze kterého se vyrábějí tkaniny, často také nazývané umělé hedvábí; (MM).

rayuela, f. (1) (Arg): dětská hra; ► děti skáčou na jedné noze, jeden po druhém, na různé čtverce nebo kruhy nakreslené na zemi; ■ Syn: *luche, pelegrina, trique, tejo*; (MM).

razano, -na, adj. (1) (Kol, Ekv): čistokrevný kůň; (AM, MM, JD).

razo, m. (1) (← kič.) (Per): "Nazývají je *xalcas* a *razo*, což znamená pohoří a velehorská plošina, kde je velká zima a hodně sněhu" (Relaciones, I, 86); ■ Var: *puna*; (MM).

razón, f. (1) (Chil): mezi lidovými básníky; ► stopa vynucená kvartetem; (AM).

razzia, f. (1) (← fr. *razzia*) (Arg): policejní vpád do míst kde je možná kriminalita, do domů kde se hrají zakázané hry a podobných míst; (MM).

rea, f. (1) (Arg): zanedbaná žena, většinou pocházející z nízkých sociálních podmínek; (2) coura, šlapka; (MM, JD).

real, m. (1) (Per): mince o hodnotě desetiny solu, nebo deseti centů, riál; (2) (Urug, Par): zde se takto označuje, jako zlovyk z minulých časů, deseti centová mince, dnes bronzová, dříve zlatá; (3) dar a uno su ~ de tripas (Hond): nadávat někomu; (4) estirar al ~ (Chil): rozlobit se, naštvat se, špulit rty nevolí; (5) pl. (Am): prachy; (6) pl. (Hond): týdenní mzda; (7) tener ~¹ (Ven): mít kliku; (8) tener ~² (Ven): mít prachy; (AM, MM, JD).

realada, f. (1) (Mex): shánění dobytka; (2) zátah, razie; (3) echar ~¹ (Mex): sehnat dobytek do stáda; (4) echar ~² (Mex): udělat zátah, pozavírat; (MM, JD).

realar, tr. (1) (Mex): sehnat dobytek; (2) nahromadit; (MM, JD).

realecho, m. (1) (Par): flašinet; (MM).

realengo, -ga, adj. (1) (Portor, Dom, Kol, Mex, Nik): nemající pána, toulající se, vztahuje se především na zvěř; (2) estar ~¹ (Bol): být v si kvit; (3) estar ~² (Kol, Per, Portor, Dom, Ven): být lenivý, zahálčivý; (4) (Mex): zbytečný, nepotřebný, zahálčivý, volný od všech závazků a nároků; (5) (Ven): nečinný, vágní, líný; (6) (Am): nezatížený hypotékou, daněmi, svobodný; (7) (Arg): poplatek; (8) (Kub): státní majetek; (AM, MM, JD).

realeo, m. (1) (Hond): odměna kterou zaměstnavatelé vyplácí dělníkům v soboty; (AM).

realera, f. (1) (Kost, Pan): typ krátké rovné mačety; (2) (Ven): viz: *realero*; (AM, MM).

realero, -ra, adj. (1) (Guat, Mex): stojící pětník, laciný; (2) m. (Ven): bohatství, jmění, prachy; (3) f. (Am): rovná mačeta; (AM, MM, JD).

realeza, f. (1) (Am): nádhera, mimořádná krása; (JD).

realista, adj. (1) (Arg): nenechá se unášet fantaziemi, rozumný; (MM).

realizar, tr. (1) (Am): pochopit; (JD).

reanimada, f. (1) (Mex): oživení; (JD).

reasumir, tr., vulg. (1) (Mex): shrnout, zopáknout; (MM, JD).

reata, f. (1) (Ant, Kol, Mex): úzký záhon podél plotu; (2) **ser muy** ~ (Mex, Guat): být vstřícný, laskavý, ochotný, spolehlivý; (3) jakýkoliv řemen, popruh, provaz; (4) **echar** ~ (Mex, Kost): zbičovat; (5) (Mex): provaz z lýka který se používá v dobytčářských pracích, tvoří nedílnou součást pracovních nástrojů statkářů, dobytčářů; (6) (Ekv): bavlněný páska, stuha; (7) (Guat, Hond): opice, kocovina; (8) (Guat): výprask; (9) **dar ~ a una persona** (Am): švihnout, našvihat někomu; (10) **ser buena** ~ (Mex): být dobrý kamarád; (11) **es su** ~ (Kub): jde za ním jako ovce; (AM, MM, JD).

reatazo, m. (1) (Mex): švihnutí; (2) (Mex): pochod; (JD).

rebaje, m. (1) (Am): zářez; (JD).

rebajo, m. (1) (Ven): snížení; (JD).

rebalsar, tr. (1) (Arg, Chil, Urug): přetékat přes přehradu; (MM, JD).

rebambaramba, f. (1) (Kub): rojení lidí, pouliční zmatky; (AM, JD).

rebanada, f. (1) (Mex): klepadlo, klika na dveřích; (MM, JD).

rebasar, tr. (1) (Mex): předjet; (JD).

rebasada, f. (1) (Portor): rozhněvané gesto; (2) amok; (AM, MM).

rebatanga, f. (1) (Hond, Mex): tahanice, handrkování se o něco, zmocnění se něčeho, o co usiluje více osob zároveň; (AM, MM, JD).

rebeco, m. (1) (Kol): Němčour, Anglán; (JD).

rebecú, m. (1) (Bol): malá kytara; (AM).

rebelde, m. (1) ~ **sin causa** (Kub): chuligán; (JD).

rebellina, f. (1) (Kub): viz: *revellín*; (AM).

rebencazo, m. (1) (Mex): praskání u *rebenque*; (MM).

rebencudo, -da, adj. (1) (Kub): tvrdohlavý, paličatý; (AM, JD).

rebenque, m. (1) (Kub): špatná nálada; (2) adj. (Kub, Portor): prud'as, vztekloun; (3) **Dios castiga sin** ~ (Arg, Bol): přísloví; ► ten co hřeší, bude potrestán v momentě, kdy to nejmíň očekává; (4) **tener uno** ~ (Kub): být paličatý, mít svou hlavu; (5) (Arg, Bol, Mex, Par, Urug): bičík; ► skládá se z plátku opotřebované kůže, který je víceméně jednu stopu dlouhý a připevněný k dřevěnému zakončení, které je většinou potáhlé kůží; užívaný především venkovskými jezdci; jezdec nosí tento bičík připoutaný k zápěstí koženým kroužkem, který je připevněný k železnému prstenci, který je také připevněn k dřevěnému zakončení bičíku, toto zakončení je o něco delší než samotný kožený plátek, existují různé typy tohoto bičíku; (AM, MM, JD).

rebenqueada, f. (1) (Am): šlehnutí, švihnutí; (JD).

rebenquear, tr. (1) (Arg, Mex, Par, Urug): šlehat bičíkem, zbičovat, švihnout; (AM, MM, JD).

rebijio, adj. (1) (Kub): malinkatý; (JD).

reboceña, f. (1) (Mex): textilní galanterie; (JD).

rebolear, tr. (1) (Arg): mávat bičem; (JD).

reboruja, f. (1) (Mex): motanice; (JD).

reborujar, tr. (1) (Mex): zamíchat, zpřeházet, udělat nepořádek, zamotat; (AM, JD).

rebosadero, m. (1) (Chil, Hond): přírodní ložisko rudy které se rozprostírá na širším území, aniž by tvořilo rudné žíly, výskytisté rudy; (AM, MM, JD).

reboso, m. (1) (Arg, Kol, Portor): shluk smetí, odpadků a nečistot naplavených na pobřeží; (2) **tener un** ~ (Dom): zvracet; (AM, JD).

rebotación, f. (1) (Kol, Chil): vyplavení hněvu, zášťe, vylití žluče; (AM, JD).

rebotar, tr. (1) (Kol, Mex): zakalít vodu; (2) ~ **sele a uno la bilis**: naštvat někoho; (3) zvrát. (Kol): zakalít se; (4) zvrát. (Mex): otupit se; (MM, JD).

rebotazo, m. (1) (Portor): někdo kdo se vzdal své profese, přešel k jině; (2) odražení se; (AM).

rebozado, m. (1) (Arg, Mex): způsob smažení pokrmů obalených v polotekuté hmotě z mouky, rozšlehaných vajec, apod.; (MM).

rebozado, -da, adj. (1) (Arg, Mex): říká se tak pokrmu usmaženém v polotekuté hmotě z mouky, rozšlehaných vajec, apod.; (MM).

rebozo, m. (1) (Arg, StřAm, Chil, Mex, Par, Per, Urú): oděv; ► široký čtyřúhelný plášť z jemné hedvábné, bavlněné či vlněné látky, který nosí venkovské ženy chudinské vrstvy, pokrývá hlavu a ramena a spadá přes prsa a záda; (2) šál od kabátu, ze silné vlny; (MM).

rebrujo, m. (1) (Kol): postroj pro koně; (JD).

rebú, m. (1) (Dom): mezo hráči; ► hlučné a násilné odcizení peněz ležících na stole; (2) potyčka, šarvátka; množné číslo: viz: *rebuses*; (AM).

rebujido, adj. (1) (Kub): označení pro slabý tabák; (AM, MM).

rebujo, m. (1) (Arg): jízdní postroj; (AM, JD).

rebulicio, m. (1) (Kol): flám; (2) (Kol, Dom): velký hluk, kravál; (AM, MM).

rebullir, tr. (1) (Mex): promíchat, převrátit; (2) zvrát. (Mex): hýbat se, nenechat na pokoji; (3) (Kol): hýbat; (MM, JD).

rebullón, m. (1) (Ven): ten co přináší smůlu; (2) (Kol): otřes, otřesení, zachvění; (AM, MM, JD).

rebumbio, m. (1) (Mex): povyk, křik, rámus, randál; (MM).

reburujar, tr. (1) (Dom): promíchat, zmást, zaměnit; (AM).

reburujiña, f. (1) (Kub, Dom): směs, směsice, uzel; (AM).

rebusca, f. (1) (Kol): vedlejší prospěch, užitek; (2) viz: *busca*; (3) (Arg, Ekv): nezákonný obchod prováděný s obezřetností; (4) jakýkoliv typ prostých, nenáročných obchodních aktivit; ■ Syn: *rebusque*; (5) (Ekv): druhá sklizeň kakaá která se provádí v prosinci; (AM, MM).

rebuscado, -da, adj. (1) upravený, elegantní; (2) afektovaný, strojený, falešný; (MM).

rebuscarse, zvrát. (1) (Arg, Kol, Par): když zručná osoba bez profese či řemesla přijde na způsob, jak se dostat k činnosti, která ji pomůže přežít; (2) hledat si teplé místo; (MM, JD).

rebusque, m. (1) (Arg, Par): následek toho, když zručná osoba, bez profese či řemesla, přijde na způsob, jak se dostat k činnosti, která ji pomůže přežít; (2) (Arg): viz: *rebusca*; (3) (Arg): prohlídka, hledání, paběrkování; (MM, JD).

rebusco, m. (1) (Ekv): druhá sklizeň kakaá; (JD).

rebuscón, -na, adj. (1) (Kol): ten kdo něco hledá; (2) (Pan): dřič, pracant; (AM).

recabar, tr. (1) žadonit, naléhat; (2) (Arg, Bol, Chil, Per, Portor): požadovat; (AM).

recacha, f. (1) (Chil): v chilském slangu *coa*; ► trest bičováním; (AM).

recachear, tr. (1) (Chil): požadovat znovu donesení určitého pokrmu; (MM).

recado, m. (1) (Arg): část koňského postroje; ► dvě podušky vyplněné slámou nebo rákosem, upevněné na koženém plátu na hřbetu koně; (2) m., pl. (Mex, Portor): podzravení; (3) ~ **dulce** (Dom): směsice anýzu, skořice, hřebíčku, chili a muškátového oříšku, která se používá k dochucení předkrmů, lahůdek, apod.; (4) (Kol, Guat, Mex): viz: *recaudo*; (5) souhrn všech částí které tvoří koňský postroj; (AM, MM, JD).

recalar, intr. (1) (Arg, Guat, Mex, Ven): zastavit se, skončit někde; (2) obrátit se na někoho, u koho se předpokládá, že by mohl vyřešit nějaký problém; (3) (Am): zapadnout; (4) ~ **con una persona** (Mex): pustit se do někoho; (MM, JD).

recalcadura, f. (1) (Arg, Par): vykloubení nějaké kosti; (2) vymknutí; (MM, JD).

recalcarse, zvrát. (1) (Arg, Par): když se zvířeti nebo člověku vykloubí nějaká kost; (2) viz: *recalcar*; (MM).

recámara, f. (1) (Kost, Ven): viz: *culeca*; ohňostroj, rachejtle; (2) (Kol, Mex): ložnice, lože; (3) (Kost): obývací pokoj v domě; (4) minomet určený pro salvu; (AM, JD).

recamareo, -ra, m/f. (1) (Mex): pokojská/ký; (AM, MM, JD).

recapar, tr. (1) (Kub): protektorovat (pneumatiky); (JD).

recargarse, zvrát. (1) (Ekv): ověsit se něčím; (JD).

recatón, m. (1) (Kol): viz: *barretón*; (AM).

recauchutar, tr. (1) pokrýt něco opotřebované kaučukem a znovu to začít používat; (2) (Arg): opravit, dát do pořádku jakoukoliv starou věc; (2) zlepšit něčí zdravotní stav, uzdravit ho; (MM, JD).

recaudero, -ra, m/f. (1) (Mex): hokynář/ka; (JD).

recaudería, f. (1) (Mex): malý obchod který se specializuje na prodej zeleniny, ovoce, koření, hokynářství; (AM, MM, JD).

recaudo, m. (1) (Chil, Guat, Mex): ingredience a koření pro dochucení jídel; (2) zelenina a luštěniny které se kupují denně, do polévky; (MM, JD).

recentina, adj. (1) (Antil): říká se tak nedávno porozené samici; (2) nekvalitní mléko nedávno narozené samice; (AM, MM).

repción, f. (1) (← angl. *reception*) potvrzení; (2) přijetí; (MM).

repcionar, tr. (1) (Am): přijmout; (MM, JD).

receptor, m. (1) **centro** ~ (Am): přijímací stanice; (JD).

recesar, tr. (1) (Kub): skončit, přestat; (JD).

receso, m. (1) (← ang. *recess*): dočasné pozastavení činnosti kolegiálních a rozhodovacích útvarů; (2) **entrar en** ~: přerušit jednání, zasedání; (3) (Am): přerušení jednání, parlamentní prázdniny, přestávka, pauza; (4) **estar en** ~ (Am): nezasedat, o sněmovně; (MM, JD).

recetar, tr. (1) (Guat, Mex): zasadit, uštědřit; (MM, JD).

recibida, f. (1) (Arg): přijetí, přivítání; (MM, JD).

recibidora, f. (1) (Per): porodní bába; (AM, JD).

recibir, tr. (1) (Am): převzít něco, ujmout či chopit se něčeho; (2) **~íó te boté** (Am): vylihl mu pérka; (JD).

recibo, m. (1) (Am): přijetí přátel v určitý den; (2) **día de** ~: stanovený den v týdnu nebo měsíci, kdy rodina přijme návštěvu svých příbuzných; (3) (Mex): receptce; (MM, JD).

recién, adv. (1) (Arg): pouze výhradně; (2) (Am): před chvílí, zrovna, nedávno, teprve, teď, právě; (3) sotva; (4) **¿Recién?** (Arg, Per): „Tak pozdě?“; (5) doprovází příčestí trpné a vyjadřuje něco nedávného; př.: *recién nacido, recién llegado*; (6) (Arg, Chil, Mex, Par, Per, Urú, Ven): doprovází slovesné tvary určité a vyjadřuje něco nedávného; př.: *recién lo vi, recién llegué*; (7) má spíše vidovou než časovou hodnotu a může doprovázet příslovce které vyjadřují minulý, přítomný nebo budoucí čas; př.: *recién ayer, recién hoy, recién mañana*; také může doprovázet příslovce místa; př.: *recién aquí*, v každém případě však *recién* vyzdvihuje zápornou hodnotu času, který předchází času akce vyjádřené slovesem: *recién ayer lo vi, recién ahora lo veo*; v případě příslovců místa, *recién* vyzdvihuje také zápornou hodnotu jakéhokoliv místa, které by nebylo vhodné k příslovcí, který doprovází; př.: *recién aquí te encuentro, recién allí te veré*; (8) doprovází také slovesa v přítomném čase a má význam „právě teď“; př.: *recién lo sé, recién caigo*; (9) **~ no más** (Am): před chvílí, nedávno; (10) **~ que** (Am): sotva, jakmile; (11) **¡~ puede mirar Vd.!** (Am): Tak se jen podívejte!; (MM, JD).

reciencito, adv. (1) (Arg, Par): právě teď; (MM, JD).

recio, adj. (1) (Kub): fešácký, ostrý, přísný; (2) (Ven): deštivý; (3) **lo llevan** ~ (Kub): jsou na něj velice přísní; ■ Var: *le tratan muy* ~; (JD).

recitada, f. (1) (Mex): recitování; (JD).

reclame, m/f. (1) (← fr. *réclame*): uveřejnění všeobecného charakteru; ► v Argentině má mužský rod; (2) **mercadería de** ~ (Am): reklamní zboží; ► zboží které se prodává za nižší cenu než je běžné, aby přitáhlo zákazníky; (MM, JD).

reclamo, m. (1) (Arg): dotaz; (JD).

reclusión, f. (1) (Am): vězení; (2) (Kost): ženské vězení; (3) **~ perpetua**: doživotní vězení; (MM, JD).

reclusorio, m. (1) (Am): trestnice, káznice; (JD).

recluso, -sa, m/f. (1) vězeň, vězenkyně; (MM).

recluta, f. (1) (Arg): shánění vzbouřeného, rozuteklého či neoznačeného dobytka, za účelem jeho označení a vrácení majiteli; (2) (Kub): špaček cigarety; (MM, JD).

reclutar, tr. (1) (Arg): shánět rozuteklý dobytek; (2) (Arg, Par): zaměstnat dělníky pro určitou práci; (3) získat společníky pro vytvoření sdružení nebo podmínky pro politickou stranu; (MM, JD).

recogedora, f. (1) (Kub): porodní bába; (JD).

recoger, tr. (1) **~ge tu serpentino que tu carnaval pasó** (Kub): sbal si svoje fídlátka, jdi o dům dál; (2) zvrát. (Kub): zachovat vážnost, schovat se; (3) **te me ~ges** (Kub): moc si dovoluješ; (JD).

recogida, f. (1) (Chil): ve hře *volantín*; ► rychlé nahození vlákna, aby se vzneslo do nebe nabralo nějaký směr; (2) (Arg, Mex): sehnání a vedení rozuteklého dobytka na poli; (3) (Arg): razie; (AM, MM, JD).

recogimiento, m. (1) (Am): bodrost, vlídnost, upřímnost; (JD).

recoja, f. (1) (Am): sklizeň, trhání, česání; (JD).

recolecta, f. (1) (Am): sbírání, sbírka; (JD).

recompartir, tr. (1) (Kol): rozdělit; (JD).

recoletar, tr. (1) (Kol): mezi sedláky; ► stříhnout do svazku koňské žíně; (AM).

reconfortante, m. (1) (Arg, Mex, Nik, Par): posilující strava či nápoj, posilující lék; (2) adj. (Am): občerstvující, posilující; (MM, JD).

reconsiderar, tr. (1) (Am): znovu něco zvážit; (AM, MM).

recontra (1) (Arg, Guat, Mex, Par, Urug): prepozice co vychvalují až přehání; př.: *recontra bueno*, *recontra caro*; (2) **¡Que lo ~!** (Arg, Par): Nápodobně! (při nadávce); ■ Var: *¡Que te recontra!*; *¡Que te recontra por las dudas*; (MM, JD).

recontracaro, adj. (1) (Am): velmi drahý; (JD).

recorcoma, f. (1) (Kol): nechut, starost, neklid; (AM).

récord, m. (1) (← angl. *record*) (Arg): nejlepší výkon uznán veřejně, u všech typů soutěží, disciplín a obzvláště u sportu; př.: nejvyšší rychlost, největší rozměr, apod.; (2) (Am): rejstřík; (3) ~ **criminal/delctivo** (Am): trestní rejstřík; (4) **tener un ~ criminal** (Am): být veden v policejním rejstříku; (MM, JD).

recordar, tr. (1) (Arg, Mex): vzbudit spícího; (2) zvrat.: vzbudit se; (3) tr. (← angl. *to record*) (StřAm, Mex, Portor): nahrát desku; (MM, JD).

recordman, m. (1) (← angl.): držitel rekordu; (MM, JD).

recordwoman, f. (1) (Am): držitelka rekordu; (JD).

recorrer, tr. (1) (Chil): vytáhnout z moře (sít); (JD).

recorrido, -da, m/f. (1) (Arg, Chil, Par): itineář vlaku, tramvaje, autobusu; (2) (Arg): oprava; (3) (Mex): nářez, výprask; (4) **andar de ~da** (Arg): projíždět, stavit se; (5) **dar una ~da a alguien** (Mex): někomu nařezat; (6) **de ~da** (Arg): mimochodem; (7) **voy a hacer una ~da por los alrededores** (Arg): půjdu se poohlédnout po okolí; (MM, JD).

recortado, -da, adj. (1) (Kub, Mex): oplácáný, baculatý; (2) m. (Arg): pistole, bambítka; (3) (Nik, Ven): švorc, chudý; (4) m. (Am): projektil střelné zbraně; ► beztvary kus z olova či železa; (5) (Am): malinký, přázemní, mrňavý; (6) m. (Am): výstřížek; (AM, MM, JD).

recortar, tr. (1) (Chil): vyfouknout, ukrást; (JD).

recorte, m. (1) ústřížek z novin či časopisu, který je určen k uschování; (2) (Guat, Mex, Nik): pomlouvání nebo kritika člověka za jeho zády; (3) (Hon): ofinka; (MM, JD).

recostar, tr. (1) (Arg, Urug): ve shromažďování dobytka; ► když jeden nebo dva jezdci nasednou na pár zvířat, které chtějí vést určitým směrem a donutit je, aby tento směr udržovala; (MM).

recotín, -na, adj. (1) (Chil, Mex): neklidný, rozrušený, pohyblivý; (2) (Kol): dětská hra; (AM, MM).

recova, f. (1) (Bol, Chil, Ekv, Per, Urug): trh s potravinami, v Uruguayi se jedná o dočasný, provizorní trh; (2) (Arg): řeznictví, masna; (3) (Arg, Par, Urug): zakrytý koridor před velkým a dlouhým domem, většinou má i podloubí, krytá chodba; (4) vchod do bytového domu, portál; (AM, MM, JD).

recoveco, m. (1) (Mex): cetka, titěrnůstka; (2) (Arg): štěstí ve hře biliáru; ► spočívá v tom, že koule nejdříve trefí kratší okraj hrací plochy a poté ten delší; (AM, MM, JD).

recovera, f. (1) (Am): zelinářka; (JD).

recovero, m. (1) (Am): trhovec, zelinář; (JD).

recovo, m. (1) (Am): záhyb; (JD).

rector, m. (1) (Mex): hlava státu; (JD).

rectorado, m. (1) kancelář rektora; (MM).

recuadro, m. (1) (Kol): rámeček, zarámování; (2) **en ~** (Am): výrazně; (JD).

recuelo, m. (1) (Ven): alkohol získaný redestilací kvašené šťávy z agáve při dosáhnutí teploty 28 stupňů Cartiéra; (2) (Kub): kafe které se dělá z přecezených zbytků toho starého; (3) (Kub): cezení, přecezování; (AM, MM, JD).

recuerdo, -da, adj. (1) (Ven): probuzený; (2) m. (Am): probuzení; (MM, JD).

recuesto, m. (1) (Arg): do kopce; (AM).

reculativa, f. (1) (Mex): couvnutí; (2) **no da lugar a la ~** (Mex): nelze couvnout; (MM, JD).

reculativo, adj. (1) (Mex): couvající, ustupující; (JD).

recule, m. (1) (Mex): couvnutí; (JD).

reculillo, m. (1) (Kub): couvnutí, z něčeho nic změnění názoru; (2) (Portor): strach; ► to kvůli čemu zbabělec ustoupí; (AM).

reculón, m. (1) (Arg, Kol, Chil, Guat, Per, Portor): ustoupení, krok zpět, couvnutí; (AM, MM, JD).

recurso, m. (1) (Par): mazaná osoba která ví, jak se dostat z nesnází, chytrák; (MM, JD).

recurtidero, m. (1) (Kol): útočiště, shromaždiště; (JD).

recurvar, intr. (1) (Kub): vycouvat zatáčku; (AM, MM, JD).

rechanque, m. (1) (Chil): minerály, nerosty pomleté drtičkou kamene; (AM).

rechazar, tr. (1) odmítnout, nepřijmout to co se nabízí; (2) nepřistoupit na to co je požadováno; (3) ve fotbale; ► vyrazit míč od branky směrem k brance protivníka; (MM).

rechazo, m. (1) akce a následek u slovesa *rechazar*; (MM).

rechenchén, m. (1) (Kub): kořalka; (AM).

rechifle, m. (1) (Mex): vypískání; (JD).

rechinal, m. (1) (Mex): propletenec, motanice; (JD).

rechín, m. (1) (Kol): opečená, opražená věc; (2) **oler a ~**: cítit spáleninu; (AM, MM).

rechinar, intr. (1) (Arg, Kol, Mex, Par): zuřit; (2) (Ven): remcat, brblat; (3) odpovědět špatně; (4) zvrát. (StřAm, Mex, Kol, Chil): připéct, přilálit se; (5) (Arg): rozzuřit se, vztekat se, bouřit se; (AM, MM, JD).

rechinoso, -sa, adj. (1) (Ven): nabručený, remcající; (MM, JD).

rechocho, adj. (1) (Am): senilní, zdětinštělý; (JD).

recholata, f. (1) (Kub): mejdan, flám; (AM).

rechonchón, -na, adj. (1) (Portor): hezký, atraktivní; (AM).

rechulo, adj. (1) (Mex): moc fajn; (JD).

redaje, m. (1) (Ekv): síť, chomáč, splet'; (AM, MM, JD).

redamar, tr. (1) (Arg, Mex): rozlít, vylít; ► metateze pojmu *derramar*; (MM).

redame, m. (1) (Arg, Mex): rozliti, vyliti; ► metateze pojmu *derramar*; (MM).

redepente, m., adv. (1) venk. (Arg, Mex, Per, Urug): zničehonic, najednou, v tu ránu; ► metateze pojmu *de repente*; ■ Syn: *gauchescamente*; (AM, MM, JD).

redespachar, tr. (1) (Arg): odeslat na místo určení zboží, aniž by prošlo celní nebo jinou kontrolou, které bylo dopraveno do přístavu; (MM).

redespacho, m. (1) (Arg): akce a následek slovesa *redespachar*; (MM).

redetir, tr. (1) (Arg, Mex): roztavit, rozpustit; ► metateze pojmu *derretir*; (MM).

redina, f. (1) (Mex): kolovrátek; (MM, JD).

redoble, m. (1) (Chil): parta horníků; (JD).

redoblona, f. (1) (Am): zdvojnásobená sázka ve hře; (2) **jugar a la ~** (Arg, Chil, Urug): zdvojnásobit sázku v každém kole, kdy se při jediné výhře vrátí hráči vše předtím prohrané; (AM, MM, JD).

redoma, f. (1) (Chil): akvárium; (2) (Ven): velká lucerna, svítlna; (MM, JD).

redomón, -na, adj. (1) (JižAm, Guat, Mex): polodivoký, polozkrocený, hlavně u koní; (2) kráva nebo býk kteří nejsou vůbec ochočeni; (3) (Chil, Mex): osoba, která není zcela vytrénovaná, zběhlá ve své profesi, nezkušený; (4) (Mex): venkovský člověk; (AM, MM, JD).

redomonear, tr. (1) (Arg): krotit, ochočovat koně, mladé býčky nebo býky dospělé; (AM, MM, JD).

redonda, f. (1) (Guat): stánek, obchod který nemá komunikaci s interiérem domu, ve kterém se nachází, místnost do ulice; viz: *cuarto redondo*; (2) (Chil): mičuda; (AM, JD).

redondear, tr. (1) (Kub): zařídit; (JD).

redondela, f. (1) (Chil): kruh, kroužek, kolečko; (2) (Per): kudrna, kudrlinka; (JD).

redondo, -da, adj. (1) (Am): ten co neklade odpor; (2) (Kub): pořádný; (3) (Mex): natvrdlý přihlouplý; (MM, JD).

redrojo, m. (1) (Arg): zbytek, zbytky; (2) (Kol): nedozrálý kukuřičný klas s malým zrnem; (3) (Mex): cár, kus hadru; (4) opovržená či ubohá osoba; (5) žena s těžkým životem; (6) pl. (Am): harampádí, krámy; (MM, JD).

reducidor, m. (1) (Arg): přechovávač, překupník kradených věcí; (JD).

reducir, tr. (1) ~ **a escritura** (Mex): písemně vyhotovit; (2) (Arg): přechovávat kradené věci; (3) (Mex): zeštíhlet, zhubnout; (MM, JD).

reductible, adj. (1) (Arg, Mex): omezitelný; (MM).

reducto, m. (1) (Chil): rezervace; (2) ~ **indígena** (Chil): indiánská rezervace; (JD).

redición, f. (1) (Arg, Mex): akce a následek znovu vydání, vtištění něčeho; (MM).

reemplazante, m/f. (1) (Mex): zástupce, náhradník; (MM).

reenganche, m. (1) **vuelve al ~** (Kub): zase s tím začíná; (JD).

reengranar, tr. (1) (Mex): převinovat film; (JD).

refacción, f. (1) (Kub, Mex, Per, Portor): podpora, půjčka, subvence, peněžita odměna; (2) (Arg, Kol): oprava, rekonstrukce budovy; (3) (Mex): půjčka pro usnadnění těžké ekonomické situace; (4) (Mex): náhradní součástka pro opravení jakéhokoliv mechanického přístroje; (5) (Kub): záloha, náklady; (AM, MM, JD).

refaccionar, tr. (1) (Ant, Kub, Mex, Per, Portor): ulehčit vše potřebné pro rozvoj a prosperitu farmy, statku, obchodu; (2) (StřAm, Arg, Bol, Kol, Chil, Ekv, Pan, Per, Ven): restaurovat, opravovat budovu; (3) (Mex): poskytnout peníze tomu, kdo je potřebuje; (AM, MM, JD).

refaccionario, m. (1) (Mex): poskytující půjčku; (2) f. (Mex): opravná aut; (JD).

refala, f. (1) (Dom): šarvátka, potyčka; viz: *rebú*; (AM).

refalar, tr. (1) (Arg, Bol): odcizit, ukrást; (2) (Chil, Arg): zbavit se něčeho, připravit někoho o něco; (3) zvrat. (Arg): jít, odejít potají, vyklouznout, rychle něco zatajit; (AM, MM, JD).

refalosa, f. (1) (Arg, Chil): jistý lidový tanec; ■ Syn: *resbalosa*; (2) (Arg): melodie, tempo při kterém členové organizace La Mazorca, sloužící tyranovi Rosas, podřezávali nepřátele režimu; (2) **tocar la ~**: tehdy znamenalo někoho podřezat; (AM, MM, JD).

refaloso, -sa, adj. (1) (Arg): kluzký; (2) nesmělý, bázlivý; (MM, JD).

referee, m. (1) rozhodčí v různých míčových hrách; ■ Var: *referí*; (MM).

referencia, f. (1) **en ~** (Mex): zmíněný; (JD).

referencista, m. (1) (Kub): referent; (JD).

referí, m. (1) (← angl. *referee*): rozhodčí; (MM, JD).

referil, adj. (1) (← angl. *referee*): patřící nebo vztahující se k rozhodčímu a jeho kompetencím; (MM, JD).

referir, tr. (1) (Mex): vyčítat; (2) (StřAm): říct urážku, potupit; (AM, MM).

refilar, tr. (1) (Chil): spřádat nitě; (2) intr.: lehce se něčeho dotýkat; (3) (Arg): dát facku; (MM, JD).

refilnear, tr. (1) vulg. (Mex): lehce škrábnout, zranit; (MM, JD).

refino, m. (1) (Mex): silná pálenka; (JD).

refistolado, adj. (1) (Ven): nafoukaný; (JD).

refistolear, intr. (1) (Ekv): být domýšlivý, chlubitivý, ovlivnit; (AM).

refistolería, f. (1) (Kub, Ekv, Mex, Portor): domýšlivost, nafoukanost; (2) afektovanost, pochlebování; (3) (Ven): kvalita podvodníka, pleticháře, dotěrnost, drzost; (AM, MM, JD).

refistolero, -ra, adj. (1) (Kub, Ekv, Portor): vychloubačný, rozumbrada; (2) (Am): viz: *refitolero*; (3) m. (StřAm, Ven): pomlouvačný člověk, náfuka, potíživista, podfukář, podvodník, pletichář; (4) (Am): patolízalský; (5) **ser muy ~** (Ven): rád se ukazovat; (AM, MM, JD).

refitolero, -ra, adj. (1) (Kub, Dom): ochotný, úlisný, pochlebovačný, patolízalský; (2) m. (Am): patolízal; (AM, JD).

reflejo, m. (1) (Kub): odstín vlasů; (JD).

refocilar, intr. (1) hanl. (Arg, Urug): blyškat se, střilet; ■ Var.: *refusilar*; (AM, MM, JD).

refocilo, m. (1) hanl. (Arg, Urug): záblesk, blyškání, výstřel; ■ Var.: *refusilo, rejusilo*; (AM, MM, JD).

refogar, tr. (1) (Mex): zahřívát směsici zlata a stříbra, dokud se kovy neoddělí od sebe; (2) podusit; (MM).

reforestación, f. (1) (Am): zalesnění; (JD).

reforestar, tr. (1) (Am): znovu zalesnit; (JD).

refraniento, -ta, adj. (1) (Chil): používající hodně přísloví během mluvení; (MM).

refregar, tr. (1) **~ el ají a una persona** (Chil): vynadat někomu; (JD).

refrendador, m. (1) (Per): signatář, zmocněnec oprávněný spolupodepsat; (JD).

refrescada, f. (1) (Arg): občerstvení; (JD).

refrescadero, m. (1) (Kub): místo odpočinku; (JD).

refrescar, intr. (1) (Kol): občerstvit se, sníst něco lehkého; (2) (Chil): zotavit se; (MM, JD).

refresquera, f. (1) (Am): prodavačka limonád; (JD).

refresquería, f. (1) (Mex): prodej občerstvení; (2) (Mex): místo kde se prodává nealko a něco menšího k jídlu, prodej občerstvení, bufet; (MM, JD).

refrigerador, -ra, m/f. (1) (← angl. *refrigerator*): lednice, mrazák; ■ Syn: *nevera, heladera*; (MM).

refucilar, intr. (1) (Arg, Ekv): blyškat se, zablesknout se; ■ Var: *refusilar*; (AM, MM, JD).

refucilo, m. (1) (Arg): blesk, záblesk; ■ Var: *rejusillo*; (2) **en un ~** (Arg): jako blesk; (MM, JD).

refundir, tr. (1) (StřAm, Mex, Kol): ztratit, zašantročit, zahrabat, založit; (2) (Arg): zničit, zruinovat, vyčerpát někoho; (3) (Arg): nechat rupnout někoho u zkoušky; (4) (Guat, Mex): velmi horlivě až žárlivě něco hlídat, střežit; (5) zvrat. (Am): ztratit se, zapadnout; (AM, MM, JD).

refunfuón, -na, adj. (1) (Chil, Mex, Guat, Per, Portor): remcající, ten co pořád reptá, brblající; (2) m. (Chil, Mex, Guat, Per, Portor): brblal, bručoun, remcal; (AM, MM, JD).

refusilar, intr. (1) (Ekv, Arg, Urug): blýskat se, lesknout se, viz: *refucilar*; (MM, JD).

refusilo, m. (1) (Arg, Urug): záblesk, blesk, viz: *refucilo*; (MM, JD).

regadero, m. (1) (Mex): sprcha, sprchování; (JD).

regado, m. (1) (Kub): cvok, blázen; (JD).

regajero, m. (1) (Kub): hromada prádla; (JD).

regador, m. (1) (Kol): kropící auto; (2) (Chil): míra pro odhadnutí zavlažovacích vod; (MM, JD).

regalado, adj. (1) **yo he vivido ~ toda mi vida** (Kub): žil jsem celý život bezstarostně; (JD).

regalía, f. (1) (StřAm, Kol, Portor, Dom): dárek, pozornost, autorský honorář; (2) (Kub, Mex): záloha kterou obdrží pronajímatel za nájemní smlouvu; (3) (Ven): znamenitost, výtečnost, laskavost, nádhera; (4) (Mex): pohodlíčko; (AM, MM).

regalo, m. (1) ~ **griego** (Am): danajský dar; (JD).

regalón, -na, adj. (1) (Arg): říká se tak dítěti, které je vychováváno v přehnaném blahobytu, nebo je neustále hýčkáno; (2) (Am): rozmazlený, rozmazlovaný; (3) m/f. (Am): mazlíček; (MM).

regalonear, tr. (1) (Arg, Chil): hýčkat, rozmazlovat; (2) intr. (Chil): když někdo využívá náklonosti a blahobytu, kterých se mu dostává, nechat se hýčkat; (3) (Mex): něco nově zdobit paspulkami, lemovkami; (4) (Kub): darovat, dát; (AM, MM).

regaloneo, m. (1) (Am): rozmazlování; (JD).

regalonearía, f. (1) (Arg): hýčkání, lichocení; (2) (Am): mazlení, rozmazlování; (AM, JD).

regañada, f. (1) (StřAm, Kost, Hond, Mex, Per): vynadání, napomenutí; (AM, MM, JD).

regaño, m. (1) (Mex): cáry, hadry; (JD).

reganamentazón, f. (1) (Ven): vynadání; (JD).

regar, tr. (1) (Portor): dát ránu, vlepit facku; (2) (Kol, Kost): porazit, shodit na zem, svalit; (3) zvrat. (Dom): chovat se nevrle, dělat povyk; (4) (Portor): žertovat, provokovat, lhát; (5) ~ **se en la silla** (Ven): jednat bez uvážení, být zbrklý; (6) zvrat. (Kost, Hond, Mex, Nik, Ven): rozprchnout se, rozptýlit se; (7) (Kub): rozhlásit zprávu; (8) zvrat. (Am): rozběhnout se; (9) zvrat. (Kol): vzbouřit se, povstat; (10) zvrat. (Ekv): vytéct; (AM, MM, JD).

regateador, -ra, adj. (1) říká se o člověku který rád smlouvá; (MM).

regatear, intr. (1) (Kol, Kub, Portor): když spolu zápasí dva koně nebo kočáry během závodu, kličkují; (AM, MM, JD).

regatón, m. (1) (Ven): usazenina, sedlina, zbytek na dně nádoby; (AM, MM, JD).

regatón, -na, m/f. (1) (Mex: Xochimilco): překupník se zbožím malé hodnoty na trzích a náměstích; (AM, MM).

regencia, f. (1) (Kol, Portor): jemná bavlněná látka používaná na dámské oblečení; ► tento typ látky už se moc nepoužívá a nebo pod jiným označením; (AM).

regente, m. (1) (Chil): majitel nevěstince; (JD).

regiego, -ga, adj. (1) (Mex): nezkontrolovaný, vzpurný, zběhlý; ► označují se tak především koně; (2) nepokojný a odtažitý člověk; (AM, MM).

regimiento, m. (1) (Am): množství, dav, zástup, fůra, regiment, hromada; (2) (Kub): kasárna; (MM, JD).

regio, adj. (1) **se ve ~** (Kub): vypadá skvěle; (JD).

regiomontano, adj. (1) (Mex): monterreyský, z Monterrey; (JD).

regir, intr. (1) (Mex): používá se ve frázích jako; př.: *El mes que rige, el año que rige*, neboli aktuální měsíc, rok; (MM).

registrado, m. (1) (Mex): doporučený dopis; (2) f. (Am): prohlídka; (JD).

registrero, m. (1) (Arg, Bol): dovozce a skladník látek a tkanin, obchodující s nimi; (AM, MM, JD).

registro, m. (1) (Arg, Bol, Par): skladiště látek, velkoobchod s textiliemi; (2) (Kub): sportovní rekord; (3) (Ven): registrovaná tonáž; (4) **sacar ~ de conductor** (Arg): dostat řidičský průkaz; (AM, JD).

reglafalsa, f. (1) (Arg): linkovaná podložka, lenoch; (JD).

reglista, adj. (1) (Chil): komisní; (2) m. (Chil): komisní člověk; (JD).

regodear, tr. (1) (Chil): škudlit, skrblit; (2) zvrat. (Kol, Chil): být zhýčkaný, rozmazlený, strojený, vybíravý; (AM, MM).

regodeón, -na, adj. (1) (Kol, Chil): citlivý, křehký, těžké mu vyhovět, potěšit ho; (2) (Am): vybíravý, rozmazlený; ■ Var: *regodiento*; (AM, MM, JD).

regodiento, -ta, adj. (1) (Kol, Ven): viz: *regodeón*; (AM).

regola, f. (1) (Dom): strouha; (AM, JD).

regoltar, tr. (1) (Arg, Par): říhnout, krknout; (MM).

regordido, -da, adj. (1) (Arg): označuje se tak část těla, u člověka i zvířete, která je výrazně tlustá, buclatá či kulatoučká; ■ Var: *regordete*; (MM, JD).

regorgaya, f. (1) (Ven): chudinský pokrm udělaný z jater a ledvin dobytka; (AM).

regresada, f. (1) (Mex): návrat; (JD).

regresar, tr. (1) (Am): vrátit, dát zpátky, povolát zpět; (2) (Ekv): obrátit, odvrátit (tvář); (3) zvrat. (Bol, Kost, Chil, Guat, Mex, Nik, Ven): vrátit se; (MM, JD).

regresivo, adj. (1) (Am): zpátečnický; (JD).

reguera, f. (1) (JižAm): kotevní, navazovací či vyvazovací lano; (2) zavlažovací kanál; (AM, MM, JD).

reguerete, m. (1) hanl. (Portor): zmatek, nepořádek, chaos; (2) (Portor): dlouhá řada; (3) (Portor, Dom): množství nepořádku; (AM, MM).

reguerelear, tr., hanl. (1) (Portor): rozptýlit, rozházet něco, co už bylo pohromadě; (AM, MM).

reguío, m., hanl. (1) (Kol, Ekv, Dom): zavlažování, zavodňování, vláha; (AM, MM, JD).

regular, adj. (1) (Par, Arg): ne tak dobrý, jak se očekávalo; (2) špatný; (3) adv. (Arg): ne příliš dobře; (4) *de ~ para abajo* (Arg): moc moizerný; (5) tr. (Mex): vypočítat; (MM, JD).

regumbio, m., hanl. (1) (Mex): randál, zmatek; (AM).

regustado, -da, adj. (1) (Kub, Portor): velmi spokojený; ► doprovázeno často slovesy *quedar* a *estar*; (AM, MM, JD).

regustar, tr. (1) (Kub, Mex): vychutnávat; pochutnat si; (MM, JD).

rehilete, m. (1) (Kub): rychlost; (JD).

rehincho, m. (1) (Kub): vyplnění, naplnění, vycpávka, výplň; (2) (Kub): zasypávka potrubí, zához; (AM, MM, JD).

reído, adj. (1) (Am): smějící, usmívající se; (JD).

reidor, m. (1) pl. (Kol): divadelní klaka; (JD).

reilón, m. (1) (Am): samá legrace; (JD).

reina, f. (1) (Am): výraz který se nachází ve složených jménech rostlin a zvířat; př.: *reina del bosque*; *reina Margarita*; (2) *~ de la noche*: kaktus který otvírá své květy v noci; (3) *~ Luisa*: zahradní květina; (MM).

reinamora, f. (1) (Arg, Portor): jméno které se vztahuje na různé druhy menších ptáků s různým peřím, převážně však lesklým a tmavým; (MM).

reinita, f. (1) (Mex): světluška, brouček; (JD).

reinoso, -sa, m/f. (1) (Kol): obyvatel vnitrozemí státu, náhorní roviny, hlavně chladnější oblasti východní plošiny; (2) (Ven): Kolumbijec; (AM, MM, JD).

reír, tr. (1) *~ al morir* (Bol): prasknout smíchy; (2) *~se de dientes para afuera*, zvrat. (Am): smát se nuceně; (3) *~se como una guanaja*, zvrat. (Kub): řehtat se jako kobyly; (JD).

reivindicar, tr. (1) obnovit zpochybňovaná nebo neznámá práva jakékoliv třídy; (2) zvrat. (Am): obnovit dobrou reputaci, domct se svého dřívějšího postavení; (MM, JD).

reja, f. (1) (Mex): zalátání oblečení; (2) (Per: Lima): v domě; ► postranní místnost za předsíní, která má okno do ulice; (3) zamřížovaný; (4) (Chil): vůz uzavřený mřížemi používaný pro transport zvířat; (5) (Hond, Mex): vězení; (AM, MM, JD).

rejachero, adj. (1) (Mex): mazaný; (JD).

rejazo, m. (1) (Kol, Kost): rána, šlehnutí, výprask; (MM, JD).

rejeada, f. (1) (StřAm, Kol): výprask (dítěti); (2) (Mex): strčení do basy; (AM, MM, JD).

rejeaar, tr. (1) (Mex): uvěznit; (2) (Am): napráskat; (MM, JD).

rejeogo, -ga, adj. (1) (StřAm, Mex): nezkontný, vzbuřený, povýšený, fixní; ■ Var.: *regiego*; (2) (Mex): vznětlivý, nedůtklivý; (3) (Mex): hovězí dobytek nanejvýš zdomácnělý a krotký, především kráva určená na dojení; ► na jihu státu: Tabasco, Chiapas, Campeche, Yucatán (4) f. (Kub, Mex): kráva na dojení, viz: *rejera*; (5) m. (Kost, Guat, Nik): plemenný býk; ■ Syn: *rejiego*; (6) (Mex): zahálčivý, flegmatický, odmítající; (AM, MM, JD).

rejender, tr. (1) (Mex): prodírat se (houštím); (JD).

rejendija, f. (1) (Mex): díra; (JD).

rejera, f. (1) (Kub, Ekv): dojící kráva; (2) (Pan): výprask (dítěti); (AM, MM, JD).

rejero, -ra, adj., lid. (1) (Kol): říká se tak dobytku, který se zkrátí snadno, za použití lana nebo ohlávky; (AM, MM).

rejeigo, -ga, adj. (1) (Am): klidný, krotký; (2) (Mex): vzpurný, divoký; (3) (Kub, Mex): viz: *rejeigo*; (MM).

rejilla, f. (1) (Chil): chladící; ■ Syn: *fiambarrera*; (2) (Am): plátno se kterým se zakrývají pokrmy; (3) (Mex): síťovina; (MM, JD).

rejo, m. (1) (Ekv): skupina dojných krav; (2) (StřAm, Kol, Kub, Ven): bič, řemen, karabáč, lano, ohlávka; (3) ~ **tieso** (Ven): člověk lpící na svých názorech, zarputilý, tvrdohlavý; (4) (Ekv): dojení krav a koz; (5) **dar** ~ (Kol, Kost, Mex): zbičovat, zbit; (6) (Ven): klacek, tyč, kyj; (7) (Kol, Ven): pruh surové kůže; (8) (Kol): šereda; (9) **echar** ~ (Ven): strojit léčky; (10) **poner el ~ a un animal** (Am): svázat zvíře; (11) ~ **tieso**¹ (Ven): tvrdý kořínek; (12) ~ **tieso**² (Ven): paličák; (AM, MM, JD).

rejón, m. (1) (Dom): klec pro zápasící kohouty; (AM).

rejucillo, m., vulg. (1) (Arg, Urug): viz: *refusilo, refucilo*; blesk; (AM, MM).

rejudo, -da, adj. (1) (Kol, Ven): ohebný, gumový, pružný, sirupovitý, táhnoucí se; (2) (Kol: Riohacha): suchý, seschlý, vyhublý, scvrklý; (AM, MM, JD).

rejuego, m. (1) (Kub): zmatek, chaos, komplikovaná nebo nepřehledná situace; (2) (Mex): povyk, křik; (3) (Am): mazanost, trik; (AM, MM).

rejugado, -da, adj. (1) (StřAm, Kol, Kub): vychytrálý, mazaný, vyhýbající se spravedlnosti; (AM, MM, JD).

rejugar, tr. (1) (Mex): trénovat, cvičit; (2) zvat. (Arg): trénovat se, cvičit; (JD).

rejudío, -ía, m/f., hanl. (1) (Dom): slovo používané k nadávání, uražení někoho; (AM).

rejudir, tr., hanl. (1) (← *rehundir*) (Dom): ukrýt, schovat; viz: *refundirse*; (AM).

rejunta, f. (1) (Arg, Mex): sehnání dobytka; (MM, JD).

rejuntar, tr. (1) (Arg, Mex, Par): uspořádat rozptýlené věci; (2) nashromáždit, dát dohromady, sečíst; (3) zvat. (Am): když spolu pár žije, aniž by se vzali, dát se dohromady; (4) (Am): sehnat stádo; (MM, JD).

relación, f. (1) (Mex): zakopaný poklad; (2) (Arg, Urug): verše které si říkají páry v určitém momentu během tance, především u tanců *gato a pericón*; (3) **hacerse cisco la** ~ (Mex): když nějaký obchod nevyjde; (4) osoba se kterou nějakým způsobem jednáme, známe se, nebo jsme přátelé; (5) jednání, zacházení, přátelství; (6) dokument ve kterém se sděluje původ ukrytých peněz a postup nezbytný k jejich nalezení; (7) (Mex): pohřbení; (8) tradiční komedie doprovázená tanci a maskami, která se hraje na vesnicích během vyjimečných příležitostí; (9) pl., hovor. (Mex): zamini; ► ministerstvo zahraničních věcí; (AM, MM, JD).

relacionado, -da, adj. (1) (Am): člověk mající vlivné a známé styky; (2) m. (Arg): známý, známost; (MM, JD).

relacionarse, zvat. (1) navazovat přátelské vztahy s vlivnými osobami; (MM).

reláfica, f. (1) (Ven): zpráva, popis, výčet, dlouhé povídání, nuda; (AM, JD).

relajado, -da, adj. (1) (Arg): mravně zkažený; (2) (Mex): mající kýlu; (3) (Par): mající žaludeční potíže; (4) (Kub): bláznivý; (MM).

relajadura, f. (1) (Mex): kýla, průtrž; (MM, JD).

relajamiento, m. (1) (Par): žaludeční potíže; (MM, JD).

relajante, adj. (1) (Arg, Chil): přeslazený, příliš sladký, odporný; (2) odpudivý, hnusný; (MM, JD).

relajar, tr. (1) (Kub, Portor): zesměšnit, dělat si legraci; (2) (Am): urazit; (3) intr. (Arg, Mex, Par, Chil, Portor): být přeslazený, zvedat žaludek, působit žaludeční potíže; (3) (Chil): odpočívat; (AM, MM, JD).

relajeada, f. (1) (Kub): zesměšnění; (JD).

relaje ar, tr. (1) (Pan): urazit; (2) (Mex): vyvolat zmatek, způsobit chaos, kravál; (3) (Kub): zesměšnit; (AM, MM).

relajista, m/f. (1) (Mex): chovající se hulvátsky, dělající kravál; (JD).

relajo, m. (1) (Dom): mezi zemědělci; ► žaludeční potíže; (2) (Arg, Kub, Mex, Portor): kravál, randál, legrace, nemravnost; (3) (Am): nečestné nebo nemorální jednání; (4) (Am): zmatek, chaos, povyk, neuspořádaný tanec; (5) výsměch, urážlivý vtip; (6) (Mex): žvást; (7) **de** ~ (Kub): sprostý, pornografický; (8) **echar** ~ (Mex): odpočinout si, vysadit z práce; (9) **¡es un ~!**¹ (Am): to je skvělé!; ■ Var: *¡qué ~!*; (10) **¡es un ~!**² (Bol): to je blbost!; ■ Var: *¡qué ~!*; (AM, MM, JD).

relajón, -na, adj., hanl. (1) (Kub, Portor): výtržnický; (2) (Am): nemravný; (AM, MM, JD).

relamido, -da, adj. (1) (StřAm, Kub): drzý, nestydatý; (AM, MM, JD).

relampaguear, tr. (1) (Am): blýskat se; (2) (Am): mrkat; (JD).

relampagueo, m. (1) (Am): blýskání; (2) (Am): mrkání; (JD).

relampaguear, intr. (1) (Kub, Mex): když bliká světlo nebo hvězda; (MM).

relampagueo, m. (1) (Kub, Mex): časté, zároveň však málo jasné blýskání; (MM).

relampijo, m., zrdob. (1) (Kol): blesk, záblesk; (AM).

relampuso, -sa, adj. (1) (Kub): drzý, hubatý; (AM, MM).

relance, m. (1) (Chil): lichotka, kompliment; (2) **de ~**, vulg. (Kol): v hotovosti; (AM, MM).

relancina, f. (1) (SevArg): náhoda; (2) **en una ~** (SevArg): rychle; (3) **de ~** (Arg, Kol, Ekv, Urug): náhodně, náhodou; (AM, MM).

relancino, -na, adj. (1) (Ven): prozíravý, předvídavý, důmyslný, lišácký; (AM).

relauchar, intr. (1) (Chil): potají se na krátký čas uvolnit z nějaké práce za účelem odpočinout si; (AM).

relax, m. (1) (← angl. *to relax*): svalové uvolnění vyvolané vhodným cvičením; ► původně anglické sloveso které přešlo do španělštiny jako podstatné jméno; (MM).

relejes, m., pl. (1) (Bol): mezi horníky; ► kamenné stěny které podepírají a drží důlní šachty; jsou dělané z vrstev cihel, z nichž se jedny kladou ve stejném směru jako jde šachta a druhé se s nimi potom kolmo stýkají; (2) (Par): dočasná zeď z navršených cihel, ty jsou položeny na výšku a bez malty; řady cihel se umísťují střídavě kolmo a ve směru zdi; když je cihel málo, kladou se odděleně a mezi nimi se nechávají mezery od tří do čtyř centimetrů; (AM, MM).

relés, m. (1) (Ven): lem tkaniny; (MM).

releso, -sa, adj. (1) (Chil): přihlouplý; (MM).

relieve, m. (1) **poner de ~ algo** (Am): snažit se zviditelnit něco co nejvíce to půjde, aby se o tom dozvěděli všichni; (MM).

relinchada, f. (1) (Mex): ržání; (MM).

reliquia, f. (1) (Mex): votivní dar; (MM).

relojejar, tr. (1) (Arg): stopovat čas u závodu koní; (2) pozorovat, špehovat; (3) kontrolovat; (MM).

relujado, -da, adj. (1) (Mex): dobře nastrojený, ozdobený; (AM).

relujar, tr. (1) (Guat, Mex): vypulírovat, vyleštit; (AM).

relvun, m. (1) (← map.) (Chil): stromek jehož barvicí plody mají adstringentní účinky; (MM).

rellena, f. (1) (Kol, Mex): jelito; (2) (Nik): tortilla z vařené kukuřice, udělaná ze dvou kruhových plátek položených na sobě, mezi kterými se nachází vrstva mletého sýra; (AM, MM).

remachado, -da, adj. (1) (Kol): zamklý, chladný, pomalý; (AM, MM).

remachar, tr. (1) **~ el clavo** (Am): zakončit nějakou situaci jejím zhoršením; (MM).

remacharse, zvrat. (1) (Kol): být zatvrzele, umíneně zticha; (AM, MM).

remache, m. (1) (Kol): vytrvalost, odolnost, neústupnost; (AM, MM).

remadura, f. (1) (Kol): nařezání na prkna; (MM).

remaduro, -ra, adj. (1) (StřAm, Chil, Kol, Mex): označuje se tak příliš vyztřelé ovoce, skoro hniající; (AM, MM).

remandingo, m. (1) (Kub): útěk, kvap, střemhlavý úprk; viz: *correcore*; (AM).

remangón, m. (1) (Mex): rozhodnutí jednat rázně; (MM).

remaniente, m., vulg. (1) (Mex): dutina vyhloubená v oblasti, kde se vyskytuje podzemní voda; (MM).

remanso, m. (1) (Arg, Par, Urug): část řeky nebo potoku ve které se zdržuje proud, protože dno je na tom místě více hlouběji; (MM).

remar, intr. (1) (Kol): viz: *tablear*; (2) dělat zvuk pohybem prstů po povrchu; (MM).

remarcable, adj. (1) (Kol, Kost, Chil, Mex, Pan, Ven): významný, důležitý; (MM).

remarcar, tr/intr. (1) (← angl. *to remark*, fr. *remarquer*) (Am): všimnout si; (2) rozlišovat; (MM).

rematador, m. (1) (Arg, Bol, Par, Urug): dražitel, licitátor; viz: *rematista*; (AM, MM).

rematar, tr. (1) (Chil): rázně, pevně zastavit koně; (2) mezi žáky; ► zvolit někoho do prvního místa ve třídě; (3) (Bol, Chil, Mex, Par, Urug): koupit nebo prodat něco na veřejné aukci; (4) (Arg): prodat na veřejné aukci; (5) (Arg, Chil, Par, Urug): prodat za jakoukoliv cenu zbytkové zboží z trhů, jarmarků, které nechce prodejce nést zpátky; (AM, MM).

remate, m. (1) (Arg, Bol, Chil, Mex, Par, Urug): aukce, dražba; (MM).

rematista, m. (1) (Per, Portor): ten kdo je pověřený prodejem majetků na dražbě; (AM, MM).

remecer, tr. (1) (Mex): pohnout, zatřepat, zacloumat; (MM).

remedio, m. (1) **santo ~** (Am): prostředek či postup co je definitivní nebo konečný; (MM).

remellón, m. (1) (Kol, Ven): zednická lžice; (AM, MM).

remeneada, adj. (1) (Portor): toaletní stolek; (AM).

remeneón, m., vulg. (1) (Portor, Dom): rána, násilný otřes; (AM).

remera, f. (1) (Arg): tričko s krátkým rukávem bez límečku a knoflíků; (MM).

remesones, m., pl. (1) a ~ (Bol): na okamžiky; (AM, MM).

remesonero, -ra, adj. (1) (← *remecer*) (Arg): jezdecko s nepravidelným cvalem; (AM).

remezón, m. (1) (Arg, Kol, Chil, Ekv, Per, Urug, Ven): lehké zemětřesení nebo jakýkoliv třes; př.: když projíždí vozidlo; (2) (Mex): pohnutí, zatřepání, zacloumání; (AM, MM).

remicheo, -ra, adj. (1) (Guat): vzpurný, neposedný; (AM, MM).

remilgoso, -sa, adj. (1) (Guat, Mex, Per, Portor): vybíravý, strojený, puntičkářský; (AM, MM).

remington, m. (1) (← angl. *remington*) (Am): obchodní název určitých pušek; v širším pojetí slova smyslu je to pak označení jakékoliv jiné značky pušek; (MM).

remillón, m. (1) (Kol, Ven): nádoba; viz: *ramillón*; (AM).

remise, m/f. (1) (← fr. *voiture a remise*) (Arg): pronajmutý automobil s řidičem, pro speciální služby, jehož tarif se stanovuje dle způsobu používání, ode dne, od hodiny, podle ujeté vzdálenosti, apod., vyslovuje se *remís*; (MM).

remo, m. (1) (Kol, Mex): zatřepání; (MM).

remojar, tr. (1) (Portor): odměnit, dát spropitné; (AM).

remojo, m. (1) (Kol, Kub, Chil, Ekv, Portor, Urug, Ven): spropitné; (2) (Arg, Bol, Kol, Ekv, Mex, Pan, Per): dárek který připraví někdo, kdo něco zahajuje, slavnostně otvírá; (AM, MM).

remoleador, -ra, adj. (1) (Chil, Per): ten co rád flámuje; (MM).

remoler, intr. (1) (Chil, Per): flámovat; (2) tr. (Guat, Per): rozzlobit se, obtěžovat; (AM, MM).

remolienda, f. (1) (Chil, Per): flámování, hýření; (AM).

remotidad, f. (1) (StřAm): vzdálené místo, dálka; (2) vzdálený případ; (AM, MM).

remuda, f. (1) (Arg): náhradní oblečení které se bere na cesty; (2) (Mex): kůň se spřežením nebo jen sedlem který se používá na cestách nebo během práce, aby nahradil unavené zvíře; (3) **caballo de** ~ (Arg): viz: *remonta*; (MM).

renculillo, m. (1) (Kub): záchvat, amok, špatná nálada; (AM).

rendez-vous, m. (1) (← fr.) (Arg): schůzka; ■ Syn: *randevú*; (2) vulg.: pozornost či zdvořilost ve společenském jednání; (MM).

rendición, f. (1) ~ **de cuentas** (Arg): obchodní bilance; (MM).

rendidor, -ra, adj. (1) (Am): něco co je hodně výnosné, produktivní; (2) semeno které se hojně rozmnožuje; (MM).

rendir, intr. (1) (StřAm, Arg, Kol, Kub, Mex, Pan, Per, Portor, Urug, Ven): nabývat, když něco trvá déle než obvykle; (2) ~ **examen**, tr. (Arg, Par, Urug): být vyzkoušen; (3) (Am): být prospěšný, výnosný; (4) když nějaká věc nabyde na velikosti, díky namočení nebo uvaření, a to tím způsobem, že se při malé hmotnosti zvětší její objem; (MM).

renegar, intr. (1) (Arg, Mex, Urug): zuřit, rozzuřit se; (2) rozhněvat se, nebýt dobře naladěm; (3) protestovat; (MM).

renegrído, -da, adj. (1) (Am): černý, velmi tmavý; (MM).

renglón, m. (1) (Am): skupina artiklů patřících do určitého obchodního odvětví; (2) obchodní artikl který tvoří toto odvětví; (MM).

rengo, adj. (1) (Am): kulhavý, šmajdavý; (MM).

rengue, m. (1) (Kub, Ven): látka tenké či průhledné struktury; (2) **irse de** ~ **liso** (Kub): zdrhnout, vzít roha; (AM, MM).

renguear, intr. (1) (Arg, Kol, Chil, Ekv, Mex: Tabasco, Per, Urug, Ven): belhat se, kulhat; (2) (Arg): dvořit se dámě; (AM, MM).

renguera, f. (1) (Arg, Kol, Ekv, Per, Urug, Ven): kulhání; (2) (Kol): koňská nemoc; ► převládajícím symptomem je paralýza zadních končetin; (AM, MM).

renoval, m. (1) (Arg, Chil, Mex): oblast s čerstvými stromky, spontánně vyrostlými; (2) (Mex): mladá vysázená oblast s křovinami, porosty, stará 4 roky; (AM, MM).

rentado, -da, adj. (1) (Arg, Chil): odměněný; (MM).

rentar, tr. (1) (Hond): pomoci, poskytnout někomu prostředky; (MM).

rente, adv. (1) (Urug): společně s, poblíž k, u; (AM, MM).

reñidero, m. (1) (Am): místo kde kohouti zápasí; (2) (Arg): kruhové místo určené pro kohoutí zápasy, tři a půl metru na průměr, ohrazené deskami, vztyčenými až do 80 cm od země; (MM).

reo, -a, m/f. (1) (Arg): tulák, pobuda; (2) osoba s nepravidelnými zvyky; (AM, MM).

reparar, tr. (1) (Arg, Bol, Par): napodobovat chování jiného člověka, dělat si z něho legraci; (2) vulg. (Kol): dát, poskytnout; (3) intr. (Guat, Mex, Nik): vzpínat se; př.: *reparó el caballo*; (4) **Tú sí que la ves ~ y le avientas el sombrero** (Mex): pořekadlo které se vztahuje k někomu, kdo může svým jednáním zhoršit situaci, která je už tak špatná; (AM, MM).

reparista, adj. (1) (StřAm, Kol, Portor): ten kdo v ostantích lidech nebo věcech často naráží na vady a nedostatky; (2) člověk který napodobuje chování někoho jiného za účelem zesměšnit ho; ■ Syn: *reparisto*; (AM, MM).

reparisto, adj. (1) (StřAm, Ven): ten kdo v ostantích lidech nebo věcech často naráží na vady a nedostatky; (2) viz: *reparista*; (AM, MM).

reparo, m. (1) (StřAm, Guat, Mex, Salv): trhnutí, škubnutí; př. koně; (2) **tirar un ~**: škubat sebou; (AM, MM).

reparón, -na, adj. (1) (Arg): člověk který napodobuje chování někoho jiného za účelem zesměšnit ho; (MM).

repartición, f. (1) (Arg, Chil): každé z odvětví na které se dělí veřejná administrace země; (AM, MM).

repartida, f. (1) (Arg, Guat): rozdělení; (AM, MM).

repartidor, m. (1) (Arg): osoba která rozváží do domů domácí spotřební zboží; (2) (Chil): petrolejová lampa; (MM).

repartija, f. (1) hanl. (Arg, Urug): rozdělení; (2) ilegální rozdělení kořisti, pocházející z kriminální činnosti, mezi ostatní spolupachatele; (3) rozdělení politických administrativních pozic mezi členy vládnoucí strany; (AM, MM).

reparto, m. (1) (Kub, Mex): pozemek který se prodává po parcelách pro stavbu domů u obcí nebo na předměstí; (2) (Mex): čtvrt'; (MM).

repasador, m. (1) (Arg): utěrka k usušení a kontrole jídelních souprav; (MM).

repasar, tr. (1) (Arg): usušit utěrkou a připravit nádobí, které má jít na stůl; (2) v domácnosti; ► vyzkoušet, upravit a nachystat sadu nádobí, oblečení, nábytek a další domácí potřeby; (3) (Mex): našlehat směsici soli, rtuti a síranu měďnatého v amalgamaci stříbra; (MM).

repe, m. (1) (Ekv): pokrm připravený z rozmačkaného zeleného banánu, smíchaného se sýrem a uvařeného s mlékem; (AM, MM).

repechar, intr. (1) tr. (Mex): podpírat něco hrudí, spočívat na něčem hrudí; (2) (Kol): vyšplhat na svah; (3) venk. (Mex): udělat přestávku pro odpočnutí si během cesty; (3) schovat se v útočisti; (AM, MM).

repecho, m. (1) (Kub, Mex): parapet, zídka; (2) venk.: útočiště, úkryt; (AM, MM).

repela, f. (1) (StřAm, Kol, Ekv): sběr posledních kávových zrn po sklizni; (2) (Ekv, Mex): nechání dobytka se pást na louce, kde se předtím živila jiná zvíř; (AM, MM).

repelar, tr. (1) (Mex): podráždít; (2) vynadat; (3) intr. (Ekv): pást dobytek na louce, kde se předtím živila jiná zvíř; (4) zvrat. (Chil): cítit starost, lítost; (5) (Mex): brblat, mumlat, mít připomínky; (AM, MM).

repelencia, f. (1) vulg. (Kol): hrubost, neomalenost, nestydatost; (2) (Per, Portor, Ven): odpor, znechucení, hnus; (AM, MM)

repelente, adj. (1) (StřAm, Arg, Bol, Kol, Chil, Ven): nevhodný, otravný, drzý, neodbytný; (2) hnusný, odpudivý; (AM, MM).

repelillo, m. (1) (Portor): obava, strach; viz: *reculillo*; (2) **andar con ~s** (Per, Portor): vymýšlet si, mít připomínky k určité věci, bezdůvodně nechtít něco udělat; (AM, MM).

repelo, m. (1) (Ekv): pastvina která je z poloviny zpasená; (2) (Ekv, Mex): staré oblečení nebo jiná věc která se už nepoužívá; (3) (Mex): cár, hadr; (AM, MM).

repelón, -na, adj. (1) (Mex): ubrblaný, odmlouvavý; (AM).

repelón, m. (1) (Mex): rázné ale pomíjivé napomenutí; (MM).

repeluz, m. (1) **en un ~**, adv. (Arg): v mžiku; (2) **hacerse ~**: ničeho nic zmizet, vypařit se; (AM, MM).

repellar, intr. (1) (Kub): provádět provokativní, vyzývavé zkroucení těla během tance; (2) tr. (Hond, Mex): omítnout stěny; (AM, MM).

repello, m. (1) (StřAm, Kol, Kub, Portor): omítka; (2) (Kub): obscénní pohyby, zkroucení těla, během tance; (AM, MM).

repente, m. (1) (Mex): nával, rozplynutí; (2) **de un ~** (Chil): z čista jasna; (MM).

repepena, f. (1) (Guat): paběrkování; viz: *pepena*; (AM).

repepenar, tr. (1) (Guat): paběrkovat; viz: *pepenar*; (AM).

repercutir, tr. (1) (Kol): protřečít; (2) intr. (Mex): vdechovat zápach; (MM).

reperiquete, m. (1) (Mex): výstřední, kýčovitá ozdoba; (2) vyhrožování, vychloubání; viz: *deseolón*; (AM, MM).

reperpela, f. (1) (Ekv): zbylé peníze, odměna; (AM).

reperpero, m. (1) (Portor, Dom): nepokoje, vzpoura; viz: *revolú*; (AM).

repeso, m. (1) (Kol): množství o které se navýší dohodnutá cena, mzda; finanční odměna která se přidá ke stanovené mzdě; (AM, MM).

repicador, m. (1) (Pan): buben udělaný z jednoho kusu kůže; (AM, MM).

repicar (1) con las que repican, doblan (Mex, Portor): jakou mírou měříte, takovou vám bude odměřeno; (AM).

répice, m. (1) (Portor): odseknutí, napomenutí, výtka; (AM, MM).

repique, m. (1) (Mex): výhrůžka, urážka; (2) **ahorita son los ~s, y después son las llamadas** (Mex): po návalech odvahy přichází zbabělost; (AM).

repiqueo, m. (1) (Per, Portor): zvonění; (AM).

repique te, m. (1) (Kol): zášť, zlost, nenávisť; (2) (Chil): trylkování; ► cvrlikání ptáků; (AM, MM).

repique tear, intr. (1) (Arg): klepat, ťukat; (MM).

repique teo, m. (1) (Arg): klepání, ťukání; (2) (Mex): nepatrné a opakované podupávání; (MM).

répite, m. (1) (Dom): odseknutí, napomenutí, výtka; (AM).

replana, f. (1) (Per): peruánská zlodějská hantýrka; (AM, MM).

replanar, intr. (1) (Per): mluvit peruánskou zlodějskou hantýrkou; (AM, MM).

replantigarse, zvrat. (1) (StřAm, Chil, Mex, Ven): pohodlně se někam usadit, rozvalit se; (MM).

repletar, tr. (1) (Arg, Mex): kompletně naplnit; (MM).

reportaje, m. (1) (Am): reportáž; ► novinářská informace, o speciální záležitosti, kterou reportér nabízí veřejnosti, jako výsledek své investigativní činnosti nebo rozhovorů s osobami souvisejícími se záležitostí; (2) rozhovor který určitá osoba poskytne reportérovi a ve kterém činí prohlášení o záležitosti veřejného zájmu, jenž je ona sama součástí, nebo je v této oblasti velmi zběhlá; (3) ~ **gráfico**: série fotografií, z nějaké události, které se objevují na novinových stránkách; (MM).

reportar, tr. (1) (← angl. *report*) (StřAm, Pan, Portor, Ven): zveřejnit, informovat, oznámit; (2) obvinít, odsoudit (3) intr. (Portor): když se nějaká osoba objeví v určitý čas na nějakém místě, poslouchajíc příkazy od nadřízených; (AM, MM).

reportarse, zvrat. (1) (Am): změnit chování ze zavrženého na přijatelné; (MM).

reportear, tr. (1) (Am): když reportér udělá interview s významným člověkem za účelem získání materiálu pro svou reportáž; (2) pořizovat fotografie za účelem udělení fotoreportáže; (MM).

repórter, m. (1) (← angl. *reporter*) (Am): reportér; (2) ~ **gráfico**: fotograf pracující pro noviny nebo časopis; ■ Syn: *reportero*; (MM).

reportero, m. (1) (Am): viz: *repórter*; (MM).

repositora, f. (1) (Guat, Hond): odtok; (2) (Mex): v dolech; ► část z činnosti mytí kovů; (AM, MM).

repostada, f. (1) (StřAm): hrubá či sprostá odpověď; (MM).

repostón, -na, adj. (1) (StřAm, Mex): ten kdo má ve zvyku odpovídat hrubým, násilným způsobem, bez respektu; (MM).

represa, f. (1) (Arg, Chil): rybník, jezero utvořené zadržováním říčních vod; (2) hráz na řece; (3) (Chil): přehrada; (MM).

repreisar, tr. (1) (← fr. *repriser*) (Arg, Chil, Mex, Nik): představit podruhé divadelní dílo nebo podobné představení; (MM).

reprise, f. (1) (Arg, Chil, Mex, Nik, Par, Urug): představení podruhé divadelního díla; (MM).

repugnar, intr. (1) (Am): vyvolat odpor či averzi; (MM).

repulsivo, -va, adj. (1) (Am): vyvolávající odpor, odpuzující; (MM).

repunta, f. (1) (Am): shromáždit rozprchlou zvěř po poli a nasměrovat ji někam; (2) (Kol, Per): náhlé zvýšení průtoku řeky či potoka dané stoupnutím hladiny vody; ; (AM, MM).

repuntar, tr. (1) (Arg, Chil, Mex, Urug): shromáždit zvířata která jsou rozprchlá po poli; (2) intr. (JižAm): když se někdo objeví znenadání; (3) intr. (Arg, Bol, Kol, Per, Urug): když se znovu navýší hladina řeky, která předtím klesala; (4) (Chil, Guat, Kub, Mex, Urug): když nějaká věc začne být viditelná nebo zjevná jakýmkoliv způsobem, obzvláště nějaká choroba; (5) (Arg): obnovit ztracené pozice; (AM, MM).

repunte, m. (1) (Arg, Urug): nárůst cen; ► používá se hlavně na burze; (AM, MM).

requechete, adj. (1) (Guat): oplácáný, baculatý; (AM).

requecho, m. (1) (Arg): rozházený, zničený, vyřízený; (2) (Par): jakákoliv věc která je náhle získána, nebo se obdrží během nějakého rozdělení; (3) málo hodnotné věci které se obdrží darem; (MM).

requenete, adj. (1) (Ven): oplácáný; (AM, MM).

requeneto, -ta, adj. (1) (Kol, Ven): oplácáný; (AM, MM).

requete, m. (1) (Am): předpona mající vychvalovací charakter; př.: *requete sabido, requete maduro, requete viejo*, apod; (MM).

requibeques, m., pl. (1) (Portor): kličky, vytáčky v řeči; ► zbytečné okliky které někdo dělá předtím, než se dostane k tomu podstatnému; (AM).

requindollas, f., pl. (1) (Ven): upejpavost, afektovanost; (AM).

requintar, tr. (1) (StřAm, Mex, Arg; LaPla): silně sevřít, napnout; př.: provaz; (2) (Kol): naložit náklad na koně; (3) (Per): urazit někoho; (4) zvrát. (Hond): začít nějakou činností, která někoho obtěžuje; ► př.: *El chico se requintió a llorar*; (5) intr. (Portor): zdát se, podobat se; ► př.: *El chico se requintió a su abuelo*; (6) **tener requintada el ala del sombrero** (Arg, Portor): vztahuje se ke klobouku; ► když je krempa klobouku *requintada*, znamená to, že je zlomená až k dýnku klobouku; (7) intr. (Kub): když se kohout brání před útoky toho druhého; (8) (Kol, Mex): prosadit se, nastolik rád; (AM, MM).

requintear, tr. (1) (Ekv): vynadat; (AM).

requintilla, f. (1) (Ven): jedna ze struny čtyřstrunné kytary zvané *cuatro*; (AM, MM).

requisa, f. (1) (Arg): konfiskace; (MM).

requisar, tr. (1) (Arg): zkonfiskovat, (MM).

requisición, f. (1) (Arg, Chil, Mex): zabavení, kontrola; (MM).

res, f. (1) (Am): hlava hovězího dobytka; (2) vulg. (Arg, Par): lidské tělo; ► používá se ve specifických frázích; př.: *Tenía media res paralítica*; (3) (Mex): kohout který zemřel během zápasu; (AM, MM).

resabiado, -da, adj. (1) (Arg, Kol, Mex, Par): ten co má zlozvyky a těžko se jich zbavuje, u zvířat; (2) zrádný, lstivý, zlomyslný; (MM).

resabioso, -sa, adj. (1) (Kub, Mex, Per): viz: *resabiado*; (2) (Dom): viz: *celoso*; ► vztahuje se k věcem; př.: *pistola resabiosa, canoa resabiosa*; (AM, MM).

resaca, f. (1) (Kub, Portor): výprask, nakládačka; (2) (Arg, Urug, Chil): typ odpadu který zůstane na pobřeží jako nános po zpětném pohybu vln; (3) (Arg): bahno které je sladkými vodami nahromaděno na březích řek, užívá se v přípravě zemin pro rostliny a květiny do květináčů; (4) lůza; ► lidé z nuzných, prostých podmínek; (5) (StřAm, Kol, Mex): kořalka nejvyšší kvality; (6) (Mex): to nejlepší svého druhu; (7) (Dom): kocovina; (8) iron.: člověk známý pro své perverzní a ilegální činy; (AM, MM).

resacado, -da, adj. (1) (Mex): lakomý, nepřístupný, hloupý; (2) smlouvající; (3) člověk známý pro své mravní a etické nedostatky; (4) m. (Kol, Ekv): kořalka vyčištěná novou destilací; (5) (Kol): pašovaná kořalka; (6) (Per: Arequipa): alkoholický nápoj dělaný na bázi anýzu a anetolu; (AM, MM).

resacar, tr. (1) (Kol, Ekv, Mex): destilace kapaliny za účelem jejího vyčištění; (AM, MM).

resaltante, adj. (1) (Am): ten co vyniká mezi ostatními svého druhu; (MM).

resanar, tr. (1) (Mex): oženit se s ženou, která už není panna; (2) odstranit vady na hladkém povrchu; (AM, MM).

resaque, m. (1) (Ven): viz: *resaca*; kořalka; (AM, MM).

resaqueo, -ra, adj. (1) (StřAm): flákačský, ulejšačský; (AM, MM).

resbalada, f. (1) (Am): uklouznutí; (MM).

resbaladera, f. (1) (Pan): osvěžující nápoj z ječmene¹; (2) (Ven: Trujillo): alkoholický nápoj z rýže; (AM, MM).

resbalosa, f. (1) (Chil, Per): tanec; ► podobný tanci *zamacueca*, od kterého se liší hlavně tím, že v mezidobí, kdy ustaně zpěv, zní jenom kytara a pár pokračuje v pohybech podobných stepování, kdy se rychle pohybuje nohama, aniž by se zvedaly ze země; ■ Var: *refalosa*; (AM, MM).

resbalosería, f., vulg. (1) (Kub): neformálnost; (AM).

rescatante, adj. (1) (Kol): obchodující; (AM, MM).

rescatar, intr. (1) (Kol): chodit mezi vesnicemi za účelem obchodu; (2) tr. (Mex): prodat něco, co bylo již koupené; (AM, MM).

rescate, m. (1) (Arg): dětská hra na honěnou, ve dvou týmech; (2) (Mex) zhodnocení minerálu, který horník vytěží za týden; (AM, MM).

rescatín, m. (1) (JižAm): ten kdo kupuje malé množství minerálů; ► v Peru se říká *rescatiri*, neboli ten, kdo vykupuje menší množství minerálů, ovčí vlny apod. od indiánů; (AM, MM).

resedá, f. (1) (Am): rezedá; (2) (Kol): rostlina (*Alyssum sp.*); ► čtyři okvětní lístky, malé bílé a početné květy; (3) (Mex): rostlina (*Lawsonia inermis*); ► Henovník bílý; (MM).

reseña, f. (1) (Chil): náboženský průvod konaný v den Domingo de Pasión; ► pátá neděle postní doby; (MM).

resero, m. (1) (Arget, Bol, Guat): dobytkař; (AM, MM).

reservación, f. (1) (← angl. *reservation*) (Am): rezervace pokojů v hotelu, míst v divadle či kině, sedadel v letadle. apod; (MM).

reservado, m. (1) (Am): hrazení které od sebe odděluje stoly v restauracích, kavárnách, cukrárnách a podobných místech; (MM).

resfalar, intr., vulg. (1) (Kol, Ven, Arg, Par): uklouznout, dostat smyk; ■ Var: *refalar*; (AM).

resfalón, m., vulg. (1) (Kol, Urug): uklouznutí; (AM).

resfriadera, f. (1) (Kub): typ železného koryta, ve kterém se nechává chladit třtinová šťáva; (AM, MM).

resfriado, -da, adj. (1) (Arg): indiskrétní; (2) **barriga** ~: indiskrétní člověk; ■ Var: *estómago resfriado*; (AM, MM).

resgoso, -sa, adj. (1) (Ven): riskantní; (2) (StřAm): nebezpečný; (AM).

residencia, f. (1) (Am): soukromý dům, speciálně pokud je velký a luxusní; (MM).

residencial, adj. (1) (← angl. *residential*) (Am): označují se tak čtvrti určené exkluzivně pro soukromé domy; (2) označují se tak luxusní čtvrti; (3) m. (Arg): hotel určité kategorie, jehož hosti v něm bydlí nastálo; (MM).

residón, m. (1) (Mex): ozdobný keřík; (MM).

resignación, f. (1) (← angl. *resignation*) (Am): vzdání se, demise; (MM).

resina, f. (1) (StřAm): pryskyřičná rostlina ze které se získává kadidlo; (2) (Mex): určitá rostlina která produkuje vonnou pryskyřici; ■ Syn: *amate*; (3) pryskyřice která pochází z této rostliny; (MM).

resino, m. (1) (StřAm): rostlina produkující pryskyřici; (MM).

resimillar, tr., vulg. (1) (Mex): poškodit, otlouct; (MM).

resolana, f. (1) (Am): odraz slunce, sluneční záření; (2) odraz slunečního světla; (3) místo kam slunce svítí nejvíce; (4) teplo slunce; ■ Syn: *resplendor*; (5) (Kub): vynadání; (AM, MM).

resoltarse, zvrat. (1) (Kol): být nezdvořilý; (AM, MM).

resolladero, m. (1) (Kub): místo kde znovu vytéká na povrch řeka, která předtím protékala pod zemí; (2) (Portor, Mex): větrací otvor; (AM, MM).

resondrar, tr. (1) (Per): dehonestovat, zneuctít; (AM).

resongón, -na, adj. (1) (Mex): posměšný, hrubý; (AM).

resorte, m. (1) (Arg, Kol, Guat, Mex, Ven): povinnost, kompetence, přidělení; (2) v právním jazyce; ► jurisdikce; (AM, MM).

respagilar, tr. (1) (Dom): vyhodit; ► vyhodit z nějakého místa osobu nebo zvíře; ■ Var: *repajilar*; (2) **salir ~ando** (Kub): vyrazit, vyjít rychle, kvapně; (AM).

respaldar, tr. (1) (Kol, Guat, Per, Portor): chránit, bránit, krýt si záda; (2) (Am): pomoci, podpořit morálně či ekonomicky nějakou osobu nebo korporaci za konkrétním účelem; (3) zajistit splnění závazku, povinnosti, garantovat; (AM, MM).

¹ Veáse página 58

respaldo, m. (1) (Am): podpora či záloha která je poskytnuta určité osobě nebo korporaci za určitým účelem, garance; (MM).

respeto, m. (1) **ser una persona de ~** (Am): být respektovanou osobou, jak kvůli věku, tak pro morální hodnoty; (MM).

resplandor, m. (1) (Arg, Mex): viz: *resollana*; (MM).

responsabilizar, tr. (1) (Am): učinit zodpovědným, přidělit zodpovědnost; (MM).

responsiva; f. (1) (Mex): kauce; (AM, MM).

resquemor, m. (1) (Am): zášť, nenávist, nepřizeň; (MM).

resquicio, m. (1) (Kub, Portor, Ven): špetka; (2) (Kol, Per, Portor, Ven): stopa; (AM, MM).

restaurant, m. (1) (Arg, Par, Uru): viz: *restaurante*; (MM).

restaurante, m. (1) (← fr. *restaurant*) (Am): luxusní jídelní podnik; ■ Var: *restaurant*; (MM).

resteadado adj. (1) **jugar ~** (Ven): mezi hráči kostek; ► hrát pouze se zbytkem peněz; (AM, MM).

restirarse, zvrat., vulg. (1) (Mex): umřít; (AM).

restrellar, tr. (1) (Portor): rozbít, vrhnout násilně s jednou věcí proti druhé; (AM, MM).

restrillar, intr. (1) (Per, Portor): praskat s bičem; (2) intr.: praskat, křupat (dřevo); (3) rozbít; (AM, MM).

restrillazo, m. (1) (Portor): praskání, křupání; (AM).

resuelo, m. (1) (Am): dech, dýchání; (2) (Arg): odpočinek, pauza; (3) **cortarle a uno el ~** (Am): násilně někoho zabít; (MM).

resultas, f., pl. (1) venk. (Arg): výsledek; (2) následky; (MM).

resumidero, m. (1) (Am): odtok, kanál; (2) nádrž do které odtéká voda z koupelny, kuchyně, apod; (AM, MM).

resumir, tr., vulg. (1) (Arg): převzít; (MM).

retacarse, zvrat. (1) (Chil): odmítat pokročení nebo přesunutí se z určitého místa; (2) odmítat splnit něco, co bylo dohodnuto nebo nabídnuto; (AM, MM).

retacear, tr. (1) (Arg, Par, Urug): poskytnout půjčku, zálohu, pomoc, apod; se špatným úmyslem, v nedostatečné dávce a neúměrně k reálným potřebám; (MM).

retaceo, m. (1) (Arg, Par, Uru): poskytnutí půjčky, zálohy, pomoci, apod; se špatným úmyslem, v nedostatečné dávce a neúměrně k reálným potřebám; (MM).

retacitos, m., pl. (1) (Guat): konfety; (AM).

retacón, -na, adj. (1) (Arg, Per, Urug, Par): oplácáný, zavalitý; (AM, MM).

retachar, intr. (1) (Guat): odrazit pružné, ohebné těleso; (AM).

retahíla, f. (1) (Ven, Kol): určitá skladba osmislabičného verše a volného rýmu, ve které se v každém verši opakuje poslední slovo z předchozího verše; (AM, MM).

retajado, adj. (1) (Arg): obřezaný; (2) vykastrovaný, jedná se o vážnou urážku, pokud je použito proti někomu; (3) vztahuje se ke koni nebo jinému zvířeti, které je operované za účelem zabránění reprodukce; (MM).

retajar, tr. (1) (Arg, Kub, Chil, Guat, Mex): chirurgicky operovat plemenná zvířata, aby se zabránilo jejich reprodukci; (MM).

retajo, adj. (1) (Arg): viz: *retajado*; (MM).

retalliación, f. (1) (← angl. *retaliation*) (Am): odvěta, represálie; (MM).

retallón, m. (1) (Ven): zbytky jídla; ► používá se více v množném čísle; (AM).

retamo, m. (1) (Arg, Kol, Chil): kručinka; (MM).

retar, tr. (1) (Arg, Chil): urážet, dehonestovat; (2) (Arg, Chil, Par, Urug): vynadat, pokárat; (AM, MM).

retazo, m. (1) (Kol, Portor): zbytky, maso nízké kvality, zbídačený člověk; (2) **ponerse en los ~s** (Ven): dozvědět se o určité záležitosti, která se projednává; (AM).

retemplar, tr. (1) (Arg, Chil, Guat, Per): povzbudit ducha, nabrat energii; (AM, MM).

reteno, m. (1) (← angl. *retene*) (Am): uhlovodík pevného skupenství který se nachází ve formě šupin na fosilních větvích na určitých nalezištích rašeliny; (2) uhlovodík který se získává z pryskyřičných dřevin a z fosilních pryskyřic; (MM).

retintinear, intr. (1) mluvit ironicky; (AM).

retío, -ía, m/f. (1) (Ven): strýc z druhého kolene; (AM, MM).

reto, m. (1) (Arg, Chil, Par, Uru): výtka, napomenutí; (2) (Chil): urážka, zneuctění; (AM, MM).

retobado, -da, adj. (1) (StřAm, Ekv, Mex): odmlouvavý, ubrblaný; (2) (StřAm, Kol, Kub, Mex, Urug): vzpurný, nezkontrolovaný, umíněný, tvrdohlavý; (3) (Arg, Kol, Chil, Per, Urug): chytrý, mazaný, sarkastický, totální; (AM, MM).

retobar, tr. (1) (Am): potáhnout něco kůží bez vyčinení; (2) (Arg): pokrýt čerstvou kůží z právě umřelého hříběte nebo telata jiné hříbě či tele, aby ho matka přijala jako své; (3) (Chil, Per): pokrýt nebo potáhnout zboží či balíky kůží, pytlou, voskem nebo podobným materiálem; (4) intr. (Am): hádat, přit, vzburit se; (5) remcat, odmlouvat, protestovat; (MM).

retobarse, zvrat. (1) (Arg, Kol, Guat, Mex, Urug): rozzlobit se, naštvat se ale s rezervou; (AM).

retobo, m. (1) (Kol, Hond): odpad, nepotřebná věc; (2) (Chil): pytlovina nebo vosková vrstva se kterou se potahuje či pokrývá, společně s kůží; (3) (StřAm): pachut; (4) (Mex): brblání, remcání, neposlušnost; (5) hádka, rozmar, tvrdohlavost; (6) (Am) akce a následek slovese *retobar*; (7) potah z kůže nařezané na plátky; (8) (Kol): dobytek nepotřebný na chov; (9) zavržená osoba nebo věc; (10) zlovyk; (AM, MM).

retobón, -na, adj. (1) (Arg): vzpurné zvíře, nehnoucí se z místa; (2) neposlušný, nedůtklivý, nevrlý člověk; (MM).

retorcijón, m. (1) (Am): břišní křeč; (AM, MM).

retrabar, intr. (1) (Kol): u čtvernožců; ► kdy při chůzi zvedají zadní a přední končetinu na stejné straně zároveň; př.: žirafa; (AM).

retraído, -da, adj. (1) (Arg): člověk který nechodí tak často do společnosti, ať už ze zdravotních důvodů, skrz svou povahu, kvůli nedostatku peněz, apod; (MM).

retranca, f. (1) (Arg, Mex, Uru): mechanismus který slouží ve vozích tažených zvířaty k tomu, aby se zabrzdil i vůz, když se zastaví zvíře, jedná se o pruh kůže, který svými konci spojuje tyče spřežení a obepíná koňské hýždě pod ohonem; (2) (Kub, Mex, Per, Portor): brzda ve vozidle; (3) **echarse a la ~**: odmítat spolupracovat ve společné činnosti, když to přitom bylo předtím slíbeno; ■ Var: *sentarse en la ~*; (4) **subirse a uno la ~** (Kol): naštvat se; (AM, MM).

retrancar, tr. (1) (Kub, Mex, Per, Portor): používat zádržný řemen, brzdu, při jízdě kočárem; (2) zabrzdit vůz; (3) zvrat. (Mex): zarazit se, přerušit průběh nějaké věci; (AM, MM).

retranqueo, m. (1) (Kub, Portor, Mex): na železnici; ► osoba pověřená hlídáním brzd vlaků; (AM, MM).

retrechería, f. (1) (Ven): lakomost; (AM, MM).

retrechero, -ra, adj. (1) (Arg, Kol, Portor, Ven): zlomyslný, podezřívavý; (2) lakomec; (3) zrádný; (4) nedůvěřivý, používá se hlavně u koní; (AM, MM).

retreta, f. (1) (Am): koncert který se pořádá v parcích nebo na veřejných prostranstvích, během posledních odpoledních hodin a účinkují zde především vojenské kapely; (2) (Bol, Kub, Ekv, Per, Portor): série, řada; (3) **condundir ~ con serenata** (Arg, Portor, Urug): vzít něco za špatný konec; (AM, MM).

retropropulsión, f. (1) (Arg): pohonný systém který se používá zejména v proudových letadlech, ale i v lodích či automobilech; ► impuls směrem dopředu vzniká výbojem dozadu z proudu tepelných plynů při vysoké rychlosti; (MM).

retrucar, intr. (1) (Mex): když na někom projeví následky nějakého činu, kterého nebyl součástí; (2) (Arg): hrubě odmlouvat; (MM).

retruco, m. (1) (Arg): druhé přichození které je reakcí na to první, v karetní hře *truco*; (2) (← *retrucar*, *redargür*) (Urug): viz: *retruque* (AM, MM).

retruque, m. (1) (Arg, Per, Urug): tvrdá námitka, odpověď; (2) **de ~** (Chil, Mex): náhodně, následovně, důsledkem; (AM, MM).

retulante, adj. (1) (Mex): domýšlivý, nafoukaný, chlubicí se; (AM).

revacadero, m. (1) (← *revolcadero*) (Kub): místo kde při siestě odpičívá hovězí dobytek; (2) **cada comedero tiene su ~** (Kub): každý dostane to, co so zaslouží; (AM).

revaluación, f. (1) (← angl. *revaluation*) (Am): zhodnocení; (MM).

revancha, f. (1) (Am): odvěta, pomsta; (2) **dar la ~**: ve sportu a hrách; ► poskytnout poraženému soupeři možnost odvěty; (MM).

revejido, -da, adj. (1) (Kol): churavý, hodně pohublý; (MM).

revejirse, zvrat. (1) (Kol): zestárnout; (AM, MM).

revellín, m. (1) (Kub): obtížnost, náročnost; (2) přitažlivost určité ženy, půvab; (3) **echar ~** (Kub): být cholerický, jiskřit; (AM, MM).

reventadero, m. (1) (Chil): místo kde vlny narážejí na pevninu a mění se v pěnu; (2) (Kol): vření, místo kde vody vyvěrají a tvoří bubliny; (AM, MM).

reventar, tr. (1) (Am): když začnou semena klíčit; (2) (Arg, Mex, Par): když vzejdou rostliny; (3) když se začínají otevírat pupeny; (MM).

reventazón, m. (1) (Mex): nafouknutí břicha nebo ve střevech; (2) (Arg): výchoz nějakého pohoří; (3) pramen; viz: *reventadero*; (AM, MM).

reventero, -ra, adj. (1) (Mex: Tabasco): překupník; (AM).

reventón, m. (1) (Arg, Chil): rudná žíla která vystupuje na povrch; (2) (Chil): prudký náladový výbuch; (3) recidiva; (4) obscénní pasáž v nějakém literárním díle; (5) (Kost): strčení, drcnutí; (6) (Bol): přírodní skalní sedátka na úbočích hor, kopců; (7) **ir al ~** (Guat): nejistota úspěchu v nějaké záležitosti; (AM, MM).

reventón, -na, adj. (1) (Ven): namáhavé, tvrdé, těžké; (MM).

reverbero, m. (1) (StřAm, Kol, Mex): plechový lihový vaříč; (2) (Arg): viz: *resolana*; odraz slunečních paprsků; (3) (Mex): ohniště; (AM, MM).

reverendo, -da, adj. (1) (Am): veliký; ► má hlavně ironický a pejorativní význam; (MM).

reversa, f. (1) (Pan): zákrut, záhyb řeky a říční proud, který se v něm tvoří; (2) (← angl. *reverse*) (Kol, Kub, Mex, Portor): u aut, couvání; (AM, MM).

reversible, adj. (1) (Am): označuje se tak to, co může být obráceno naruby, aniž by to ztratilo svůj význam, svou hodnotu; (MM).

revesa, f. (1) (Mex): náhrada; (MM).

revesado, -da, adj. (1) (Mex): označují se tak tažní býci nebo koně, kteří jsou střídáni, nahrazeni; (MM).

revés (1) al ~ traigo las botas (Kol, Ekv): hovorová fráze se kterou jedna osoba odpoví osobě druhé, která něco spáchala a viní z toho i osobu první; (AM).

revesero, -ra, adj. (1) (Kol): zrádný, nevěrný; (2) zesměšňující; (AM, MM).

revesina, f. (1) (Pan): vtipný, veselý způsob, jakým se někdo vyjadřuje; ► spočívá ve tvoření slov naopak; (AM).

revéz, m. (1) (Kub): červ který se vyskytuje v tabákových listech a je považován za velmi škodlivého; (MM).

reviento, m. (1) **estar en un ~** (Ekv): být na hranici vybuchnutí kvůli netrpělivosti, únavě nebo jinému důvodu; (AM, MM).

revirado, -da, adj. (1) (Arg, Urug): nevrlý; (2) bláznivý, praštěný; (3) neposlušný, zvrhlý; (MM).

revirar, tr., vulg. (1) (Mex): přihodit ve hře; (2) (Par): dát si znovu nějaké jídlo či pití; (MM).

revirarse, zvrat. (1) (Kub, Arg, Urug): neuposlechnout, vzbouřit se; (2) (Arg): zbláznit se, být zblázněný, do koho; (AM, MM).

revire, m. (1) (Arg): bláznivost; ■ Var: *reviro*; (MM).

reviro, m. (1) (Arg): viz: *revire*; (MM).

revirón, -na, adj. (1) (Kub): náchylný k neuposlechnutí, vzbouření se; (2) m. (StřAm, Kub, Portor, Mex): akce a následek slovesa *revirar*; (AM, MM).

revisación, f. (1) (Arg, Urug): vyšetření, revize; (AM, MM).

revisada, f. (1) (Arg, Chil, Guat, Mex, Nik, Par, Uru): vyšetření, revize; (AM, MM).

revistero, -ra, m/f. (1) (Arg): osoba která vystupuje jako organizátor nebo herec v divadelním představení jménem revue; (2) nábytek interiéru který slouží pro umístění časopisů; (MM).

revitalizar, tr. (1) (← angl. *to revitalize*) (Am): povzbudit, dodat sílu; (MM).

revocatoria, f. (1) (StřAm, Arg, Bol, Kol, Per, Ven, Urug): revokace; ► odvolání, zrušení vyhlášky, smlouvy, rozhodnutí, apod. soudcem nebo kompetentní pravomocí; (AM, MM).

revocado, m. (1) (Guat): určitý lidový dušený pokrm obsahující chili, pečivo, atd.; (AM, MM).

revolear, tr. (1) (StřAm, Arg, Urug, Mex, Par): roztočit rukou laso, smyčku; (2) **a la revoleada**, adv. (Chil): roztočení paže za účelem hození něčeho; (AM, MM).

revoltijo, m. (1) (Arg, Guat, Mex): špatně uvázaný uzel; (2) nepořádek, chaos; (MM).

revolisco, m. (1) (Kub, Portor): viz: *revolú*; (AM).

revolisquear, intr. (1) (Kub): provádět *revolisco*; (AM).

revoltura, f. (1) (Kol, Kub, Chil, Mex, Dom): změt', zmatek, chaos; (2) (Mex): směsice; (3) malta; (4) směsice cementu, písku, šterku a vody, na dláždění apod; (5) viz: *revuelto*; (AM, MM).

revolú, m. (1) (Pan, Portor, Dom): revolta, vzpoura, povstání, chaos, rozepře, skandál; (AM, MM).

revolucionar, tr. (1) (Am): narušit pořádek; (2) vzbouřit se; (3) měnit zvyky nebo ideje; (MM).

revoluta, f. (1) (StřAm): revolta, vzpoura; (AM, MM).

revoluti, m. (1) (Arg): změť, směsice, chaos; (AM).

revolutis, m. (1) (Chil): hromada, spleť, zmatek, chaos; (AM).

revoluto, m. (1) (Hond): velký poplach; (AM).

revolvedor, m. (1) (Kub): nádoba ve které se míchá a utváří pasta ze třtinové šťávy; (AM, MM).

revolvedora, f. (1) (Arg, Mex): míchačka; (MM).

revolver, tr. (1) (Kol): odplevit; (2) zvrát. (Kub): snažit se v rámci vlastní prosperity, vést si; (3) přiklonit štěstí na svou stranu; (AM, MM).

revólver, m. (1) (Am): pistole s několika, nebo jen s jednou hlavní a otočným válcem s několika komorami; (2) (Arg, Kol, Mex, Par): pistole; (MM).

revuelta, f. (1) (Kol, Ven): odplevení; (AM, MM).

revuelto, m. (1) (Arg): smaženice z vajec a zeleniny; (2) (Kol): vinný mošt; (MM).

revulsar, tr. (1) (Mex): zvracet; (MM).

rey, m. (1) (Am): výraz který je součástí mnoha lidových jmen ptáků; ► všeobecně se připojuje ke jménu nějakého známého ptáka, aby bylo možné odlišit druh jasnějšího zabarvení nebo druh většího vzrůstu; př: *rey de las garzas*, zde se jedná o druh volavky, která je větší než obvykle; (2) **tener al ~ por compadre** (StřAm, Mex): povolit zneužití důvěry či ponechat volnost někomu, kdo si díky svému věku nebo pozici zaslouhuje respekt; (MM).

reyar, intr. (1) (Portor): jít v období Vánoc žádat o nadílku; (AM, MM).

reyes, m., pl. (1) **salir a correr ~** (Portor): jít v období Vánoc žádat o nadílku; (MM).

reyezuelo, m. (1) (Am): všeobecný název pro hejno drobných ptáků; (MM).

reyunar, tr. (1) (Arg, Urug): zastříhnout špičky uší u čtvernožců za účelem označkování; (AM, MM).

reyuno, -na, adj. (1) (Arg, Bol, Urug): označuje se tak kůň, který má zkrácené uši; ► původně pocházející se slovního spojení “*rey uno*”, “*uno del rey*”, nebo také “*perteneciente al rey*”, dnes se však v Argentině používá spíše “*patrio*”, neboli “*caballo patrio*”, tedy kůň, který náleží vojsku a má zkrácené jedno nebo obě uši; (2) **alma de ~** (Arg): bezcitný, nelidský; (3) (Par): říká se tak vojenské obuvi; (AM, MM).

rezado, m. (1) (Guat): proces který během Vánoc konají a slaví indiáni; (AM).

rezaga, f. (1) (Am): zadní část; (MM).

rezagado, -da, adj. (1) (Am): opožděný; (2) (Mex, Per): označují se tak dopisy, které na poště nebyly vyžádány jejich adresáty; (MM).

rezagar, tr., lid. (1) (Mex): uschovat, uložit bokem něco jako bezpečnostní opatření; (MM).

rezagarse, zvrát. (1) (Am): opozdit se, zůstat pozadu kvůli neschopnosti stíhat tempo pochodu, závodu, práce či hry; (MM).

rezago, m. (1) (Arg): zboží které v obchodech a stáncích zůstává neprodané, kvůli tomu, že je porouchané a majitel se jej potom snaží prodat za jakoukoliv cenu; (2) (Chil): dobytče které se spolu s ostatními stejného věku, nebo ze stejné skupiny, nebere na jatka jelikož ještě není dost dobré na zabití; (3) (Mex, Per): korespondence která zůstává uložená na poště, jelikož o ní adresát nepožádal; (MM).

rezandera, f. (1) (Kol): hmyz z řádu rovnokřídlých; ■ Syn: *mamboretá*; (MM).

rezandero, -ra, adj. (1) (Mex): ten co se hodně modlí; (2) m/f. (Mex): osoba, ve většině případů žena, jejíž povolání spočívá v chození od domu k domu a modlení se, v případě nějakého smutku, úmrtí, náboženské slavnosti, apod; (MM).

rezo, m. (1) (Mex): kratší provaz pro uvázání zvířat; (MM).

rezón, m. (1) (Mex): hřibě, zdravý kůň; (MM).

rezongar, tr. (1) (StřAm, Arg): vynadat; (AM, MM).

rezongo, m. (1) (StřAm): napomenutí; (AM, MM).

rezumba, f. (1) (Mex): hračka; ► káča která při točení bzučí; (MM).

rezumbadero, m. (1) (Mex): viz: *resumidero*; (MM).

rezumbador, m. (1) (Kub): hračka; viz: *rezumba*; (AM, MM).

rezumbar, m., vulg. (1) (Mex): pít alkohol; (AM).

ribera, f. (1) (Arg, Mex, Par): sousedství či usedlost na území poblíž řeky; (2) předměstí většího města tvořené chatrčemi nebo chudinskými obydlími; (MM).

ribete, m. (1) (Mex): peněžní nebo jiná kompenzace kterou se vyrovná cena mezi dvěma předměty které se vyměňují; (MM).

ribo, m. (1) (Kol): břeh; (AM, MM).

ribota, f. (1) (← fr. *ribote*) (Kub, Portor): zábava, rozptýlení; (2) (Portor): venkovská procházka, piknik; (3) projížďka na moři; (AM).

ricura, f. (1) (Am): kvalita něčeho sladkého, půvabného či jemného, používá se v laskavých frázích směřujících zejména k dětem; (MM).

riego, m. (1) (Kol): kupa květů a listů které se rozhazují na ulicích během různých průvodů; (AM, MM).

riel, m. (1) **trabajador de ~** (Arg): železniční, drážní; (MM).

riero, -ra, adj. (1) m/f. (1) (Mex): železniční, drážní; (MM).

riesgoso, -sa, adj., vulg. (1) (Arg, Bol, Kol, Chil, Guat, Mex, Per, Urug, Ven): riskantní, rizikový; (AM, MM).

rifa, f. (1) (Kol): pouliční prodejní stánek; (AM, MM).

rifar, intr. (1) (Mex): vynikat, odlišovat se; ► v případě že se používá jako zvrtné sloveso, znamená střídát se, měnit se; (2) (Kol): když se spáří samec se samicí, hlavně u čtvernožců; (3) ~ **el cuero**, tr. (Mex): vzdorovat, bojovat; (AM, MM).

rifera, f. (1) (Kol): majitelka pouličního prodejního stánku; (MM).

rifle, adj. (1) (Chil): správný člověk který nechybuje; (2) m. (Am): dlouhá puška severoamerického původu (ručnice); (MM).

riflero, -ra, adj. (1) (Arg, Chil, Mex): říká se tak člověku, který umí dobře zacházet s ručnicí; (2) m. (Arg, Chil, Mex): voják který má ručnici jako svou hlavní zbraň; (MM).

rigola, f. (1) (Dom): viz: *regola*; zavlažovací kanál; (AM).

rigor, m. (1) (Kol): množství věcí; (2) **dar un ~** (Arg, Urug): udělit trest, zbičovat; (MM).

rijio, m. (1) (Guat): obscénost; (2) (Mex): živost, zápal u koní; (MM).

rijioso, -sa, adj. (1) (StřAm, Mex): hádavý, hašteřivý; (MM).

rila, f. (1) (Mex, Kol): chrupavka; (2) drůbeží trus; (AM, MM).

rimmel, m. (1) (Am): kosmetika sloužící k namalování očních víček; jedná se o jméno výrobce; (MM).

rincón, m. (1) (Arg, Urug): rozlehlé pole ohraničené dvěma řekami které se spojují; (2) (Per): úzké údolí uzavřené mezi dvěma kopci; (MM).

rinconada, f. (1) (Arg, Mex, Urug): místo na poli nacházející se v rohu tvořeném dvěma ploty, které se rozdělují; (MM).

rinche, -cha, adj. (1) (Chil): plný až po okraj; (AM, MM).

ring, m. (1) (Am): čtyřúhlé pódium vodorovně ohraničené provazy ve kterém se konají zápasnické či boxerské utkání; ► výraz převzáný z angličtiny; ■ Syn: *cuadrilátero*; (MM).

ringrim, m. (1) „co chce ucho říci“; ► výraz indiánského jazyka kičua; (MM).

ring-side, m. (1) (Am): místo na sezení velmi blízko ringu; ► výraz převzáný z angličtiny; (MM).

rinde, m. (1) (Arg): užitek, výnos, produkt z nějaké věci; (AM).

ringuelete, m. (1) (Kol): větrník, hračka; (2) (Arg, Kol, Chil): neklidná osoba; (3) (Kol, Chil): pouliční (člověk); (AM, MM).

ringueletear, intr. (1) (Kol, Chil): toulat se ulicemi; (AM, MM).

riña, f. (1) (Portor): viz: *piquiña*; (AM).

riñón, m. (1) (Ven): obecný název pro strom jménem láhevnik, který také poukazuje na tvar ovoce z tohoto stromu; (MM).

riñonada, f. (1) (Arg, Urug): tuk z ledviny, tuk z hovězího masa; (MM).

río (1) hasta el ~ (Chil): vychvalující či přeháněcí fráze; (2) (Ven): pořekadlo; ► přísloví upozorňující na možné zdržení při cestě, které může zpsobit buď stoupnutí hladiny řeky, nebo lhostejnost řidiče; (AM).

ripear, tr. (1) (Portor): sesbírání posledních zrn po sklizni; ■ Var: *ripiar*; (AM, MM).

ripiado, -da, adj. (1) (Kub): nešťastný; (2) (Kol): rozervaný, roztrhaný; (AM, MM).

ripiar, tr. (1) (Antil, Kol): rozdrobit, udělat kousky; (2) (Portor, Dom): udeřit s nějakou tvrdou věcí nebo ji o něco rozbít; (3) (Portor, Dom): uštědřit tvrdé údery, zbit někoho tyčí; (4) (Kol): ponížít, připravit někoho o čest; (5) (Kol, Kub): mrhat, promarnit, plýtvat; (6) ~ **se uno en un baile** (Dom):

hodně tančit, užívat si tance; (7) (Mex): sesbírat poslední zrna po sklizni; (8) zvrát. (Dom): užívat si něco, mít radost z něčeho; (9) zaměnit jednu osobu s druhou; (AM, MM).

ripiera, adj. (1) (Kub): plebejský, měšťanský; (AM).

ripiería, f. (1) (Kub, Kol): chátra, lůza, vulgární lidé; (AM, MM).

ripio, m. (1) (Dom): dlouhý a úzký pruh, pás; (2) pohublá a nehezká žena; (3) akce a následek u slovesa *ripiar*; (AM, MM).

ripioso, -sa, adj. (1) (Kub, Kol, Dom): rozervaný, roztrhaný; (AM, MM).

riquiña, f. (1) (Ven): košíček ze sítiny pro krejčovské; (AM, MM).

riquiñeque, m. (1) (Kol): soužení, trápení, soupeření; (AM).

riquirriqui, m. (1) (Ven): prozpěvování si a dětská hra; (AM).

risa (1) **jugar** ~ (Arg, Urug): brát něco s úsměvem, jako žert, dělat si legraci; (AM).

riscadillo, m. (1) (Bol): drsná bavlněná látka; (AM).

risotto, m. (1) (Arg, Urug): pokrm z rýže po italsku; ► výraz pocházející z italštiny; (MM).

rispar, intr. (1) (Guat, Hond): vyjít rychle, ukvapeně; (2) **ir, o salir de rispa**: utéct; (AM, MM).

rispidez, f. (1) (Ekv, Mex): hrubost, drsnost; (AM, MM).

risquería, f. (1) (Chil): hodně skalnaté místo; (AM, MM).

rita, f. (1) **quedarse ña** ~ (Per): jíst krůtu; (AM).

riversa, f. (1) (← angl. *reverse*) (Dom, Portor): couvnutí s vozidlem; (2) **dar** ~ (Portor, Dom): vrátit se, couvnout s vozidlem; (AM, MM).

riviél, m. (1) (Ekv): noční duch, přízrak; (AM).

rizador, m. (1) (Am): kulma na vlasy; (MM).

rizo, m. (1) (Am): kudrlinky, lokny; (MM).

roatán, m. (1) (Mex): odrůda banánu ze státu Tabasco, který se hodně konzumuje v celém Mexiku; ► název zřejmě pochází ze jména venezuelského ostrova Roatán, odkud se tato rostlina dostala do Mexika; (MM).

robalo, m. (1) (← *róbalo*) (Kost, Mex): určitá sladkovodní ryba; (2) (Chil): určitá mořská ryba; (MM).

robemos, m., pl. (1) (Mex): postavy oblečené jako starověcí římsí vojáci, kteří znázorňují scénu utrpení Ježíše Krista, v atriích vesnických chrámů, během Velikonoc; (AM, MM).

roble, m. (1) (Am): obecný název pro větší počet stromů, většinou těch robustních, které nějakou svou charakteristikou připomínají evropský dub; (2) výraz který se nachází ve složení četných jmen stromů; př.: *roble amarillo*, *roble de sierra*, apod; (MM).

robo, m. (1) (Chil): barevná hlína; (2) **ser algo un** ~ (Arg, Ven): být velkého prospěchu, užítku; (3) **ser el juego un** ~ (Arg): používá se, když jeden z hráčů viditelně překoná, předstihne druhého; (AM, MM).

rocambor, m. (1) (← fr. *rocambole*) (JižAm, Chil, Per): karetní hra pro tři hráče; (AM, MM).

rocano, -na, adj. (1) (Salv): starý; (AM, MM).

rocería, f. (1) (Kol): vymýcení, vypletí; (MM).

rociador, m. (1) (Am): rozprašovač, postřikovač; (MM).

rocín, m. (1) lid. (Arg): vykastrovaný kůň, určený k jízdě; (2) (Bol): býk vycvičený k tahu; (MM).

rocina, f. (1) (Bol): mula vhodná pro nošení břemene; (AM, MM).

rock, m. (1) (Am): viz: *Rock-and-roll*; ► výraz převzatý z angličtiny; (MM).

rock-and-roll, m. (1) (Am): určitý typ hudby velmi populární v druhé polovině 20. století, ve kterém je monotónní a výrazný rytmus nepostradatelným prvkem; (2) tanec který je prováděn za doprovodu hudby Rock and Rollu, kdy se tancující různě kroutí a provádějí prudké a prostorné pohyby, které bez pochyb daly vzniknout názvu Rock and Roll; ■ Syn: *rock*, *rock'n roll*; (MM).

rock'n roll, m. (1) (Am): viz: *rock-and-roll*; (MM).

rocoroco, m. (1) (Bol): drobný moskyt, téměř neviditelný, jehož bodnutí způsobí silné pálení; (MM).

rocote, m. (1) (Bol, Kol, Par, Per): viz: *rocoto*; (MM).

rocotín, m. (1) (Kol, Ekv): dětská hra; ► jeden z hráčů skloní hlavu a hádá, kolik prstů ukazuje další z hráčů za jeho zády; ■ Var: *recotín*, *recotán*, *socoquin*, *sococán*; ► těmito variantami se hra označuje ve Španělsku; (AM, MM).

rocoto, m. (1) (Bol, Kol, Ekv, Per): větší paprika, málo pálivá; (2) hanl. (Ekv): indián; (AM, MM).

rocha, f. (1) **hacer** ~ (Bol): chybět na hodinách ve škole; (AM).

rochar, tr. (1) (Chil): přistihnout někoho u něčeho nezákonného; ■ Var: *ronchar*; (AM).

rochela, f. (1) (Kol, Portor, Ven): hlučné a chaotické shromáždění, zejména dětí; (2) (Mex): shromáždění prostopášných lidí, kde se pije s přemírou; (3) (Ven): shromáždění divokého dobytka; (4) místo kde se shromáždí nebo schová zdivočelý dobytek; (5) flirt; (MM).

rochelear, intr. (1) (← *rochella*, „povyk“) (Portor): flámovat, být na párty; (2) (Kol, Ven): hrát si, dovádět; (AM, MM).

rochelero, -ra, adj. (1) (Portor): příznivec nočních mejdanů; (2) (Ven): hravý, dovádivý; (3) hádavý, výtržnický (4) mající sklon vracet se domů; (5) kůň který má tendenci klást odpor během chůze; (AM, MM).

rodachina, f. (1) (Kol): v pyrotechnice; ► kolo které při otáčení metá rachejtle; (2) pojezdové kolečko; (AM).

rodada, f. (1) (Arg, Mex, Par, Urug): pád z koně; (2) spadnutí z koně během otáčení se s ním; (3) těžký, vážný pád; (MM).

rodadero, m. (1) (Ekv): propast, sráz; (AM, MM).

rodado, m. (1) (Arg, Chil): jakékoliv vozidlo opatřené koly; ► v Chile se však tento název nepoužívá pro označení vozidla, nýbrž existuje slovní spojení *gremio del rodado*, které se vztahuje k těm lidem, co pracují jako řidiči aut, dvoukolových vozů, apod.; (AM, MM).

rodador, m. (1) (Kub, Mex): drobný komár který se, jakmile je plný krve, spadne a u toho se otáčí; (MM).

rodaje, m. (1) (Per): poplatek který se platí za dopravu; (2) (← fr. *rodage*) (Am): pořizování snímků které se použijí tvorbu filmu; (3) (Arg): poprvé uvést do chodu automobil; (AM, MM).

rodante, adj. (1) (Chil): ten co střídá jedno místo za druhým, aniž by se někde usadil, přelétavý; (AM, MM).

rodapié, m. (1) (Ekv, Mex): malý kobereček který je rozložen vedle postele a pokládají se na něj nohy; (MM).

rodar, tr. (1) (Ven): zadržet, dopadnout, uvěznit; (2) intr. (Arg, Mex): když kůň přepadne dopředu během běhu; (AM, MM).

rodear, tr. (1) (Arg, Kol, Kub, Chil, Ekv, Mex, Nik, Per, Urug): když někdo shromáždí, vede a ohradí stádo dobytka a provádí to obvykle na koni; (2) **pedir rodeo**: vyžadovat shromáždění dobytka; (3) **parar rodeo** (Arg): přijmout výzvu; (4) **vale más ~ que rodar** (Arg, Bol, Mex, Per, Urug): je výhodnější dosáhnout něčeho prostřednictvím okolků či obcházení, než po tom jít přímo a vystavovat se tak možnosti neúspěchu, raději něco obejít, než špatně pochodit; (AM, MM).

rodela, f. (1) (Chil): pohodlná věncovitá podložka, která se dává na hlavu, aby na ní bylo možno nosit náklad; (AM, MM).

rodeo, m. (1) (Am): prostorné a rovné místo kde se shromáždí větší dobytek, aby byl prohlédnut a spočítán před prodejem; (2) shromáždění většího dobytka za účelem prohlédnutí, spočítání a prodeje; (3) (Mex): noční pochůzka ulicemi, kterou dělají prostitutky za účelem hledání klientů; (4) (Mex): ohrada kruhového tvaru a velkému rozměru kde kovbojové a rančeři soutěží ve cvičeních z dobytkařských prací; (5) **parar** ~ (Arg, Urug): shromáždít a dovést zvířata směrem k vyznačenému místu; (6) **pedir** ~: když dobytkař požádá své sousedy, aby shromáždili, zkontrolovali a spočítali svůj dobytek, protože se domnívá, že smíchali svá zvířata s těmi jeho; (MM).

rodilla, f. (1) (Portor): poduška na sezení která se vkládá pod koňský postroj; (2) (Mex): rival v lásce; (AM, MM).

rodillo, m. (1) (Arg, Par): váleček na těsto; (MM).

rodillón, -na, m/f. (1) hanl. (Kol): stařec; (2) (Ven): zralá žena kypré formy; stará panna; (AM, MM).

rodón, m. (1) (Chil): válcovitá dřevěná římsa se silnou lištou; (2) typ hoblíku se kterým se tato římsa dělá; (3) železný váleček který se používá pro zkušební verze v tisku; (AM, MM).

rogatorio, -ria, adj. (1) **carta** ~ (Am): žádost se kterou se soudce obrací k určité autoritě, aby proběhlo úřední řízení; (MM).

rogón, -na, adj. (1) (Mex): ten co žadoní; (2) f.: označuje se tak žena co koketuje, nebo projevuje zájem o nějakého muže; (AM).

rol, m. (1) (← fr. *role*) (Am): role kterou má nějaký herec; (2) intervence kterou má nějaká osoba v určité události nebo metodách nějaké instituce; př.: *jugar un rol*; (MM).

rola, m/f. (1) (Ven): policejní stanice; (2) (Chil): hrubá, ne moc inteligentní osoba; (3) f. (Portor): určitý druh hrdličky nebo drobné holubice z Portorika; (AM, MM).

rolar, intr. (1) (Arg, Bol, Chil): konverzovat; (2) (Arg, Chil, Per): udržovat styk, vztahy; ► v Argentíně se jedná o termín ze slangu *lunfardo*: chodit ve společnosti někoho, být jeho kamarád; (3) (Bol, Chil): konverzovat, vyprávět někomu; (4) (Mex): poslat nějakou věc z rukou do rukou; (AM, MM).

roleta, f. (1) ruleta; (AM).

roliverio, m. (1) (Ven): klacek, kyj; (2) zdeformovaná věc; (AM).

rolo, m. (1) (Ven): klacek, kyj; (2) viz: *fororo, mazamorra*; prášek z pražené kukuřice, mléka, pečiva a z nerafinovaného cukru; (3) (← fr. *rouleau*) (Kol, Ven): tiskařský váleček; (AM, MM).

rollo, m. (1) **largar el** ~¹ (Arg, Bol, Urug): zvracet; (2) **largar el** ~² přerušit hovor, projev, pronést obhajobu; (3) **largar el** ~³ přiznat něcot; (AM, MM).

rollona, f. (1) **hacer la** ~ (Dom): udělat dobrý obchod; (AM).

romadizo, m. (1) (Arg, Par): nachlazený; (2) (Portor): revmatismus; (MM).

romana, f. (1) **cargar la** ~ (Arg, Par, Urug): zveličovat vinu nebo zodpovědnost někoho druhého kvůli tomu, že se nepovedla nějaká záležitost nebo obchod; (2) **cargársese a uno la** ~ (Chil): opít se; (MM).

romancear, intr. (1) (Chil): mrhat časem tlacháním, toulat se; (2) dvořit se, zamilovat se; (AM, MM).

romanear, intr. (1) (Mex): zataháním či škubnutím za provaz zabránit poraženému zvířeti, aby se zvedlo; (AM, MM).

romanilla, f. (1) (Ven): průběžná mřížka, na způsob žaluzie, která se používá v domech, zejména v jídelnách; (AM, MM).

romereante, m., vulg. (1) (Ekv, Portor): poutnický, putující; (AM, MM).

romerillo, m. (1) (Am): obecný název pro větší množství divokých rostlin, převážně z čeledi složnokvětých, velká část z nich se užívá v domácí medicíně jelikož se jim přisuzují léčivé vlastnosti; (MM).

romo, m., vulg. (1) (Portor, Dom, Ven): rum, kořalka; (AM, MM).

rompedero, m. (1) ~ **de cabeza** (Arg): problém těžký na vyřešení; (MM).

rompe-huelga, m. (1) (Portor): dělník který v práci stávkuje a zároveň přispívá k tomu, aby stávka nebyla úspěšná; (AM, MM).

romper, tr. (1) **de rompe y raja** (Arg): na vysoké noze; (MM).

romperse, zvrat. (1) (Portor): utrácet peníze, plýtvat; (2) **al rompe** (Kol): ihned, okamžitě; (3) ~ **todo** (Arg): namáhat se kvůli dosažení něčeho; (AM, MM).

romplón, m. (1) **de** ~ (StřAm, Mex): náhle, znenadání; (MM).

rompopo, m. (1) (Kost, Ekv, Mex): viz: *rompopo*; (AM, MM).

rompopo, m. (1) (StřAm, Ekv): posilující nápoj který se připravuje z kořalky, mléka, vajec, cukru a skořice či vanilky; (AM, MM).

ron, m. (1) (← angl. *rum*) (Am): alkoholický nápoj silné chuti a zápachu, který vzniká destilací fermentované směsi melasy a šťávy z cukrové třtiny a tradičně má karamelovou až načervenalou barvu; (2) ~ **blanco** (Portor): rum čiré barvy; (AM, MM).

ronca, f. (1) (Am): vychloubavost, chvástavost; (2) **echar la** ~ (Guat, Mex, Nik): vychloubat se; (MM).

roncador, m. (1) (Guat, Mex): sumeček; (MM).

roncadora, f. (1) (Arg, Bol, Ekv, Per): kovbojská ostruha s velkým kolečkem; ► lze použít i jako adjektivum; (AM, MM).

roncar, intr. (1) (Arg): rozkazovat podřízeným despoticky či autoritářsky; (2) nepřipustit, aby někdo další sdílel svou autoritu nebo dělal to, k čemu není autorizovaný; (MM).

roncear, tr. (1) (Arg, Kol, Ekv, Guat, Mex, Portor, Urug): opatrně pozorovat, špehovat, hlídkovat; (2) (Chil, Mex): pozvolna otočit nějakou těžkou věc z jedné strany na druhou; (AM, MM).

ronce ro, -ra, adj. (1) (Kol, Kost, Nik): mazaný, podezíravý, falešný; (2) člověk který hlídkuje, špehuje; (MM).

ronco, m. (1) (Kub, Mex): určitá ryba z antillských vod; (2) určitá říční ryba; (MM).

roncón, -na, adj. (1) (Kol, Ven): chvástavý, velkohubý; (AM, MM).

roncha, f. (1) (Ekv): intenzivní bolest či utrpení; (2) (Mex): slintavka; (3) **hacer** ~ (Arg): způsobit senzací, vyniknout díky velkému úspěchu; (MM).

ronchar, tr. (1) (Chil): v chilském slangu *coa*; ► přistihnout zloděje při činu; (AM).

ronchón, m. (1) (Chil): v chilském slangu *coa*; ► zloděj přistížený při činu; (AM).

ronda, f. (1) (Arg, Chil): skupinová hra; (2) **en** ~ (Arg): v kruhu; (AM, MM).

rondador, m. (1) (Kol, Ekv): hudební nástroj; ► na způsob Panovy flétny, složený z několika trubiček z rákosu, je podobný nástroji *guaira*; ■ Var: *capador, castruera*; (AM, MM).

rondalla, f. (1) (Arg): malý orchestr který je tvořen hudebníky pochybné kompetence, kteří hrají na ulicích a náměstích; (MM).

rondana, f. (1) (Am): kladka, speciálně ta používaná pro vytahování vody ze studen; (AM, MM).

rondín, m. (1) (Bol, Chil): policejní agent; (2) ponocný, noční hlídač; (3) (Ekv, Per): hudební nástroj; ► malý dechový nástroj, vyrobený ze dřeva, se železnými jazýčky pro tvorbu zvuku, původně pocházející z Evropy; ■ Syn: *armónica*; (AM, MM).

rongacatonga, f. (1) (Arg): dětská skupinová hra; (AM, MM).

ronquillo, m., vulg. (1) (Portor, Dom): chrápání; (AM).

ronrón, m. (1) (StřAm): nástroj; ► dřevěná destička která má k jednomu konci přivázaný provázek a při jejím roztočení vydává zvuk podobný bučení; byla používána pastýři ke svolávání dobytka a nebo dětmi jako hračka; (2) (Portor, Guat, Dom): zvěst, fáma, šumění; (3) (StřAm, Kol, Mex, Ven): určitý strom z velmi kvalitního dřeva; (AM, MM).

ronsoco, m. (1) (Kol, Per): viz: *caprincho*; (MM).

roña, f. (1) (Kub, Portor): zloba, nenávisť; (2) (Kol): drsnost, hrubost; (3) (Ekv): podvádění ve hře; (4) **hacer** ~ (Per): švindlovat, podvádět; (5) **el que hace ~, cae en Cambroña** (Ekv): ten kdo se dopustí špatného jednání, za to ponese jednoho dne následky; (6) **jugar a la ~** (Mex): hrát si na schovávanou; (7) (Arg): špína, nečistota; (8) (Mex): roztržka, rozepře, špatný úmysl, nenávisť; (9) adj. (Arg, Kost): ubohý, ničemný, lakomý; (AM, MM).

roñada, f. (1) (Kub): věnec udělaný z lán, na způsob nárazníku, který chrání dřevěnou konstrukci lodi před nárazy, otřesy, poškrábáním, apod.; (AM, MM).

roñero, -ra, adj. (1) (Ven): líný; (AM).

roñoso, -sa, adj. (1) (Kol, Ekv): hrubý, bez vyleštění; (2) (Ekv): podvádějící, švindlující; (3) (Mex, Portor): nenávisťný, plný zloby; (4) (Arg): špinavý, zamaštěný; (5) lakomý, bídný; (AM, MM).

ropavieja, f. (1) (Arg, Mex, Pan): dušený pokrm z vařeného hovězího masa, děleného na vlákna a smíchaného s cibulí, rajčaty, paprikou, brambory, kořením a dalšími ingrediencemi; (MM).

ropón, m. (1) (Kol, Chil, Ven): dámský jezdecký oděv; (AM, MM).

rosa, f. (1) (Am): výraz který se nachází ve velkém množství složených jmen rostlin a květin, je převážně doprovázen přídatným jménem za účelem označení barvy, tvaru, původu, spojitostí s daty, osobami; př.: *rosa amarilla, rosa china, rosa de Castilla, rosa de San Juan, rosa de mayo, rosa de verano, rosa de Bengala*, apod.; (MM).

rosadillo, m. (1) (Mex): viz: *caoba*; (MM).

rosado, -da, adj. (1) (Arg, Kol): označuje se tak kůň bílo-kaštanové srsti; (AM, MM).

rosal, m. (1) (Arg, Chil, Portor): záhon růží; (AM, MM).

rosbif, m. (1) (← ang. *roast beef*) (Am): hovězí maso nakrájené na velké kusy a opečené tak, že uprostřed zůstane málo propečené až červené; (MM).

rosario, m. (1) (Kub, Portor): povídka, příběh, vyprávění, klep; ► používané více v pl.; (AM).

rosca, f. (1) (Chil): poduška která se používá pro nošení zátěže na hlavě; (2) (Arg): zmatek, chaos, kravál; (3) (Arg, Chil): diskuze, soupeření; (4) kroužek hráčů; (5) **hacerse** ~ (Mex): umínit si neudělání nějaké věci, trvat na tom; (AM, MM).

rosco, -ca, adj. (1) (Guat): starý; (AM, MM).

rosedal, m. (1) (Arg): růžový sad, zahrada; (AM, MM).

rosero, m. (1) (Ekv): pokrm; ► studený přípravek který se podává jako zákusek v den Slavnosti Těla a Krve Páně; připravuje se z vody, sirupu, vonných esencí, malých kousků ananasu a jako ozdoba se přidávají i listy pomerančovníku, ze kterých se vyřezávají pozoruhodné figurky; (AM).

roseta, f. (1) (Arg, Pan, Per): pohyblivé ozubené železné kolečko, kterým je zakončená ostruha; (2) (Arg, Mex): trnitý plod z jakékoliv byliny; (3) ~ **de maíz** (Arg, Urug): viz: *pororó*; (4) f., pl. (Arg): viz: *pororó*; (AM, MM).

rosita, adj. (1) (Kost): strojený, citlivý, křehký, zženštilý; (2) f. (Chil): náušnice; (3) **andar de** ~ (Arg, Mex): flákat se, povalovat se; (4) **de** ~ (Bol, Mex): zadarmo, gratis; (AM, MM).

roso, m. (1) (Kol): liliovitá rostlina; (2) (Ven): odrůda banánu; (MM).

rosón, -na, adj. (1) (Portor): kohout který má silný a výrazný hřebínek; (AM, MM).

rosquero, -ra, m. (1) (Chil): věčně otrávený, znechucený či utrápený kamarád; (2) hádavý, hašteřivý; (AM, MM).

rosquete, m. (1) (StřAm): buchta z kukuřičné mouky; (MM).

rosquituerto, -ta, adj. (1) (Kol, Ekv): projevující hněv, zlost, vztek, mrzutost; (AM, MM).

rosticería, f. (1) (← fr. *rotisserie*) (Mex): místo kde se připravuje, prodává nebo podává převážně grilované maso; (MM).

rota, f. (1) (Mex): chudá dáma která předstírá, že žije jako bohatá; (MM).

rotariano, -na, adj. (1) (Arg, Par, Urug): viz: *rotario*; (MM).

rotario, -ria, adj. (1) (Am): osoba která je členem mezinárodní asociace Rotary Club, založené v USA v roce 1905; (MM).

rotarismo, m. (1) (Am): souhrn idejí či záměrů členů organizace Rotary Club; (MM).

rotary, m. (1) (Am): mezinárodní organizace vzájemné pomoci, se sociálními a kulturními účely; (MM).

rotary club, m. (1) (Am): viz: *rotary*; (MM).

rotenazo, m. (1) (Portor): úder obuškem, kyjem; (AM).

rotería, f. (1) (Chil): spodina, chudina; (2) rčení nebo čin příslušníka spodiny; (AM, MM).

rotisería, f. (1) (← fr. *rotisserie*) (Arg): viz: *parilla*; (MM).

roto, m. (1) (Chil): příslušník spodiny; (2) (Arg, Per): přezdívka pro Chilana; (3) (Ekv): míšenec Španěla a domorodce; (4) (Mex): viz: *catrín*; ten kdo se obléká elegantně, nad rámec svých možností, frikulín; (5) (Arg, Kol): trhlina, díra na šatech; (AM, MM).

rotograbado, m. (1) (Am): metoda tisknutí pomocí rotační tiskárny; (2) produkt který je obdržen pomocí této metodiky; (MM).

rotoso, -sa, adj. (1) (Arg, Chil, Mex, Par, Per, Urug): otrhaný; (AM, MM).

rotuno, -na, adj. (1) (Chil): typické pro lidi chudinské vrsty; (AM, MM).

round, m. (1) (Am): každá z period na které se dělí boxerský nebo jiný zápas; ► anglická výslovnost; (MM).

roza, f. (1) (Kol): plantáž udělaná na vykáceném, vypáleném, či odpleveném terénu; (MM).

rozadera, f. (1) (Guat, Mex): knoflíková dírka zpěvněná kůží která se nachází na jednom z konců provazu a kterou prochází druhý konec tohoto provazu a utahuje tak smyčku; (MM).

rozador, m. (1) (Ven): mačeta; (AM, MM).

rozadura, f. (1) (Mex): vyčištění terénu od křovin; (MM).

rozón, m. (1) (Mex): škrábanec či šrám, který zanechá kulka, nebo jiný předmět, na tvrdém tělese při kontaktu s ním; (AM, MM).

ruaco, -ca, adj. (1) (Ven): albín, vztahuje se k osobám; (AM, MM).

ruana, f. (1) (Kol, Ven): druh horského pláště, podobný peruánskému ponču nebo mexickému oděvu *manga*; (AM, MM).

ruano, -na, adj. (1) (Arg, Par, Urug): označení pro kaštanového koně s bílou hřívou a ohonem; (MM).

ruanada, f. (1) (Ven): hrubost, prostoduchost, omezenost; (AM).

rubiera, f. (1) (Portor): flám, zábava, pobavení; (2) (Ven): ztřeštěnost, vylomenina, rošťárna; (AM, MM).

rubio, -bia, adj. (1) (Bol): opilý; (AM, MM).

rubro, m. (1) (Am): titul či název převážně buď knihy nebo nějaké sekce v novinách; (2) (Arg, Par, Chil): v obchodním jazyce; ► záznam, položka, zásilka; (3) obchodní oddělení; (AM, MM).

ruca, f. (1) (Arg, Chil): chýše domorodců nebo také jakákoliv chatrč, doupe; (2) jakákoliv chatrč či doupe kde se horníci chrání před sněhem nebo se v ní zahřívají pastýři či dřevorubci; (AM, MM).

rucaneado, -da, adj. (1) (Ven): hrubý, neomalený, vulgární; (AM, MM).

rúcano, m. (1) (Per): národní měna Sol; (2) (Ven): objemný předmět; (MM).

rucanear, tr. (1) (Ven): z vulgarizovat, zpopularizovat; (AM).

rucanito, -ta, adj. (1) (Mex): vyjádření náklonosti, soucitu, lítosti, ekvivalentní něčemu starému; ■ Var: *rocano*; (AM).

rúcano, m. (1) (Ven): objemný předmět; (2) (Per): označení pro národní měnu *sol*; (AM).

rucio, -cia, adj. (1) (JižChil): označuje se tak blondatý člověk; (AM, MM).

ruco, -ca, adj. (1) (Kost, Nik): zbytečný, neužitečný, nepoužitelný; (2) (Kost): viz: *rocano*; vztahuje se hlavně k neužitečným koním; (3) (Hond): označuje se tak opotřebovaný nůž; (AM, MM).

rucre, m. (1) (Per): terén který je získán, okopáním kopce nebo posunutím nad koryto řeky, pro pěstování plodin; (AM, MM).

ruche, m. (1) (Dom): pochopené tajemství; (2) **estar** ~ (Ven): být bez peněz; ■ Syn: *estar pelado*; (AM, MM).

ruchique, m. (1) (Hond): dřevěný talíř s kroužkem uprostřed, kam se umístí šálek pro pití čokolády; (AM).

rucho, -cha, adj. (1) (Kol): drsný, hrubý; (2) přezrálý, ve vztahu k juce, jamu a jiné zelenině; (AM, MM)

rue da (1) amarrar una ~ (Kub): fráze se kterou pěstitelé tabáku naznačují splnění určité úlohy ve své práci; (AM).

rue do, m. (1) (Arg): štěstí ve hře; (2) (Arg, Chil, Mex, Par): spodní část sukni, pláště, talárů nebo podobných věcí; (AM, MM).

rufa, f. (1) (Per): shrnovač; ► zemědělský nástroj pro sběr sena; (AM).

rufián, -na, adj. (1) (Dom): veselý, spokojený; (AM).

rugbista, m. (1) (← *rugby*) (Am): hráč rugby; (MM).

rugby, m. (1) (Am): sport ve kterém soupeří dva týmy o 15 hráčích, hraje se s oválným míčem jak nohama, tak rucemi, podobá se severoamerickému fotbalu; (MM).

ruin, adj. (1) (Kub): označuje se tak hárající samice; (AM).

rula, f. (1) (Kol, Pan): horský nůž, rovná a úzká mačeta; (2) (Arg): ruleta; (AM, MM).

rule, m. (1) (Ven): viz: *raspadura, papelón*; (MM).

rulenco, -ca, adj. (1) (Chil): rachitický, špatně vyvinutý, u domácích zvířat; (AM, MM).

rulengo, -ga, adj. (1) (Chil): viz: *rulenco*; (AM, MM).

ruleta, f. (1) (StřAm, Arg): svinovací metr, měřicí pásmo; (AM):

ruleteo (1) de ~ (Mex): vztahuje se k autům, které jsou na půjčení; (AM).

ruletero, -ra, adj. (1) (Portor): flámující, pařmen; viz: *bachatero*; (2) m. (Mex): řidič který je placený od hodiny; (3) f.: prostitutka která po nocích hledá na ulicích klienty; (AM, MM).

rulo, m. (1) (← map. *rulu*: niva, vlhká krajina) (Chil): obdělávaná vlhká a rovná půda, kde není třeba zavlažování; (2) (Arg, Bol, Chil, Par, Urug): kadeř vlasů; (AM, MM).

rullir, tr. (1) (Dom): ohryzat, ohlodat; ■ Var: *ruñir*; (MM).

ruma, f. (1) (Chil, Per, Ekv, Dom, Ven): shluk věcí, hromada; ► stejně i v portugalštině; (2) (Ven): chatrč kterou domorodí Guachirové staví na okrajích svých sadeb; (AM, MM).

rumaje ar, intr., vulg. (1) (Kol): něco obcházet; (AM).

rumazo, m. (1) (Kol): hromada; (AM).

rumba, f. (1) (Am): rumba; ► lidový kubánský tanec; (2) (Kub, Portor): večírek, zábava; (3) (Dom): dav lidí, zástup; (4) (Chil): viz: *ruma*; (AM, MM).

rumbador, m. (1) (Kol): nástroj; ► dřevěná destička která má k jednomu konci přivázaný provázek a při jejím roztočení vydává zvuk podobný bučení; byla používána pastýři ke svolávání dobytka a nebo dětmi jako hračka; (AM, MM).

rumbancha, f. (1) (Kub): viz: *cumbancha*; (AM).

rumbanchar, intr. (1) (Kub): viz: *cumbanchar*; (AM).

rumbantela, f. (1) (Kub): flám, pařba; viz: *rumba*; (AM).

rumbar, intr. (1) (Kol): hučet; (2) (Chil, Kol): sledovat kurs, směr, orientovat se; (3) (Kol, Hond): hodit, vrhnout, mrštit, mrsknout; (4) (Kol): odejít, vypadnout; (AM, MM).

rumbantela, f. (1) (Kub, Portor): večírek, flám; viz: *rumba*; (AM).

rumbeador, m. (1) (Arg, Bol, Urug): zkušená osoba s dobrým instiktem pro zorientování se v lese nebo na poušti; ■ Var: *baqueano, rumbero*; (AM, MM).

rumbear, tr. (1) (Arg, Bol, Chil, Per, Urug, Ven): nabrat či zvolit směr, zorientovat se; ■ Var: *rumbiar*; (2) (Kub, Guat, Portor, Mex, Per): jít na tah, flámovat; (3) (Am): tancovat rumbu; (4) (Mex): když se otevře cesta v hustých houštinách nebo pralesech; (AM, MM).

rumbero, -ra, adj. (1) (Kub, Portor): ten co flámuje; (2) (Kol): ten co se dokáže zorientovat; viz: *baqueano*; (3) (VýchPer): ten co navádí říční plavidla; (AM, MM).

rumbo, m. (1) (StřAm): večírek, mejdan; (2) (Arg): řez na hlavě; (3) adj. (Kol): označuje se tak kohout, který není určen pro zápasení; (4) **de** ~ (Dom): výborně, super; (5) **de** ~ **y cumbo** (Hond): říká se tak člověku, který se hodí na všechno, být ve všem užitečný; (6) **hacer** ~ (Guat): podvádět v kartách; (7) **lle var, o seguir** ~ (Guat): pokrytecky na něco přistoupit, svolit k něčemu; (8) (Bol, Mex): cesta hustým pralesem či houštinou; (9) (Kol): viz: *colibrí*; (10) **ir al** ~ (Arg, Par): snaha

dostat se na nějaké místo, bez znalosti cesty, pouze podle své intuice; **(1) de ~ y cumbo** (Hond): říká se tak člověku, který se nabízí či propůjčuje všemu; (AM, MM).

rumichaca, m. **(1)** (← kič.) (Ekv, Per): „znamená kamenný most“; (Quito 1576, Relaciones, III, 18); (MM).

rumero, m. **(1)** (Kub, Mex, Nik): hromada, kupa; (MM).

rumorarse, zvrat. **(1)** (Kol, Kub, Guat, Mex, Per, Portor, Ven): povídat se, říkat se, šířit zvěsti; (AM, MM).

rumpero, m., pl. **(1)** (Bol): menší dělník co pomáhá horníkům; (AM).

runa, m. **(1)** (Per, Ekv): indián; **(2)** adj. (Ekv): hrubý, vulgární; ► vztahuje se hlavně ke zvěři, př.: *gallo runa*; (AM, MM).

runamula, f. **(1)** (Per): společnice či souložnice katolického faráře; ► používá se jenom v některých provinciích státu; (AM, MM).

runazambo, -ba, adj. **(1)** (Ekv): dítě černocha a indiánky; (AM, MM).

runcha, f. **(1)** (Ven): nástroj; ► dřevěná destička která má k jednomu konci přivázaný provázek a při jejím roztočení vydává zvuk podobný bučení; byla používána pastýři ke svolávání dobytka a nebo dětmi jako hračka; viz: *ronrón*; (AM).

runchera, f. **(1)** (Kol): blbost, hloupost; (AM, MM).

runcho, -cha, adj. **(1)** (Kol): omezený, hloupý, bláhový; **(2)** (Pan): bidný, lakomý; **(3)** m/f. (Kol): vačice; (AM, MM).

rundir, tr. **(1)** (Mex): chránit, schovat; **(2)** intr. (Mex): usnot kvůli horečce, unavit se, vyčerpat se; **(3)** zvrat. (Mex): hluboce usnout; (AM, MM).

rundún, m. **(1)** (Arg): kolibřík; **(2)** nástroj; ► dřevěná destička která má k jednomu konci přivázaný provázek a při jejím roztočení vydává zvuk podobný bučení; byla používána pastýři ke svolávání dobytka a nebo dětmi jako hračka; (MM).

runfla, f. **(1)** hanl. (← it. *ruffa*, „množství, dav“) (StřAm, Arg, Chil, Ekv, Mex, Per, Ven): mnoho lidí, parta; **(2)** souhrn věcí; (AM, MM).

rungo, -ga, adj. **(1)** (Hond): oplácáný; **(2)** m. (Kol): pokrm; ► jídlo chudých udělané z rýže, masa, juky a banánů; suroviny jsou povařené společně v kastrolu a bez šťávy; může se také připravit z ryb; (AM).

rungue, m. **(1)** (← map. *rugi*) (Chil): svazek suchých stonků z keřů které používají indiáni k promíchání zrna, které se potom peče v hrubé nádobě; **(2)** pl.: stonky zbavené listů a pupenců, suché lodyhy; **(3)** nadbytek, plýtvání; (AM, MM).

runrún, m. **(1)** (Arg, Kol, Chil): nástroj; ► dřevěná destička která má k jednomu konci přivázaný provázek a při jejím roztočení vydává zvuk podobný bučení; byla používána pastýři ke svolávání dobytka a nebo dětmi jako hračka; (AM, MM).

ruñir, tr., vulg. **(1)** (Kol, Portor, Ven, Mex): ohryzat, ohlodat, žrát; ■ Var: *rullir, ruyir*; (AM, MM).

rupachico, m. **(1)** (Arg): kopřiva s pálivými chloupky; **(2)** housenka s pálivými chloupky; (MM).

rurrapata, f. **(1)** (Chil): ukolébavka, monotónní zpěv, pro děti; (AM, MM).

rusia, f. **(1)** (Kub): silná a hrubá látka která se používá jako potah na lůžko, postel, lehátko; (AM, MM).

rustir, intr. **(1)** (Ven): trpělivě snášet námahu, těžké práce a tresty; (AM, MM).

ruta, f. **(1)** (Portor): mejdan, flám, zejména v noci; (AM).

rutucu, m. **(1)** (Bol): střih vlasů u dětí, což je důvodem k rodinné oslavě; (AM).

rutuna, f. **(1)** (Per): indiánské označení pro srp; (AM).

ruvullón, m. **(1)** (Mex): jedlá houba vyskytující se v okolí hlavního města Mexika; (MM).

ruyir, tr. **(1)** (Portor): ohryzat, ohlodat; ■ Syn: *ruñir*; (MM).

4. Comentario de la traducción

4.1. Estructura de entrada

En cuanto a la estructura de las entradas, seguía el dado modelo desde el principio hasta el fin de la traducción. Primera aparece la palabra original en color negro y si se trata de un nombre, viene acompañada por la clase del género gramatical que sea o masculino, o femenino. Luego aparece la abreviación que nos especifica si el nombre es sustantivo, adjetivo, adverbio o si, por ejemplo, puede ser tanto sustantivo como adjetivo. Si se trata de un verbo, se añade la abreviación que nos da la información si el verbo es transitivo, intransitivo o reflexivo, también puede ser tanto transitivo como intransitivo. Como siguiente puede aparecer la información sobre el origen de la palabra, es decir, de cual lengua proviene. Esta información se marca con flecha ← y se pone entre paréntesis. Después se escribe el país o la zona donde se usa la dicha palabra, esta abreviación se pone también entre paréntesis. Después ya viene el significado traducido al checo, aquí hay que destacar que una palabra puede tener varios significados, dependiendo de la zona donde se usa, estos varios significados separamos y marcamos con números en negrita y entre paréntesis. Al final de la entrada ponemos entre paréntesis las abreviaciones de todos los diccionarios que abarcan esta entrada, es que una entrada puede aparecer o en todos tres diccionarios o también solamente en uno. Antes de explicar otras partes, pongo varios ejemplos para ver bien todo lo que he dicho hasta ahora. Para que se vea mejor, he marcado distintas partes de una entrada con diferentes colores que también he usado en la siguiente explicación.

rosbif, m. (1) (← **ang.** *roast beef*) (**Am**): hovězí maso nakrájené na velké kusy a opečené tak, že uprostřed zůstane málo propečené až červené; (MM).

En este ejemplo vemos que la palabra original es un **sustantivo del género masculino**, proviene del **inglés**, de la palabra *roast beef* y se usa en la entera zona de **América Latina**, después viene la explicación en checo y al final vemos que de todos los diccionarios la encontramos solamente en el de Marcos Augusto Moríng (MM).

refalar, tr. (1) (Arg, Bol): odcizit, ukrást; (2) (Chil, Arg): zbavit se něčeho, připravit někoho o něco; (3) *zvrat.* (Arg): jít, odejít potají, vyklouznout, rychle něco zatajit; (AM, MM, JD).

Aquí vemos que se trata de un verbo transitivo que tiene hasta tres significados según las zonas, cuáles son Argentina y Bolivia (1) (Arg, Bol); Chile y Argentina (2) (Chil, Arg); o solo Argentina (3) *zvrat.* (Arg). En el último caso también vemos la abreviación *zvrat.* que nos indica que se trata de un verbo reflexivo en este contexto. Al final vemos las abreviaciones de todos los tres diccionarios (AM, MM, JD) que tienen esta palabra.

Otro elemento con el que me encontraba frecuentemente al traducir fue cuando la palabra formó parte de una frase establecida o por ejemplo una locución adverbial con su propio significado, pues, había que traducir la entera frase, como vemos en el siguiente ejemplo:

reyes, m., pl. (1) salir a correr ~ (Portor): jít v období Vánoc žádat o nadílku; (MM).

repicar (1) con las que repican, doblan (Mex, Portor): jakou mírou měříte, takovou vám bude odměřeno; (AM).

Aquí el signo ~ significa la palabra original *reyes* que formaría parte de frase *salir a correr reyes*, que se suele decir en Puerto Rico y significa *jít v období Vánoc žádat o nadílku*, es decir, salir a pedir aguinaldo durante Navidad.

Durante la traducción muchas veces me refería también a los sinónimos o las variaciones de diferentes palabras. Los sinónimos se marcan de este modo: ■ Syn y las variaciones de éste: ■ Var. En el siguiente ejemplo vemos que la palabra *refrigerador* tiene también sinónimos como *nevera* o *heladera*. En el segundo ejemplo encontramos la variación *rapaída* de la palabra *rapariga*.

refrigerador, -ra, m/f. (1) (← angl. *refrigerator*): lednice, mrazák; ■ Syn: *nevera, heladera*; (MM).

rapariga, f. (1) (← port.) (Per): prostitutka; ■ Var: *rapaída*; (AM, MM).

Muchas veces hubo que explicar el significado de una palabra más detalladamente y para este propósito se usa el signo: ►, que representa o una explicación enciclopédica o solamente una aclaración breve. La explicación enciclopédica venía sobre todo en los casos de unas

palabras del ambiente botánico o por ejemplo zoológico. En casos de la explicación enciclopédica se pone también el término en latín, como se puede ver en el ejemplo siguiente:

resedá, f. (1) (Am): rezeda; (2) (Kol): rostlina (*Alyssum sp.*); ► čtyři okvětní lístky, malé bílé a početné květy; (3) (Mex): rostlina (*Lawsonia inermis*); ► Henovník bílý; (MM).

Algunas palabras pueden tener varios significados en la misma zona, el mismo país. En tal situación marcamos estos diferentes significados con **pequeños números** al final de cada ejemplo.

realada, f. (1) (Mex): shánění dobytka; (2) zátah, razie; (3) **echar** ~¹ (Mex): sehnat dobytek do stáda; (4) **echar** ~² (Mex): udělat zátah, pozavírat; (MM, JD).

También existen palabras que se suelen decir solamente en alguna parte del país, por ejemplo solamente en el **norte**. En tal caso unimos la abreviatura del país con la abreviatura de la zona donde se usa la palabra.

relancina, f. (1) (SevArg): náhoda; (2) **en una** ~ (SevArg): rychle; (3) **de** ~ (Arg, Kol, Ekv, Urug): náhodně, náhodou; (AM, MM).

Aquí se puede ver que en el primer y el segundo caso, la palabra *relancina* tiene distintos significados solamente en el norte de Argentina.

4.2. Excepciones

En algunos casos la palabra no está explicada y el autor nos pone solamente una referencia a otra palabra en el diccionario que, por ejemplo, debe ser su variación. En este caso se usa la abreviación **viz** y luego sigue la palabra referida.

rosadillo, m. (1) (Mex): **viz**: *caoba*; (MM)

En mi traducción encontramos dos ejemplos, en los cuáles se pone una explicación en forma de una citación entre comillas, de otra obra, cuyo nombre aparece después entre paréntesis. En ambos casos decidí mantener la misma estructura y solamente traduje la citación, tal como es, al checo y mencioné también la obra original. Pongo aquí ambos ejemplos:

rumichaca, m. (1) (← kič.) (Ekv, Per): “znamená kamenný most”; (Quito 1576, Relaciones, III, 18); (MM).

razo, m. (1) (← kič.) (Per): “Nazývají je *xalcas* a *razo*, což znamená pohoří a velehorská plošina, kde je velká zima a hodně sněhu” (Relaciones, I, 86); ■ Var: *puna*; (MM).

4.3. Curiosidades del ambiente latinoamericano

Como se trata del ambiente culturalmente distinto del nuestro, aparecen muchos fenómenos que por lo menos suenan muy interesantes, los he visto por primera vez o destacan, de alguna manera, entre otras palabras traducidas. Voy por aquí poniendo varios ejemplos que captaron mi atención. Durante la traducción de estas palabras tuve que buscar y mirar constantemente las fotos y los dibujos en internet, ya que en la mayoría de los casos no podía imaginarme bien el significado y la apariencia de dicha palabra, al no existir estos términos en mi país y mi cultura, pues, algunos dibujos pongo también aquí en la sección de anexos. Hay que destacar que, dado a la situación económica y social de los países latinoamericanos, muchas palabras provienen del ambiente campesino y rural y no hace falta resumirlas todas aquí, ya que hay un montón y se pueden ver bien en el mismo diccionario. Se trata de cosas relacionadas con el ganado, campo, gente de varias clases, comida típica, flora o fauna endémica, etc.

Como primero voy a introducir la palabra *rancho*, en checo conocida como *ranč*, que tiene dos significados opósitos, aparte de montón de otros significados, cuya diferencia es crucial. En el ambiente latinoamericano *rancho* significa una vivienda de la gente pobre, que está constructa solamente de paja, barro o junco². Por otro lado, en Estados Unidos la palabra *rancho* tiene significado de una finca o una hacienda con ganado, caballos, etc. Como ya he dicho, *rancho* tiene más significados, forma parte de varias frases establecidas y tiene bastante variaciones.

rancho, m. (1) (Am): domek chudých lidí; ► slovo *rancho* je mezinárodním pojmem janovsko-benátského původu a aniž by původně bylo americké, má svou američnost. Zatímco na jihu kontinentu označuje výraz pro chatrč, jejíž zdi jsou dělané převážně z nepálených cihel nebo bahna promíšeného se slámou, střechy jsou ze slámy nebo rákosu, podepřené vertikálními trámy a podlaha

---

² Veáse página 57

je tvořena udusanou zeminou, na severu (USA) má pak význam opačný: dobytkářský statek, neboli ranč;...

En la lengua checa el significado de la palabra *rancho* está relacionada sobre todo con el rancho norteamericano, donde se crían caballos y trabajan vaqueros. Por lo tanto estuve muy sorprendido al descubrir el significado de esta palabra en el contexto latinoamericano y tuve que estudiarlo de una manera más profunda antes de traducir.

Otro término que resulta ser muy común y popular en la cultura latinoamericana es el azúcar no refinado, del cual se hacen muchas cosas, especialmente varios tipos de pasteles. Como ejemplo pongo la palabra *raspadura*³, que tiene hasta cinco significados y todos relacionados con el azúcar no refinado, sin embargo, en todos los diccionarios hay muchas más palabras que, de alguna manera, se refieren al azúcar no refinado. El significado (4) de la siguiente palabra puede ver en los anexos.

raspadura, f. (1) (StřAm, Bol, Kol, Kub, Ekv, Pan, Portor): rafináda, hnědý cukr který zůstává přilepen na stěnách a dně kotle v lisovně na cukrovou třtinu; (2) (Kol, Mex): slepenec, homole nerafinovaného cukru, rýže, apod.; (3) (Bol): medový dort husté konzistence, dělaný ze třtinového cukru; (4) (Mex): pamlsek ve formě třtinového cukru odlévaného do formy seřízlého kuželu; ■ Syn: *chancaca, panela, piloncillo*; (5) (Ven): výškrabky; (6) **con** ~ (Ven): hodně těžce; (AM, MM).

Un fenómeno muy típico para América Latina son las peleas de gallos. En mi traducción aparezcan bastante términos relacionados con estas peleas, sean o los lugares donde se lucha o los términos que se refieren a los mismos gallos, sus tipos, partes del cuerpo, etc. Como ejemplo menciono la palabra *reñidero*⁴, que tiene el significado de la arena para los gallos y la palabra *res*, que aparte de tener diferentes significados en otros países, en México significa el gallo que murió durante su pelea.

reñidero, m. (1) (Am): místo kde kohouti zápasí; (2) (Arg): kruhové místo určené pro kohoutí zápasy, tři a půl metru na průměr, ohrazené deskami, vztyčenými až do 80 cm od země; (MM)

res, f. (1) (Am): hlava hovězího dobytka; (2) vulg. (Arg, Par): lidské tělo; ► používá se ve specifických frázích; př.: *Tení media res paralítica*; (3) (Mex): kohout který zemřel během zápasu; (AM, MM).

---

³ Veáse página 58

⁴ *Ibíd.*

Aparte de fenómenos como la palabra *rancho* o las peleas de gallos traduje bastante palabras que se refieren por ejemplo a la comida, fauna o flora endémica del ambiente latinoamericano y la necesidad de buscar las informaciones, junto con fotos, de estas palabras, fue muy curiosa y educativa para mí. Como ejemplo pongo aquí una comida boliviana *ranga-ranga*⁵ o un pajarito cubano *rabudita*⁶.

ranga-ranga, f. (1) (Bol): pokrm tvořený zbytky z krávy usmrčené během zabijačky, které jsou dále dochucené paprikou a jinými ingrediencemi; (AM, JD).

rabudita, f. (1) (Kub): pták (*Polyoptila caerulea*); ► malého věku, s šedým peřím, hnědými křídly a černým ocasem; (MM).

Un animal muy típico para el ambiente latinoamericano es el caballo que se puede encontrar frecuentemente en el diccionario ya que hay bastante palabras relacionadas con varios tipos de caballos o, por ejemplo, las partes de los arneses de caballos. Incluso aparecen verbos que describen ciertos movimientos relacionados con los caballos, como por ejemplo:

rasgar, tr. (1) (Ekv): když jezdec vystartuje s koněm velmi rychle, vystřelí; (2) intr. (Kol): zemřít; (AM, MM, JD).

rodada, f. (1) (Arg, Mex, Par, Urug): pád z koně; (2) spadnutí z koně během otáčení se s ním; (3) těžký, vážný pád; (MM).

Otra cosa que me parece bastante interesante y la puede encontrar bastante veces en las traducciones, es cuando una palabra, una denominación, puede referirse tanto a un animal como a un hombre, como en el siguiente ejemplo, donde la palabra *regiego*, *-ga* puede referirse a un caballo o a una persona:

regiego, -ga, adj. (1) (Mex): nezkrotný, vzpurný, zběhlý; ► označují se tak především koně; (2) nepokojný a odtažitý člověk; (AM, MM).

Hay que mencionar que bastante palabras provienen de otras lenguas, o indígenas o europeas, entre los cuales destacan sobre todo francés, italiano o inglés. La presencia francés e italiana encontramos sobre todo en las zonas de Argentina y países vecinos ya que en la época

---

⁵ Veáse página 58

⁶ Veáse página 57

anterior, sobre todo el siglo XIX, los argentinos invitaban a su país a los habitantes de países como Francia, Italia o Alemania para debilitar la influencia española. Algunas palabras en el diccionario provienen de lunfardo, que es una jerga que surgió en las clases bajas en Buenos Aires a la vuelta de siglos XIX y XX⁷.

ragú, m. (1) (←fr. *ragout*, „dušený pokrm“) (Arg): v lunfardu označení pro hlad jako vlk; (2) (Chil): galicismus znamenající vařený nebo dušený pokrm ze skopového masa; (AM, MM, JD).

4.4. Fuentes usadas y la metodología

Como ya he mencionado al principio del trabajo, trabajé especialmente con tres diccionarios elegidos, de los que dos fueron monolingües (español) y uno bilingüe (español-checo). Los monolingües fueron *Diccionario de americanismos*⁸ de Augusto Malaret y *Diccionario del español de América*⁹ de Marcos Morínigo. El diccionario bilingüe fue *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*¹⁰ de Josef Dubský. Los primeros dos diccionarios tienen muchas palabras comunes, sin embargo, existen también palabras que encontramos solamente en uno de ellos. El diccionario de Dubský ofrece de verdad muchas palabras nuevas o, por lo menos, nuevos significados de palabras que ya se pueden encontrar en otros diccionarios. Pues, lo que hice fue traducir primero palabras de ambos diccionarios monolingües y por último me dediqué a las palabras de Dubský. Sin embargo Dubský usa muchas veces palabras de tono ya un poco arcaico y a veces tuve que buscar su significado original porque ya no se usan tanto, como por ejemplo en la palabra *rastacuero* y su equivalente en checo *hochštapler* o la palabra *regalo griego* que en checo significa *danajský dar*¹¹. Para mejor trabajo con la traducción también me sirvió *Španělsko-český, česko-španělský slovník*¹² de Jiří Chalupa, que es un diccionario bilingüe (español-checo; checo-español) y para saber bien como hacer y mantener la forma de las entradas usé *Španělsko-český slovník amerikanismů: B-Cd*¹³ de Jiří Černý. Entre los recursos electrónicos que me ayudaron con la mejor comprensión y traducción tengo que destacar el diccionario *Lingea*¹⁴, donde a veces aparecen junto a palabras también enteras frases o locuciones. Otra página web que usé frecuentemente es el

---

⁷ <https://definicion.de/lunfardo/>

⁸ MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, Buenos Aires, 1946.

⁹ MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, Madrid: Milhojas, 1993.

¹⁰ DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*, Praha: Academia, 1993.

¹¹ <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/danajsky-dar>

¹² CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Praha: Fin Publishing, 2008.

¹³ ČERNÝ, Jiří: *Španělsko-český slovník amerikanismů: B-Cd*, Olomouc: Univerzita Palackého, 2013.

¹⁴ *El diccionario de Lingea*: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en <<https://slovníky.lingea.cz/spanelsko-cesky>>

diccionario *Wordreference*¹⁵, donde aparte de otras lenguas existe también un diccionario español-inglés que abarca asimismo varias frases o expresiones de lengua española que no se pueden traducir automáticamente, de un modo instintivo, sino que es necesario saber su significado original. Uno de los últimos recursos mayores que me facilitaron la traducción fue la versión electrónica de diccionario de Real Academia Española, concretamente *El diccionario de americanismos la Real Academia Española*¹⁶. Junto con los diccionarios tuve que trabajar también con varias páginas web, sean las enciclopedias o páginas culinarias, etc., para ver imágenes y fotos de cosas que fueron difíciles de traducir sin conocer su forma y apariencia.

5. Conclusión

El objetivo de este trabajo fue traducir la letra R de los tres distintos diccionarios de americanismos, del español al checo. Además en el diccionario de Dubský traduje solamente la primera mitad de la letra R ya que la segunda ya está elaborada por otra persona. Al principio el proceso de la traducción fue más lento dado que tenía que aprender como formar las entradas y sus estructuras de forma correcta pero con cada otra palabra aprendí más rápidamente, también porque muchas palabras se repetían en otros diccionarios. A veces la traducción fue más fluida y fácil ya que encontré para las palabras latinoamericanas muy similares, hasta iguales, equivalentes checos, otras veces primero tuve que comprender bien el significado de la palabra y luego o buscar un equivalente que sea apropiado o describir el significado de una forma más detallada. Junto con la traducción también añadí el comentario de la traducción, donde expliqué la estructura de una entrada con varios ejemplos y hablé sobre las curiosidades del ambiente latinoamericano, es decir, cosas o términos que se repetían en todos tres diccionarios, en varias formas y resultaron ser típicas para la zona de América Latina. También mencioné las fuentes y recursos que, de alguna manera, me ayudaron con la traducción y la mejor comprensión de algunos términos que fueron más difíciles en entender por el diferente contexto cultural.

---

¹⁵ *Diccionarios de Wordreference*: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en <<https://www.wordreference.com/>>

¹⁶ *El diccionario de americanismos la Real Academia Española*: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en <<http://www.asale.org/recursos/diccionarios/damer>>

Al fin quiero destacar que disfruté de la traducción de cada palabra sobre todo porque sabía que mi tesina formaría parte del gran diccionario de americanismos del profesor Jiří Černý y por tanto todo el tiempo tenía este sentido de que mi trabajo tendría el propósito práctico y podría ser útil para mucha gente. Esto fue también uno de los motivos por los cuales decidí elegir este tema para mi trabajo final y que me motivó durante la traducción.

6. Bibliografía

Fuentes primarias

DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník, I/I-Z*, Praha: Academia, 1993.

MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, Buenos Aires, 1946.

MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, Madrid: Milhojas, 1993.

Fuentes secundarias

ČERNÝ, Jiří: *Španělsko-český slovník amerikanismů: B-Cd*, Olomouc: Univerzita Palackého, 2013.

CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Praha: Fin Publishing, 2008.

Recursos electrónicos

El diccionario de americanismos la Real Academia Española: [Consulta: 15-4-2019].

Disponibile en

<<http://www.asale.org/recursos/diccionarios/damer>>

El diccionario de Lingea: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en

<<https://slovniky.lingea.cz/spanelsko-cesky>>

Diccionarios de Wordreference: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en

<<https://www.wordreference.com/>>

Naturalista: [Consulta: 15-4-2019]. Disponible en

<<https://www.naturalista.mx/>>

<https://definicion.de/lunfardo/>

<https://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php/slovo/danajsky-dar>

El buscador de Google

Recursos de anexos

<https://www.reduno.com.bo/nota/2018-6-28-21-0-0--ranga-ranga>

<https://recetasdepanchita.com/2012/04/29/guarapo-de-papelon-con-limon/>

<https://cz.pinterest.com/pin/460282024388304615/?lp=true>

<https://www.laylita.com/recetas/llapingachos/>

<https://www.notimerica.com/cultura/noticia-peleas-gallos-cuba-cuestion-ganar-morir-20170514071957.html>

https://elpais.com/cultura/2016/06/27/babelia/1467022947_352568.html?rel=mas

https://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Catamarca_-_

[_Rancho_caracter%C3%ADstico_de_adobe_en_1932.jpeg](#)

https://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Inquilinos_en_el_Rancho.JPG

<https://www.hbw.com/ibc/photo/blue-grey-gnatcatcher-polioptila-caerulea/side-view-blue-grey-gnatcatcher-showing-its-back>

7. Anexos

1. Rancho típico hecho de adobe

2. Inquilinos en un rancho

3. rabudita

4. Peleas de gallos

5. reñidero

6. ranga ranga

7. resbaladera

8. rapingacho

9. panela - raspadura

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. David Friml
Fakulta a katedra:	Filozofická fakulta, Katedra romanistiky
Název:	Španělsko-český slovník amerikanismů: písmeno R (AM, MM, JD)
Vedoucí:	prof. PhDr. Jiří Černý, Csc.
Počet znaků:	174 807
Počet příloh:	9
Počet citované literatury:	5
Počet webových zdrojů:	17
Klíčová slova:	slovník, amerikanismus, španělština, Latinská Amerika, překlad

Tato diplomová práce má za cíl překlad pojmů, konkrétně písmeno R, ze tří slovníků latinskoamerické španělštiny do češtiny. Dva slovníky jsou jednojazyčné (španělsky) a třetí je dvojjazyčný (španělsko-český). Účelem je zároveň překlad slov a pojmů typických pro oblast celé Latinské Ameriky a připojení komentáře, který shrnuje postup překladu. Věřím, že práce bude zajímavá pro kohokoliv, kdo se o danou problematiku zajímá, ať už někdo z akademické obce či široké veřejnosti.

Annotation

Name and surname:	Bc. David Friml
Faculty and Department:	Faculty of Philosophy, Department of Romance studies
Title:	Spannish-czech dictionary of americanisms: letter R (AM, MM, JD)
Supervisor:	prof. PhDr. Jiří Černý, Csc.
Number of characters:	174 807
Number of supplements:	9
Number of used literature:	5
Number of web sources:	17
Key words:	dictionary, americanism, spanish, Latin America, translation

The main objective of this diploma thesis is to translate the terms, specifically the letter R, from three dictionaries of latinoamerican Spannish to Czech. Two dictionaries are monolingual (spannish) and the third one is bilingual (spannish-czech). Another goal of this thesis is also to translate the words and terms typicals for whole area of Latin America, adding a comentary which summarizes the process of translating. I believe that this work will be interesting for anyone who's interested in this theme, such as someone from academic circles or the general public.

